

14.964

VIII. 7

MES REGÉNYTÁR.

NAGY JÁTÉK

Irta

Tábori Róbert.

——
Országos Könyvtár
Első kötet.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN.

L. eleg. g.
698. d.

Egyetemes Regénytár.

Legkiválóbb hazai és külföldi regények gyűjteménye.

Egy-egy kötet bolti ára: **50 kr.** diszes piros vászonkötésben.

Minden kötet külön is megszerezhető és pedig minden könyvkereskedésben.

Egy-egy évfolyam 18 kötetből áll.

Az «Egyetemes Regénytár» diszes piros és olcsó kötetiből eddig 126 kötetet vagyis 7 évfolyamot bocsátottunk ki; a VIII. évfolyamot Ohnet György-nek, «A vasgyáros» szerzőjének, legujabb rendkívül érdekes regényével kezdtük meg.

Vállalatunk megjelenési módját s előfizetési feltételeit alantabb közöljük, ehelyen csak azt jegyezzük meg, hogy az új évfolyam számára a legkitünőbb magyar és külföldi írók munkái vannak rendelkezésünkre. — Azt akarjuk, hogy vállalatunk nemcsak irodalmi színvonalon álljon, de hogy annak valamennyi kötete valódi nyereségére szolgáljon a magyar regényirodalomnak

Jókai, Mikszáth, Beniczkyné, Bródy S., Herczeg F., Rákosi Viktor, tehát a magyar írók legolvasottabbjai részben már irtak, részben írni fognak regényeket a VIII. évfolyam számára, éppen így a legjavát válogattuk ki vállalatunkban való közlésre a külföldi regényirodalomból.

A mi új és érdekes külföldön megjelenik, az előbb vagy utóbb, de belekerül az *Egyetemes Regénytár*-ba.

A gyűjteményben megjelent összes kötetek jegyzékét a következő oldalakon adjuk.

Köteteink ugyanoly időrendben és kiállításban fognak megjelenni, mint eddig: havonként egy teljes regény 1—2 kötetben, jól olvasható szép tiszta nyomással, finom papíron és diszes, piros vászonkötésben.

Egy-egy kötet bolti ára 50 kr.

Minden kötet külön és bármely könyvkereskedésben megszerezhető.

Előfizetési ár postai bérmentes küldéssel: 20 kötetre 10 frt, 10 kötetre 5 frt, 6 kötetre 3 frt.

SINGER ÉS WOLFNER

könyvkiadóhivatala,
Budapest, Andrássy-ut 10. szám.

Jegyzéke az eddig megjelent köteteknek:

I. ÉVFOLYAM:

- A bánya, Ohnet Györgytől, fordította *Fái J. Béla*, két kötet.
- A lohinai fű, elbeszélés Mikszáth Kálmántól és Egy éjszakára bezárva, vig beszély Welten Oszkár német eredetije után, egy kötetben.
- Beatrice házassága, angolból, Hugh Conway-től (F. J. Far-gus), két kötet.
- A jubilánok, regény, írta Tolnai Lajos.
- A halott, regény, írta Feuillet Oktáv.
- Lise Fleuron, írta Ohnet Gy., fordította *Fái J. Béla*, két kötet.

- A két fátyol, francia regény, írta Fortuné du Boisgobey, két kötet.
- A fülemlle, írta Petelei István.
- Nem! írta Wilkie Collins. Regény, 2 kötet.
- Violanta, regény, írta Eckstein Ernő, ford. *Fái J. Béla*.
- Saját kezébe, regény írta Beniczkyné Bajza Lenke.
- Egy csontváz elbeszélése, írta Manuel Gonzales.
- Az úri körökben, regény, írta Hamilton Aidé.

II. ÉVFOLYAM.

- A Croix-Mort grófnők, regény és A hattoldal, elbeszélés, írta Ohnet György. 2 kötet.
- Első halott, Hugh Conway regénye. 2 kötet.
- Megölt lelkek, regény, írta Margitay Dezső.
- Az özvegy, írta Feuillet Oktáv.
- Magdu-ska öröksége, regény, írta Abonyi Lajos. 2 kötet.
- Jung Helén, elbesz., írta Lindau Pál, németből fordította és bevezetéssel ellátta *Tábori Róbert*.

- Sarah grófnő, írta Ohnet Gy., ford. *Dr. Sziklav János*. 2 kötet.
- Balassa Bálint, írta P. Szathmáry Károly.
- A marquisné, regény, írta Delpit Albert, ford. *Fái J. Béla*. 2 kötet.
- Első szerelem. — Kip-kop, írta Turgenyev Iván.
- A fészek regényei, írta Mikszáth Kálmán.
- Tábori posta, regény, írta Carmen Sylva (Dito és Idem), ford. *Fái J. Béla*. 2 kötet.

III. ÉVFOLYAM.

- Ó az! Regény, írta Beniczkyné Bajza Lenke. 2 kötet.
- A hitetlen, regény két kötetben, írta Delpit E.
- Almanach 1888. évre, szerkeszti Mikszáth Kálmán. 2 köt. egyben.
- Holdenís Meta, írta Cherbuliez, ford. *Ambrus Zoltán*. 2 köt.
- Lég és föld. — Kitérőlt évek. Két elbeszélés, írta Kazár E.
- A tábornok úr fia. — A nevelő. Írta Groller Balduin, ford. *Kapost B.*

- Akarat, írta Ohnet György, ford. *Tóth Béla*. 2 kötet.
- A legszebb hercegnő, írta P. Szathmáry Károly. Történeti regény Mária Terézia korából. 2 kötet.
- A freskók, írta Ouida.
- Blaisot kisasszony, írta Uchard Mario.
- Emberek, írta Bródy Sándor. Elbeszélések.
- Fehér éjszakák, írta Dosztojevskij Tivadár.

IV. ÉVFOLYAM.

- Az elvált asszony, regény, írta Csiky Gergely. 2 kötet.
 „Ó”, írta Rider Haggard. Angol regény. 2 kötet.
 Almanach 1889-re. 2 köt. egyb.
 Alom, regény, írta Zola Emil, ford. Fái J. Béla. 2 kötet.
 Szent Mihály, Werner E. regénye (3 kötet.)
- A pénzes molnár, románcza, írta Abonyi Lajos.
 Rameau orvos, regény, írta Ohnet György, ford. Fái J. Béla. 2 kötet.
 A szivárvány, írta Kazár Emil.
 A kis lord, írta Burnett F. H., ford. Kárpáti János.
 Anjuta, írta Letneff P., ford. Sasvári A. 2 kötet.

V. ÉVFOLYAM.

- A hegység tündére, regény, írta Beniczky-né Bajza L. 2 köt.
 Paulina, regény, írta Hugh Conway. 2 kötet.
 Almanach 1890-re, szerkeszti Mikszáth Kálmán. 2 köt. egyben.
 A sziv küzdelmei, olasz regény, írta Tarchetti H.
 Utolsó szerelem, írta Ohnet György, ford. Tóth Béla. 2 köt.
- Faust orvos, regény, írta Bródy Sándor.
 Fenn és lenn, írta Herczeg F. 2 kötet.
 Az elítélt leánya, írta Daudet. 2 kötet.
 Felejthetetlen szavak. — Megosztott sziv, írta Heyse P.
 A ki a szivét a homlokán hordja, írta Jókai Mór.
 Miss Rover, regény két kötetben, írta Cherbuliez V. 2 kötet.

VI. ÉVFOLYAM.

- A Pierre lelke, írta Ohnet Gy., regény két kötetben, fordította Fái J. Béla.
 Almanach 1891-re, szerkeszti Mikszáth Kálmán. 15 elbeszélés a legkiválóbb magyar íróktól (Jókai, Mikszáth, Berczik, Agai, Dóczy.) 2 köt. egyb.
 Curly egy színész története, írta Coleman John, angolból ford. Szigethy-né Szalay Erzsike.
 Rang és pénz, írta Beniczky-né Bajza Lenke. 2 köt.
 Művészbecsület, regény, írta Feuillet Octav, francziából fordította Tóth Béla. 2 köt.
 A havasok alján, elbeszélések, írta Gyarmathy Zsigáné. Van benne négy gyönyörű elbeszélés Gyarmathynétől. Érdekes előszó József főhercegtől, s egy másik kedves, humoros előszófele Mikszáth Kálmán-tól.
 A vasgyáros (A hámosos), regény, írta Ohnet György, ford. Fái J. Béla. 2 kötet.
 Isten hozzád szerelem, regény, írta Seralo Matild, olaszból fordította Tóth B. 2 kötet.
 Ildehné leánya, írta Mudrony Soma. 2 kötet.
 Lázban, regény, írta Lindau Pál, németből fordította Tábori Róbert.
 A hívek, regény, írta Tinséau Leon, francziából fordította Fái J. Béla.

VII. ÉVFOLYAM.

- A gyűlölség adója, írta Ohnet György. Regény 2 kötetben. Fordította Tóth Béla. Ohnetnek ez a tizedik regénye, mely az Egyetemes Regénytárban megjelent. A híres franczia írónak e műve, ha lehetséges még érdekesebb az előbbieknél. Meséje, jellemzése, lélektani rajzai egytől-egyig megkapók. Ara 1 frt.
 Almanach 1892-re, szerkeszti Mikszáth Kálmán. „Igen jól fésült, szép piros ruhás, aranyos czifra könyv. Külső szemrevalóságán kívül belső tartalma is igen elmés és szereztetreméltó!” Hogyne, hiszen az aktív irodalom egész sereg jobb fajta munkása (Jókai, Mikszáth, Beniczky-né, Vadnay, Bródy, Herczeg F., Tóth B., Rákossy V. stb. stb.) egy-egy igen érdekes elbeszélést, rajzot irtak a kötetbe. Ara 1 frt.

EGYETEMES REGÉNYTÁR.

NAGY JÁTÉK

REGÉNY

IRTA

TÁBORI RÓBERT.

ELSŐ KÖTET.

BUDAPEST

KIADJA SINGER ÉS WOLFNER KÖNYVKERESKEDÉSE

Andrássy-ut 10.

OSZK

Országos Széchényi

14964/um.7

~~24.926~~

I.

Tarnay Ervin nem éppen könnyedén kapaszkodott föl kocsijára. Vig czimborák közt töltötte a lefolyt két napot és a sok jó bor, mit vele megittak, megfosztotta mozdulatait a szokott könnyedségtől és rugékonyságtól. Bár nem akarta beismerni, de érezte, hogy „ködös“ a láthatár.

Máskor ez a köd rózsásszinü volt, most pedig sajátságosan sötétnek tetszett. A bor, melyet belé öntöttek, nem keltett benne vig hangulatot, hanem még fokozta azt az elkedvetlenedést, mely egy idő óta mind erősebben üldözte. Ha furcsa érzés lehet próféták közt az egyetlen nemhivőnek lenni, még különösebb, ha csupa jókedvü czimborák társaságában valaki nem tud szabadulni a mélabus hangulattól. Pajtásai hiába bizgatták, ő megmaradt zord kedvében. Most is nevetve állották körül kocsiját : csupa csetlő nyelv, botló láb és a kicsapongásig derült kedély. Miért hogy éppen az ő kedélye annyira sötét?

Egy jó fiu, a ki már az elérzékenyülésig jutott el a sok bornak miatta, összetett kezekkel és a

legfurcsább arczfintorok közt kérte, gondolna lelki üdvére és ne hagyja el czimboráit éjfél tájban, mikor körüljár a sátán, ólálkodva „quem devoret“. S ha a sátántól nem is fél, a mi ilyen régi bűnöstől föltehető, gondoljon a sok szép buteliára, mely odafenn még fölbontatlanul áll. Tarnay oda sem hallgatott a bolondos fiura, hanem hagyta beszélni Dömsödi Gáspárt. Nyugodtan kerítette nyakába a nagy bundát és elhelyezkedett az ülésben. Ugy tett, mintha most azonnal el akarna aludni s nem volna a kerek földön rá nézve fontosabb dolog a kényelemnél. Csak akkor hunyorított egyet-kettőt fáradt tekintettel, mikor a pajtások válra kapták Dömsödit és elvitték az ugynevezett „halotti kamarába“, mely a legnagyobb kényelemmel volt berendezve, hogy kialudhassák benne mámorukat, a kik már teljesen el voltak ázva.

Csak ketten maradtak az egész társaságból az udvaron : Tarnay és Cselkó Pál, egy fiatal hirlapíró, a ki a fővárosból jött le, hogy jelen lehessen az ünnepélyen, melyet az új gazda, Doroghy Károly, adott barátainak. Talán Cselkó volt az egész társaságban az egyetlen, a ki teljesen józan maradt, hiven a zszurnaliszták ama szokásához, hogy éjfél utáni két óráig, azaz lapzárta *előtt* sohasem rugnak be.

Tarnay félálomban szóritotta meg a hirlapíró kezét és éppen rá akart parancsolni a kocsisra, hogy mérsékelt tempóban hajtson, mikor Cselkó még egyszer megszólította :

— Aztán jól vigyázz magadra ma éjjel, pajtás!

Tarnay lomhán dőlt hátra az ülésben, álmatagon bölintott és kelletlenül válaszolt?

— Talán brigantik vannak erre? Vagy te is az ördögtől félted a lelkemet? Sohse féltsd, már rég az övé!

— Brigantik nincsenek, legfőlebb egy pár elkeseredett birkatolvaj, vagy lóköető. De ma nagyon is tiszta és felhőtlen az égboltozat.

— Annál jobb, legalább nem fogunk megázni!

— Ez volna csak a kisebbik baj! Igazán, Tarnay barátom, jobban szeretném, ha ma nem indulnál el.

— Ugyan miért, te bohó?

Cselkó a láthatár szélére mutatott, a hol éppen most tünt föl a hold. Egyetlen egy felhő, avagy ködfoszlány sem állott tükre és a föld között. Erősen fénylett, sugarait csaknem egyenes vonalban bocsátotta alá és olyan volt, mint egy óriási csi-szolt érczlemez: sima, csaknem lángoló és ezüstként tündöklő.

Tarnay belebámult a varázsszerű fénybe és majdnem egészen ott felejtette tekintetét. Érezte mint oszlik el a köd agyában, mialatt fölfelé néz. E fenséges látványtól megdöbbenve, tisztulni kezdtek gondolatai. Vagy talán a hűvös éjjeli levegő számüzte fejéből a bor páráit? Felülkerekedett benne a mélabus, világgal és emberekkel jóllakott hangulat után a gunyoros.

— Ettől a jó baráttól féltesz? — kérdezte nevetve és jobbjával a méltóságosan, hattyuként fölfelé uszó holdra mutatott — hát nem tudod, hogy mi ketten régi jó ismerősök vagyunk? Sok éjszakát virrasztottunk már együtt mint két derék katona Amor ő felsége szolgálatában!

— Ezt is tudom. Hisz azért ifjabb Don Juan a te neved! — válaszolt mosolyogva Cselkó. Abban sem vagyok tudatlan, hogy büszkeséged és hiuságod ez a név, mintha érdemes tettekért nyerted volna el... De ez a hold nem a te büntársad, sok kalandban és csinyben kísérőd! Ez nem jó pajtás, kész szemet is behunyni, a hol a szerelem kodeksze így rendeli; hanem egy harapós, irigy démon, a ki akkor tör ellened, mikor azt hiszed, hogy legnyájasabban tekint le rád. Ennek a barátsága méreg, betegség, nyavalya!... Ne neved hát, hisz komolyan beszélek. Ismerem én ezt az álnok csillagot, hisz magam is erről a vidékről való vagyok. Tudod-e, hogy mit mivel az az ur?

— Kiváncsi vagyok.

— Azzal kezdi, hogy szerelmessé teszi magába az embereket. Sajátságos kór ez, mely nemcsak a fantáziával bírót éri el, de még az olyan prózai embert is, a ki sohasem járt verslábakon. Van az évnek egy szaka, mikor a nyár végleg elbucsuzik, s ilyenkor a hold felséges látványt nyújt erre felé. Csodálatos hatalommal vonz magához és ragad el mindenkit ez a misztikus égi test. A kit a szabad ég alatt talál varázsa, még komolyan meg is bánt-

hatja. Sajátságos érzés fogja el az idegent, a mely félig ébrenlét, félig álom. Minél finomabb az idegzete, annál nagyobb a hajlandóság. Eleinte csupa kék az egész, olyan könnyűnek érzed magadat, mint a madár és minden érzéked kétszer olyan finom, mint rendesen. Később azonban kellemetlenné válik ez az állapot: erős fájdalom járja át testedet; mintha a holdnak minden egyes sugara tőr volna, a mely láthatlan, de annál fájdalmasabb sebeket üt. Az idegeket kinozza, a szemgolyót kitágítja s ez mohón keresi a fényt, csaknem magába szivja — noha olyan érzést kelt a világosság benne, mintha tüzes vassal érintenék hirtelen.

De mégis inkább lelki törődöttség, mint testi fájdalom az egész.

— S mi okozza ezt a különös állapotot? — kérdezte kíváncsian Tarnay.

— Mondják, néhány évtized előtt mocsár borította még ezt a vidéket. Aztán lecsapolták és a föld magába szivta volna a sok százados miazmákat. Holdvilágos éjjelen azonban az égi testnek csodálatos vonzereje következtében hullámszerűen kezd és folyton fölszáll a beteges pára a földből, még pedig vékony köd alakjában. S ennek volna az a hatása, hogy ideglázt olt annak testébe, a ki nem szokta meg a klimatikus viszonyokat.

Tarnay hangosan fölkaczagott.

— Nagy selma vagy te, Pál barátom. Valld be, hogy, szeliden mondva, bolonddá akarsz tenni ezzel az orvosi prelekcióddal.

— Komolyan beszélek.

— Ugy? S mi ennek a betegségnek a gyógyszerere?

— A bor meg a csók pajtikám! — kiáltott rekedt, borizü hangon Dömsödi Gáspár, a ki éppen most lépett, vagyis inkább tántorgott a kocsihoz. Csúron víz volt egész alakja, mert a mint a czimborák letették a halotti kamarában az ágyra, ő azonnal kiugrott az ablakon, a kut csurgója alá hajtotta a fejét és addig bocsátotta magára a vizsugarat, míg a mámor némileg el nem párolgott kábult agyából.

— Köszönöm a jó tanácsot, — szólott hirtelen Tarnay, a kit Dömsödi váratlan közbelépte ismét a régi hangulatba terelt; — de most: hajts kocsis!

. . . A kocsis a lovak közé csapott, Tarnay pedig hátradőlt az ülésbe és oda sem hallgatott többé Dömsödire.

Amint kiért az országutra, hirtelen ledobta magáról a bundát, a melybe eddig csaknem teljesen be volt burkolva. Arczának gondtalanul egykedvű kifejezése megváltozott, s az a közöny, mely a lármás, borral jóllakott czimborák közt álarcként borult vonásaira, gyorsan helyet adott a türelmetlenség és az ideges harag kifejezésének. Aczélszürke szemei tétován tekintettek és reszkető ajkai félhangosan morzsolták a szaggatott mondásokat:

— Mit is mondott az a bolond? . . . Női ajkat csókolatlanul ne hagyj magad után . . . Boros poharat mindig kiürítsed . . . Bolond beszéd, üres be-

széd . . . Hát van még ajakpár e világon, melyet érdemes volna megcsókolni!

Összeborzadt, mintha hideg szél érte volna. Úgy tetszett neki, mintha a szavak akarata ellenére röppennének el ajkáról, vagy más valaki beszélne, a ki az ő gondolatait tolmácsolja. Aztán arra gondolt, a miről csak a napokban beszélgetett orvosával, dr. Kláray Gézával. Most is maga előtt látja ezt az orvost, gunyos arczkifejezésével, a melyben épp annyi a szatira, mint a bonhommia. Mindenütt látja. A ködpárában, mely ott libeg-lebben előtte, a holdsugarakon, melyek a sikon bujdosdit játszanak, a füben és a fák sötét háttéréből is előkacsintanak. De nemcsak hogy látja, még a szavát is hallja: élesen, tisztán, figyelmét követelve, mindazáltal úgy, mint mikor nagy távoból indul el a hang. Bolondos dolgokat beszél, de érdekesen és a figyelmet lebilincselő módon.

— Azt kérdi tőlem mi a baja? Kedves uram, magának az egyedüli baja, hogy éppen semmi baja sincs! Fiatal, szép, gazdag, művelt, minden tehetséggel meg van áldva, csak azzal az egygyel nem, hogy az emberiség és a saját javára értékesítse azt, a mit a Gondviseléstől kapott. Más szóval: *tökéletes naplopó*. A régi orvosok udvariasabbak voltak, mint én, azt mondták az ön bajára, hogy az „horror vacui“. Parazelsus a fő-fő svindler értekezést is irt róla, melyben kifejti, hogy a természet semmitől sem irtózik annyira, mint az ürtől, nem türi meg az egészen üres tért. Az ön szive ilyen

üres tér és kitört benne a horror vacui, a munkakerülők réme és büntetése. Ez a betegség csakis a nagyuri naplopóknál fordul elő és gyógymódja elég prózai: fogjon magának valami hasznos munkát, a mely nem engedi az unalmat felülkerekedni; ne pazarolja szellemi és testi kincseit léhaságokra. Ez az én tanácsom. Olyan bizonyos, mint dr. Kláray a nevem, hogy csakis ez segíthet magán, — de épp azért nem fogja követni. Igen, ha valami ostobaságot tanácsolnék önnek, kapva kapna rajta!

S igaza volt az orvosnak. A helyett, hogy megtette volna, a mit az rendelt, eljött ide. Mámorba akarta fojtani a lelki undort, mely erőt vett rajta. Doroghy Károly, az új birtok tulajdonosa, úgy fogadta, mint az ilyen vidékre kiránduló szalonkirályt fogadni illik és szokás. Volt dinom-dánom, szent Ivó keresztelője, parasztbál, elkeseredett kártyacsaták stb. Mindenben az első volt Tarnay, de hiába! Az orvosnak mégis csak igaza volt: ezt a betegséget nem lehet így gyógyítani. Végre az ötödik napon nem bírta tovább az unalmat, mely a legnagyobb mámor közepett is kérlelhetlenül üldözte, s minden rábeszélés daczára odább állott.

Mint igazi világfi egy kis meglepetést is készített az ő szives házigazdájának, melyet ez talán csak napok mulva fog észrevenni. Megszöktetett egy fiatal leányt, a kiről hamarjában azt sem lehetett tudni, miféle szerepe van a házban: szegény rokon-e, valami előkelőbb cselédféle, vagy éppen-

séggel a háziur kedvesének volt predestinálva? Ugy járt-kelt a kicsike a házban, mint az eltévedt bárányka, elpirulva minden férfinézéstől és fölriadva, ha idegen intézte hozzá a szót. S ő mégis megszöktette ezt az ártatlanságot! Nem mint a régi lovagregényekben szokás: éjféلكor, vihar süvöltésében, lóháton, hanem a mi polgáriasodott századunk szokásaihoz alkalmazkodva. Az első napon úgy tett, mintha észre sem venné a leányt: ezzel föl-keltette benne a biztonság érzetét. A második napon megszabadította egy alkalmatlan czimborától, a ki parasztmódon udvarolt a kicsikének: ezzel a hátát ébresztette föl benne. A harmadik napon elővette rövid egy séta alatt, melyet estefelé együtt tettek a kertben, a szemfényvesztésnek mindama kipróbált fegyverét, melylyel annyi győzelmet vívott már ki női szivek fölött. S a negyedik napon, mikor déltájban találkozott vele, csak így szólt hozzá: „Kicsikém, akarsz-e enyém lenni? Jer velem Budapestre. Itt van a lakásczim, egyik rokonomé, a ki szállást ad majd neked. Várj ott rám, mig én is Budapestre jövök“.

A leány nem szólt semmit, hol elpirult, hol elsápadt. Átvette szótlantul a lakczimet és lesütve tekintetét futva állott odább. Bizonyos volt Ervin abban, hogy holnap este már ott lesz abban a kis szobában és várja őt reszketve, dobogó szivvel. Tudja ifjabb Don Juan, hogyan kell a fiatal leányokat megvarázsolni.

S Doroghy Károly a jó barát, a vendégszerető

házigazda? Mit mond majd ő ezekhez? Hátha igazán szerette azt a leányt? Annál rosszabb rá nézve! Még haragudni sem szabad ugy, hogy észre vegyék. Kaczagnia kell majd és ha fogait is csikor-gatja, de hangosan bizonyára csak azt mondja:

— Ez az Ervin ördögös ficzkó!

... Nagyobb baj, hogy még ez a kaland sem birja fölrázni tompultságából. Mi haszna a szerencsének, ha nem tudja és nem akarja élvezni. Már nem is gondol a leányra. Nincs többé étvágya semmire. Elrontotta tökéletesen.

Folytatja most a párbeszédet a láthatlan ellenféllel, a ki mindig ott van mellette. Álmatag hangon, panaszosan suttog maga elé:

„... Don Juan, nemes elődöm és mintaképem, oldd meg nekem a nagy rejtélyt: hogyan történt, hogy neked mindig élvezetes volt az élvezet s örökké zamatos maradt a gyönyör? Lepke módjára röpkedtél virágról virágra, de sohasem csökkent könnyü szárnyaidnak röpereje. Csak mézét ismerted a szerelemnek s mit sem tudtál arról, hogy keserü az utóize. Don Juan, hogyan történt, hogy sohasem untad meg az édest?

... Követni téged, ez volt elvem. Ma urnő, holnap a nép gyermeke, most szőke, aztán a barna. De jaj nekem, megsokaltam mézét a sok virágnak s ugy vágyódom egy csepp keserüségre!”

A kocsi gyorsabban haladt s a magános utazó suttogása elveszett a kerekek zajában. Az álma-dozó arcját körülszótték a holdsugarak és uszni

látszott a fényben. Mintha óriási ezüstitenger volna a láthatár, melybe mindenfelől omlanak a lángfolyamok, csillogó patakok és szikrázó sugárerek. Áradt és apadt folyton ez a lángtenger. Elöntötte a rónát, betelt vele minden mélyedés, bezománcozta a magasabb helyeket, elöntötte a százéves fák törzsét és lombkoronáját. Most tömörült az egész, hogy ismét szétfolyjon és szétfolyt, hogy azonnal és gyorsan tömörüljön. Ott czikkázott az átlátszó fény a lovak sörényében, pajzánul belekapaszkodott az utszéli cserjébe, fölkuszott az indákon, lefutott a füvekre, csókolódzott az elmara dozó bozóttal s mégis elég gyors volt, hogy megelőzze a vágató járművet.

— Don Juan, Don Juan, hozzád fohászkodom, — suttogott száraz ajkakkal és hőségétől piros arcczal az utas, — ilyen éjszakák voltak azok, melyeken legszebb győzelmeidet arattad. Don Juan, pátronusom, mond meg nekem, hogyan lehet ismét élvezni azt, a mi élvezetes?!

Uszni kezdett a rónatáj, megelevednek a sugarak, a mint a barna földet érintik. Ragyogó gyémánttá alakul minden egyes porszem, gyöngygyé a harmatcsepp, a mint érintik. Milyen élet, milyen tündéri pazarlása a fénynek és a ragyogásnak! Egymásba folynak, rezegve ölelkeznek a fénykévék; a lovak nyakig gázolnak a fényes párában, s mintha ez már nem csupán felülről jönne, hanem a föld is kibocsátaná, a mit évezredek óta a naptól, a holdtól elrabolt és magába szíva eltartogatott.

Elképzelhetetlen gyorsasággal száguld a fény, mondják 42 millió mérföldet halad másodperczenkint. Van-e képzet, mely vele lépést tarthat? Igenis van! A gondolat, mely a mint maga megterem, már is alkot. Az érzelem, mely a mint kikel a sziv talajából, máris uj érzésnek ad életet, de maga azonnal elhervad és eltemetkezik . . . Hány ilyen hervadást látott ő a saját szivében! Hány ilyen temetést rendezett ő már a saját énjének nagyobb dicsőségére?

De van még *ennél* is gyorsabb valami: a visszaemlékezés, a mint bejárja a sziv és a lélek tág birodalmát. Hogy tódulnak elő rejtekükből a rég eltemetett emlékek! Valóságos kísértetjárás, de gyorsabb az éjféli vendégek száguldozásánál. Nem panaszkodik már, hogy üres a szive és eltompult az érzése. Eltávozott lelkéből a „horror vacui“. Él, ég, mozog és éget minden amott belül. De ez nem olyan láng, mely hevitve gyönyörködtet, hanem mardosó kin. Mert a mi nyomában jár, az az enyészet; a mit az emlékezet libegő szellője fölkap és szárnyain magával hoz, az sirokból kikapott, elrabolt hamu . . . Ez a maréknyi hamu az első szerelem nagy lángjára emlékeztet, ez a fakó, kihalt parázs az utolsó szerelem emléke: miben különböznek hát most egymástól?

Fülébe cseng néha egy elfojtott sóhaj, egy zokogásnak tompa akkordja. Miért, hogy ez most annyira fáj, mikor máskor, még nemrég csak mosolyogni tudott rajta? Mit törődik ő sóhajjal, zoko-

gással? Hisz ez az adó, melyet a szerelem rab-szolgái neki fizettek : a szerelem zsarnokának. Mint a ritkaságok gyűjtője a gyöngyöket, úgy gyűjtötte ő a mai napig a női könyeket, hogy legyen min tet-szelegnie. Ezt a drága gyöngyöt, mely tiszta és átlát-szó, az első szerelem adta, ezt a sóhajt a megtört ked-ves ajka lehelte bucsuzóul. Ide mind a kettővel : viselem ékszernek ?

De most érzi, hogy a női könny nem csupán gyönyört, de fájdalmat is okozhat . . . Mi történt hát vele, hogy a zokogásra is hallgat? Csak talán nem a megbánás? . . .

. . . Don Juan és megbánás?!

Akármi legyen is, üdv neki! Megtörte a kebel fásultságát és leszedi a rozsdá kéréget a szivről és lélekről. Elüzi a mindenható semmit és nincs többé horror vacui.

Mig ilyen boszorkánytánczot jár lelkében a föltámadó mult, arcának kifejezése egyre változik s mindinkább átszellemül. A fény fehérre festi arcz-szinét, kiszivja vérének pirosságát, vonásai kísér-tetiesen sápadtak s egész teste lázban didereg, reszket.

Megkapta a betegséget, melyre Cselkó jóakaró-lag figyelmeztette : a holdnak szerelmese, betege lett.

A mogorva kocsis ezalatt elszitta pipáját és néha halkán dűnnyög valamit magában. Azt hitte, hogy gazdája most javában aluszsza ki a mámort. Egyszerre, egy utkanyarulatnál, véletlenül hátratekint : tudakolni akarta, nem volna-e jó a legközelebbi

helységben megpihenni? De mikor meglátta gazdáját kerekre nyitott szemekkel fölfelé bámulni, ónszinüre változott arczczal és merev magatartással, majdnem elejtette ijedtében a gyepelőt. Nem szólt semmit, hanem a lovak közé csapott. Ismeri már ő tapasztalásból ezt az állapotot, mert nem egyszer látta maga előtt a *mocsárláz áldozatait*. A földolog, hogy mielőbb kijussanak ebből a párakkal telített, fényben uszó rónából.

Amott látható már a kis erdő, melynek szélén urilak áll. Fasoron végig visz hozzá az ut. Ha eléri annak porondját, az árnyék már is enyhíti a beteg fájdalmát. S bárki legyen is a kastély tulajdonosa, ilyen állapotban nem engedi odább a beteget: jól tudja azt, hogy biztos halál egy a szabad ég alatt ilyen éjszakán s ilyen állapotban töltött óra.

A lovak csak úgy repültek a homokos talajon végig. Tarnay egészen nyugodtan viselte magát, a míg árnyékban haladt a jármű, de mint a fasor végére ért, hirtelen összereszt a beteg. Nem ijedség volt ez, hanem inkább a gyönyörnek, az örömelek mozdulata. Boldog mosoly játszotta körül ajkait és tekintetének merevsége is megszűnt. Fölállott a kocsiban, s éppen mikor ahhoz a kis nyárilakhoz ért a kocsi, mely mintegy 200 lépésnyire volt a sajátképi kastélytól, ujjongó hangon fölkiáltott:

— Titánia! Titánia! . . .

Az öreg kocsis összerázkódott babonás félel-

mében, mert azt hitte, hogy gazdája a szellemeket idézgeti. Éppen arra való is az idő: éjfél tájban, ősz felé, mikor röpködnek a lidérezek és a gonosz elkek szövik a „boszorkányczérnát“, hogy hajnalban neki ereszsziék a földnek. Legvégén pók alakjában gubbaszt a boszorkány és lesi, kinek arczára vagy ruhájára tapad a lebegő szál, hogy aztán mirigyet és betegséget bocsásson áldozatára. Hallotta már ő is a boszorkány gunyos kaczagását s most is fülében cseng az ijesztő hang.

Hirtelen fölsikolt, elejti a gyeplőt, leugrik a kocsiról és ember fölötti rémülettől kergetve fut vissza az erdő felé. Egyszer megáll és hátratekint, de aztán gyorsan elkapja ismét a fejét, mintha attól remegne, hogy a lidércz most azonnal nyakába keríti tüzes pányváját.

S valljuk meg, volt is némi oka elfutni. Más, kevésbé babonás és műveltebb embert is megdöbbenett volna az a látvány. Az imént említett kis nyárilaknak volt egy kiszögellő erkélye s arra éppen most, mikor a kocsi ideérkezett, egy sajátságos, tüneményes alak lépett ki. Nő volt. Hosszu, arany színű haja lebontva csüngött álla vállain, s a mint ráesett a holdsugár, csak úgy szórta a fényszikrákat. Magas, karcsu alakját hófehér, a mai divattól egészen eltérő ruha fődte. Az a mozdulat, a mint az erkély rácsozatához lépett, rátette a jobb kezét és fölfelé tekintett, tele volt bájjal és plasztikai kellemmel. Vonásai, mintha márványból volnának, sötét szemeiben lángoló élet, homlokán méltóság.

Ugy tünt föl és állott ott, mintha valami tündéri rege keretéből lépett volna ki.

Tarnay megbénulva, elbűvölve nézte ezt az alakot és nem tudott betelni látásával. Ugy tetszett neki, mintha megelevenülne előtte a regevilág, a szent Iván-éji álomnak királynője nyujtaná feléje a jobbját és pajzán játékra szólítaná... Csakugyan az alak most megmozdul, tekintete ráesik, de nem vidámság az, a mit arcza visszatükröz. Szomorúság, fájdalom, lelki bánat, ha nem is tudták ezekbe a vonásokba runákat bevésni, de letörölték róla a fiatal életkedvet. S nem is mutat meglepetést, mikor megpillantja, hanem mintha csak régi ismerősök volnának, királynői kézmozdulattal üdvözli őt.

Csakugyan régi ismerősök, valóban azok. Valamikor, réges-régen, még a boldog ifjuság napjaiban, mikor nem mardosta a kígyó szívet... mikor nem lüktetett lázasan mind a két halántéka, mikor... mikor is csak?... együtt játszottak ők Oberon tündéerkertjében. A csintalan Puck virágokat hintett feléjük s olyan boldog volt ő, mint azelőtt, és azután soha többé.

Villámgyorsan keringtek, kavarodtak ezek a gondolatok agyában. Reszkető kézzel kapaszkodik a kocsi oldalába, le akar szállani, de már nem bírja ereje. Leroskad, megsemmisül, homályba vész előtte a világ, de még elhaló hangja is rebegi:

— Üdv neked, Titánia, tündérek királynője.

II.

Délután négy és öt óra közt kezdődik a szerkesztőségben a „tatárjárás“. Ezt a kifejezést a segéd-szerkesztő találta ki és akkor szokta használni, mikor nagyon el van keseredve a lapnak barátai ellen, a kik ilyen időtájban járnak be.

A lap barátai olyan egyének, a kiket szokásból megtűr a hirlapíró ember, noha rég belátta kártékony voltukat. Többnyire hivatalnokok, a kik csupán délelőtt vannak elfoglalva és a délutánt emberbaráti cselekedetnek szentelik: a helyett, hogy kávéházba járnának, a mi költséges, vagy családjuk körében töltenék szabad idejüket, a mi fölfogásuk szerint unalmas, beveszik magukat valami szerkesztőségbe, mint a moly a téli bundába és eltrécselik az időt. Kifogástalanul öltözködnek, erős illatszert használnak, melytől megfájdul az embernek a feje és úgy viselik magukat, mint a kik a lapot protegálják. Ez a protekció rendesen abban áll, hogy zsebre vágják az érdekesebb ujságokat, magukkal viszik a legujabb irodalmi termékek beküldött tiszteletpéldányait, megkritizálják a még jelen nem levő munkatársakat, s ha már nagyon ki akarnak tenni magukért, olyan „legujabb“ hírekkel kedveskednek, melyek már harmadnapja megjelentek egy konkurrens-vállalatban.

Ebből áll rendes működésük, de van ám rendkívüli is. Mikor egy munkatársnak affair-je támad, ilyenkor van csak a lap barátja igazán elemében!

Mindent elkövet, hogy az ügyet lehetőleg felfujja és elmérgesitse; kolportálja az ellenfélnek nyilatkozatait, hivatkozik a lap becsületére, mely nem türi meg — már mint az ő felfogása szerint — hogy az ügyet békés uton elintézzék. Könyv nélkül ismeri a párbajkodex minden tételét és önzetlenül ajánlkozik segédnek. Jaj annak az ujoncz-hirlapirónak, a ki lépre megy! Nem bocsátja többé ki körmei közül, mert a lap barátja szörnyen szigoru — más emberek becsületére. S ha megtörtént a párbaj, belecsimpaszkodik áldozatába, sétálni viszi minden nyilvános helyre s folyton figyelmezteti: vigyázzon felkötött karjára! Mert volt ám arra is eset, hogy senki sem gondoskodott a szegény sebesültről, minek folytán a seb elmérgesedett és le kellett vágni a karját.

Hogy ezt a kullancsként ragadó specziest ki nem pörkölik a szerkesztőségből, annak az a magyarázata, hogy akad mégis néha köztük olyan, a ki bejáratos előkelő körökbe és összeköttetésénél fogya jó forrás bizonyos esetekben. Ennek az egynek kedvéért megkegyelmeznek aztán a többi herének s megtürik badarkodását. Ámbátor meg is éreztetik vele semmi-voltát: a mint belép, a szerkesztőségi szolga felsőbb meghagyásból azonnal ráül az egyetlen üresen álló székre, senki sem felel a nyájas üdvözletre s minden ember ugy eltemetkezik az ujságokba, hogy a feje bubján kívül mi sem látszik ki belőle. De ez sem riasztja el a lap barátját; mosolyog, mikor a szerkesztő „az

idő pénz“ feliratra figyelmezteti, fecseg, ha senki sem hallgatja is és csak öt óra után távozik, mikor már olyan nagy az ideges feszültség a szerkesztőségben, hogy a kidobatótól is lehet tartani.

Ama lap barátai közt, melyet Cselkó Pál szerkesztett, kiváló helyet foglalt el *Dömsödi* Gáspár. Megtűrték szivesebben, mint a többit, mert csakugyan hozott néha használható híreket, és jókedvű, bolondos fiúnak bizonyult, a kinek ostobaságaiban mindig akadt némi eredetiség. Azonfelül iskolatársa is volt a szerkesztőnek és nobilis hajlamokkal birt. Őszintén szíven hordta a lap érdekét s olyan reklámot csapott neki mindenfelé, hogy a kiadó maga is néha elég kegyes volt tőle — egy-egy szivart elfogadni; a mi Dömsödit két napra tette boldoggá.

— Tudják-e mi az ujság? — e szavakkal rontott be Dömsödi a szerkesztőségbe, a hol éppen most érkezett meg a bécsi posta; minél fogva minden élő lélek — az ollókat is beleszámitva — nagyon el van foglalva. Senki sem felel, csakis a segéd-szerkesztő, egy vézna emberke, a kinek tekintetéből azonban élénk szellem csillog, olyan mozdulatot tett kezével, mintha csendre akarná inteni.

Minthogy azonban az intő kézben hatalmas olló is reng, mely arra való, hogy kimesse vele mindazt, a mi lefordítani való, Dömsödi csakugyan fenyegetésnek veszi első perczben és visszahökken.

— De kérem, az én hirem csakugyan nagyon

érdekes — hebeg — s önök az elsők, a kik a fővárosban megtudják.

Ismét semmi felelet. Lehet, csakugyan nem hallgatnak rá, de valószínűbb, hogy politikából cselekszenek így. Mert ismerik már a lap barátjának természetrajzát s tudják, hogy annál inkább dől belőle a szó, minél kevésbé figyelnek rá.

— Jól van: ha önöknek nem kell, majd elmondom másutt. Ott még talán meg is köszönik.

Az ajtó felé ment, szilárd elhatározással és kemény léptekkel. A segédszerkesztő félszemmél kísérté: ha kezét a kilincsre teszi, akkor csakugyan érdemes lesz a dolog, de ha fele uton megáll, mindennapiság az egész, nem érdemes érte szóba állni.

Dömsödi pedig nem elégedett meg ezuttal azzal, hogy a kilincset megfogja, de ki is nyitotta az ajtót, be is csukta maga után. Az igaz, hogy az előszobában dobogó szívvvel megállott és leste, nem szólitják-e vissza. Nem várt hiába, mert a segédszerkesztő, a kinek ez az erélyes föllépés csakugyan imponált, letette az ollót és utána kiáltott:

— Dömsödi úr, kérem még egy szóra!

Mintha mi sem történt volna, úgy jött vissza. És hogy diadala teljes legyen, még egy szék is üresen állott, egészen közel a segédszerkesztőhöz, a ki lekötelező kézmozdulattal invocálta, hogy foglaljon helyet.

— Mi is az, a mit ön az imént el akart mondani?

— Nagy dolog, szenzációs dolog! Ezzel le fogják fülelni a konkurrens lapot. Bátran nyo-

mathatnak kétezer példánnyal többet a holnapi számból.

— Ezt csak bizza ránk — de a hir?

— *Tarnay Ervin megnősült!*

A meglepetés csakugyan tökéletes volt és Dömsödi legszebb diadalainak egyikét élvezhette. Az ujdondász azonnal felugrott az ablak melletti üléséből, oda jött hozzá és jegyzőkönyvét elővéve, kurtán meginkvirálta:

— Hol? Mikor? Kivel? Mi módon? S miért?

— Többet magam sem tudok. A részleteket kikutatni az önök feladata, de hogy a hir való, azért már kezeskedem.

Az ujdondász vette kalapját és indult kifelé. Mint a kopó, a ki ha egyszer nyomra vitték, meg nem szokott állni mindaddig, míg a vadat föl nem verte. De ezuttal nem kellett messzire mennie: a lépcsőházban Cselkóval találkozott, a ki megkérdezte, hova megy olyan sietve?

— Tarnay megnősült, részleteket szimatolok!

— válaszolt amaz röviden.

— Sohse fáraszsza magát. Tudok én minden részletet és magamra vállalom az egésznek megírását.

Az ujdondász visszatért a szerkesztőségbe. Cselkó egy külön bejáraton ment a saját szobájába.

Az a hir, mely az egész szerkesztőség érdeklődését olyan nagy mértékben fölkelte, őt is foglalkoztatta már két óra óta. Letette kalapját az asztalra, aztán azt tette, a mit az ember rendesen, ha

valamivel nincs egészen tisztában: kétszer-háromszor végigsétált a szobán.

Sokáig nem tarthatott ez a séta, mert az első fordulónál megakadt lába egy csomó odadobott ujságban: félre lökte és tovább ment. A másodiknál lerántott könyökével egy csomó kéziratot, két vivőkezyüt és egy sodronyálarczot. Ekkor azután visszatért asztalához, leült székére és kivett kabátja belső zsebéből egy levelet: Ujból, talán harmadszor elolvasta tartalmát:

„Kedves barátom!

Körülbelül négy hónapja, hogy a délvidéken két mámor közti szünetben elváltunk. Te akkor este orvostani felolvasást tartottál nekem „a hold befolyásáról a higvelejüségre.“ Az volt a sorsod, mint minden nagy tudósé: kinevettelek. S az enyém az volt, hogy saját káromon megtanultam, mennyire igaza van mindenkor a tudománynak. Belátom már most, hogy nem jó éjjel arra felé utazni, különösen ha az ember sokat ivott. Megkaptam utközben a maláriát és kevés hija, hogy el nem vitt az ördög. Meg is cselekedte volna bizonyára, ha két lovam nem okosabb, mint a babonás kocsis, a ki kísérteteket látva, utközben megszökött s engem tehetetlen állapotban, eszmélet nélkül bizott a véletlenre. Csak másnap mert előbujni a bikficz, a mikor én már a csillagokat rugtam kinomban. Az a két derék ló — megérmelné, hogy emberszámba vegyék, mert elvitt egy emberlakta hajlék elé; ott megálltak maguktól, s

mintha sejtették volna, hogy én biz' nem kiált-hatok segítségért, olyan keservesen nyeritettek, hogy segélykiáltásnak is beillett. A házban meghallották, kijöttek, leszedtek engem a kocsiról és bevittek. Mondhatom, meglehetősen rossz kon-diczióba érkeztem meg.

Másként talán be sem bocsátottak volna. Mert az a ház nem nyílik meg minden ember előtt. A ki jogczimet akar nyerni a bejuthatásra, annak legalább is félig meghalva kell az ajtón kopog-tatni ; mert csakis a szenvedőknek tárul föl. Nekem erős jogczimem lehetett, mert nemcsak hogy be-vittek, de ott is tartottak álló hat hétig. Mikor bejutottam, nem volt helyén az eszem, abból ítélve, hogy önkivületben valék, — mikor elmen-tem, elvesztettem a szivemet, olyan tökéletesen, mint még soha . . . S nem is a régi divat szerint ! A betegség változtatott-e meg, vagy talán már vénülni is kezdek, elég az, hogy mielőtt elhagy-tam a hajlékot, a hol annyi önfeláldozással ápol-tak, meg is kértem az urnő kezét.

. . . Igaz, még el sem mondtam, kicsoda ő. Pedig jól ismer ő téged és te is ismered. Neve : özv. Csery báróné, született *Kende Szidónia*.

. . . Olyan kosarat kaptam, hogy kettőnek is beillett volna. De nem tágitottam. Négy hét múlva, mikor már a saját lábaimon eljöhethem, hogy köszönetet mondjak jószágáért, újból megkértem a kezét — megint elodázták kérelmemet. De ez utal már észrevehettem, hogy a tagadó válasz némileg

nehezére esett. Tudod, a nők mindig bizonyos jogot formálnak azokra, a kik iránt jók voltak, s ha elismerjük ezt a jogot, már félig-meddig megnyertük ügyünket. Ismét négy héttel később harmadszor megkértem mentő angyalomat s ezuttal beleegyezett. Tíz napi mátkaság után tegnap volt az esküvőnk legnagyobb csendben. Maga Szidónia akarta így, s nekem nincs akaratom az övéen kívül. Mondom neked, tökéletesen megbüvölt ez a nő! Itt maradunk a jövő őszig, aztán fölmegyünk Budapestre, a hol házat akarok tartani. Királynője Szidónia lesz.

De addig még valamit rendbe kell hozni; egy nagy elhamarkodást és egy nagy mulasztást. Emlékszel talán még, mikor Doroghynál felavattuk az új birtokot, hogy ott egy kis szőke leány bujdosott. Nem lehetett több 17 évesnél, de már tökéletesen ki volt benne fejlődve az asszony. Unalomból, — mert én mindig unatkozom, mikor kártya és bor járja, — egy kicsit udvaroltam a leánynak; már csak azért is, hogy ki ne jöjjenek a gyakorlatból s hogy Doroghyt bosszantsam. A kicsike azonban komolyba vette a dolgot és mikor negyed napra szerelmet vallottam neki, úgy belesápadt, hogy menten karjaimban fogtam föl, nehogy a földre ájuljon. Esküszöm neked, nem nyultam volna hozzá ujjam hegyével sem, mert engem vén bűnöst is meghatott az üldözött őzike tekintete. Doroghy házába hogyan került, mi volt ott teendője, nem tudom; de meg mertem

volna esküdni, hogy még gyermek. S ez a boldog érzékenykedés vitt sajátképen arra, hogy megszöktessem. Meg akartam menteni attól a száraz, epéskedő embertől, a ki bizonyára boldogtalanná tette volna. Inkább magamnak szántam. A kicsike el is ment Budapestre, várt ráni s valószínű, hogy még most is vár.

Mit tegyek vele? Semmi kedvem kalandhoz, de azt sem mondhatom neki: menj innen, meguntalak! Hisz még alkalmam sem volt, hogy megunjam! Tökéletesen megfeledkeztem róla, csak azon a napon jutott eszembe, mikor Szidóniával oltár elé kellett lépnem, s ezt megelőzőleg rendet csináltam a multtal. Már most az a fő, hogy a kislányt kiábrándítsuk, de úgy, hogy ne vegye nagyon is tragikusan a dolgot. Természetes, hogy a jövőjéről gondoskodni fogok. De közbenjáróra van szükségem s erre a szerepre téged szemeltelek ki.

Kérlek, keresd fel ezt a kis leányt, a kinek mint értesültem, legnagyobb passziója abban áll, hogy naphosszant vörösre sirja a szemeit. Pedig én a vörös szemeket csak úgy nem szeretem, mint a piros orrokat. Magyarázd meg neki a helyzetben beállott változást és kérdezd meg, mihez van legnagyobb bhajlandósága? Ha tehetsége van a szinpadhoz, beíratom a szini tanodába — az efféle otthon nélküli madárcák ott lelnek leg hamarabb puha fészekre, — megfizetem érte az eltartási költséget, míg szerződést kap. Ha ehhez nincs kedve — mert tehetségre szép leány-

nak sajátképpen nincs is szüksége — elvégezheti a tanítónői tanfolyamot, vagy ha akarja — dohánytőzsdét nyitok számára. Mindent, a mit akar, csak jóvá tehessem elhamarkodásomat s ne legyek kitéve annak, hogy mikor feleségemmel Budapestre jövök, eléembe toppan és szemrehányólag kérdezze:

— Szivem, lelkem, hol maradtál olyan sokáig?

Cselkó nem olvasta tovább a levelet. Megundorodott a rideg önzéstől, mely kiritt minden sorából. Ez a férfit, ez a Tarnay, a milyen varázst gyakorolt mindenkire, és szemtől szemben lényének külső mázával elfödte a belső ürességet, mikor a távolból beszélt és föltárta igazi lényét, csaknem visszataszító hatást tett rá. Hát ezért az emberért rajognak a nők? ezt tekintik mintaképnek a férfiak? Még olyan asszony, mint Csérey Szidónia sem volt éleslátóbb, hanem őt is körülhálózta a veszedelmes csábító?

— Szegény Szidónia! — sóhajtott Cselkó; — hogy ismét ilyen ingatag talajra voltál kénytelen építeni!

Egy pillanatig azon törte a fejét, mit tegyen. Legkedvesebb lett volna előtte, ha papirkosárba dobhatja a levelet és hozzáláthat a munkához. De nem! el kellett végeznie, a mit rábiztak, mert ki tudja, nem-e értesül valahogy Szidónia erről a kalandról s rá nézve irtózatossá lehetne a fölfedezés, hogy a férje csak olyan léha, mint a többi!

— Megteszem Szidónia kedvéért — gondola

magában, — mert mit nem tennék az ő érdekében!?

A lépcsőn eszébe jutott, hogy nem is tudja még a leánynak czimét. Visszament tehát a levélért. Aztán elindult, rossz kedvvel, bánatosan, mint a ki sejti, hogy nagy fájdalmat fog valakinek okozni, de nem kerülheti el. S a mint ment, mendegélt, mintha csak gyorsfényképész előtt állna, hirtelen föltűnt előtte egy kép a multból. Látta saját magát lemenni egy ódon külsejű háznak kjkoptatott lépcsőjén. Még korlátfa sem volt ott, mert elvitte valami ismeretlen szomszéd, hogy befűtsön vele. Roskadozó lépésekkel ment. . . valóban ő volt az a tántorgó alak, de mennyire más volt akkor, mint ma! Vékony fiugyerek, kopott ruhában s elmaradt növésel, mert a nélkülözés nem engedte, hogy korához képest fejlődjön. A szomszéd patikába indult, hogy orvosságot hozzon súlyosan beteg szülői számára. Odament, ámbár egy krajczár pénze sem volt, mert remélte, hogy a gyógyszerész elég jószívü lesz könyörgésére hallgatni. De csalódott. A gyógyszerész végig hallgatta a fiu panaszát és így szólt: „Nem tehetem. Elég baj, hogy ilyen nagy a szegénysége, de ha egynek adok ingyen, hogyan tagadhatnám meg a többitől? S mi lesz az üzletemből, ha „ingyen Jánosnak“ fölcsapok?“ Kiment a fiu az utczára, vad kétségbeeséssel szívében. Ugy rémlett előtte, hogy talán akad még valami, a mit el lehetne adni; de mi? Pusztá volt otthon az egész szoba, kiürült minden, csak a

meztelen élet állott előtte, nyomorával és fenyegető kinjával. Hazafelé ballagott, olyan szörnyű rövidnek tetszett az ut, mert üres kézzel és nagyon is megtellett szivvel járta be . . . A mint remegő kézzel benyitott a szobába, megdöbbenve állott meg a küszöbön. A két beteg ágya előtt idegen alakokat látott: egy fiatal leányt, a ki egy nagy kosárból melyet inas tartott, csomagokat szedett elő. Kikerült onnan, a bőség ez ujdivatu szarujából, bor, gyógyszer, befőtt, sült csirke, párnák s még mindig nem akart kiürülni a kosár! Ott állott még mindig az ajtóban, ködbe borult szemekkel és remegve, inogva, alig győzven magát annyi erővel, hogy le ne roskadjon. Ekkor őt is megpillantotta a leány, oda ment hozzá, megfogta kezét és bevezette. Mikor pedig őt is gyötörte a láz, végig simított homlokán az a puha, áldásos kéz s egy jóságos hang így szólott részvétellel az inashoz:

— Lássá, Gábor, ez a szegény fiu is beteg.

. . . A komoly férfiu, a kinek lelkében egyetlen pilanat alatt készen állott ez a kép, megindulva törült le egy a visszaemlékezésnek szentelt könyüt s bár senkisé hallotta fogadását, ünnepélyesen mondá magában:

— Mindent te érted Szidónia! Életemet, véremet, jobb meggyőződésemet!

A mellékutczából kiérve, a fővárosi élet nyüzsgése fogadta. Január elején volt, a mikor nagyon korán kezd alkonyodni. Finom köd permetezett alá és nedves fényben csillogott minden körülte. Csak-

hamar ő is elmerült ebbe a ködhullámzásba. A belváros közepén egy palotaszerű épület bejáratában látjuk ismét feltűnni alakját. Egyenesen a lépcsőháznak tart és benyit a portás oduszerű lakásába, azzal a kérdéssel: melyik emeleten lakik Bodon Rózsi kisasszony?

Az odu lakója föl villanó gyanuval vizsgálta Cselkó vonásait és dörmögő hangon intézte a maga viszontkérdését:

— Rózsi kisasszonyt? Azt a fiatal hölgyet tetszik érteni, a ki négy hónap előtt jött ide nagyságos Tarnay ur ajánló levelével?

— Azt!

— Csakugyan ebben a házban lakik, még pedig a negyedik emeleten. Egy hétnél tovább nem akart megmaradni a nagyságos ur lakásában. Kibérelt magának egy kis szobát. Nem hiszem, hogy lehetne vele beszélni. Nagyon kedveli az a leány a magányt.

A portás hangjában minden alázatosság mellett valami elfojtott haragféle is megcsendült. Mintha nem szívesen állna vele szóba, vagy gyanut rejtegetne. Cselkó sokkal jobb emberismerő volt, sem hogy ki nem olvasta volna ezt az öregnek tartózkodó modorából. Nyájasan és megnyugtató hangon így szolt tehát:

— Ne tartson semmitől, Pető uram, nem jövök én rossz indulattal. Sőt ellenkezőleg, segíteni akarok a szegény leány sorsán.

— Segíteni?! — a guny sziszegett az aláza-

tos ember szavából, — azon ugyan nem segít már senki a jó Istenen kívül. Csuffá tették, elkeserítették egész életére.

— Mit jelentsen ez öreg? — kérdezte csodálkozó hangon Cselkó, — nem tudja talán, kivel beszél?

Az öreg arcza szelidebb kifejezést ötlött és csendesen így szólott:

— Nagyon jól tudom, nagyságos uram, és bocsánatot is kérek illetlen magamviseletemért. Hisz jól tudom, hogy a nagyságos ur nem olyan, mint a többi. De elfut az epe és fejembe száll a vér, ha látom, mit mivel embertársával némely nagy ur, csupán csak azért, mert ő ur, a másik pedig nem az. Öreg ember vagyok, megszokhattam volna, hogy a szegény csak lábtörlője a gazdagnak. De a mi sok, az mégis csak sok!

— Ne tüzeljen öreg, hanem mondja el inkább, mi terheli a szivét?

— Elmondom. Ez a Bodon Rózsi kisasszony épenséggel nem kisasszony. Árva leány és abból a faluból való, a hol én is nevelkedtem. Valami távoli rokonomnak gyermeke, szóval parasztvér, mint saját magam. Ott szedte föl az apátlan-anyátlan gyermeket Doroghy urnak édes anyja, a ki áldott jó lélek volt és nevelte uri módban, hogy legyen agg korában, a ki körülte forgolódik. Hálás is volt Rózsika ennyi jószágért és a mit csak nevelőanyjának tekintetéből kiolvashatott, ha csak futólagos óhajképpen is, már megcselekedte. De a jó

öreg asszony egy éjjel meghalt szivszélhűdésben és Rózsika most már másodszor, de ezuttal igazán árván maradt. Hagyták magára, elédegelhetett abban a kis szobában, melyben urnője halála után visszavonult s nem háborgatta senki. Mit is tettek volna vele? Cselédnek nagyon urias volt a nevelése, urnőnek pedig mégis csak nagyon alantias a származása. Különös, hogy a fiatal Doroghy, a ki előtt a női erény máskülönben nem állott valami nagy becsben, Rózsának soha sem mondott olyan szót, a mely miatt ennek el kellett volna pirulnia. Talán anyja emlékét tartotta benne tiszteletben, vagy a mi nem éppen lehetetlen még ilyen lelkű embernél sem, meghatotta a leány ártatlansága. Azt is hallottam azóta, hogy Doroghy ur szerelmes volt Rózsikába, de leplezgette és titokban tartotta mivel restelte czimborái előtt, hogy az, a kibe szerelmes, még nem is kedvese. Bezzeg megjárta vele, ha így állott a dolog! Nem olyan félnk és aggódó természetű az én gazdám! Nem illik, hogy róla, a kinek kenyerét eszem, rosszat mondjak, hát csak szószaporítás nélkül fogom elmondani, mit tett. Telebeszélte ennek a szegény leánynak fejét és szívét, hogy ez ott hagyta a biztos menhelyet. Szegény kis madárka! Ide jött, meghuzta magát, kerülve az emberek tekintetét és epedve várja négy hónap óta, mikor jön már megrontója, a ki egyenkint tépegeti ki nagy gyönyörűséggel szép fehér tollait. De a kegyetlen vadász még erre sem méltatta, hanem egészen megfélekedezett róla, s a kis madár

napról-napra busabb lett és a kétségbeesés bizonyára erőt vesz már rajta, ha én nem vigasztalom meg néha egy biztató szóval, a melyben a legszebb az volt, hogy magam sem hittem belőle egy beütést sem.

— Hát nem tudta, hogy Ervin nagyon beteg volt és nem jöhetett el? — kérdé csodálkozva Cselkó.

— Beteg? Igazán beteg volt? — az öregnek arcza egészen kiderült e szavaknál. — De hisz akkor természetes, hogy nem jöhetett el! Oh én vén bolond, hogy ez nem jutott eszembe! Hogy fog örülni a szegény kicsike! . . . Azaz, dehogy fog örülni. Sirni fog, hogy szenvedés érte azt, a kit ő imád.

— Már nincs semmi baja, egészen meggyógyult

— Annál jobb, annál jobb! Talán már utban is van ide? Sietek és elmondom Rózsikának.

— Megálljon csak! Ervin jön, de nem egyedül.

Cselkó ajkáról olyan habozva indult meg a szó, hogy az öreg azonnal észrevette az örömmel ellentétes érzést, mely a hirlapíró arczán tükrözött.

— Talán Doroghy is vele jön? Csak jöjjön! Nem félünk tőle! Rózsikához semmi köze!

— Nem Doroghy jön Ervinnel, hanem más valaki.

— Kicsoda?

Cselkón különös érzés vett erőt. Mintha neki kellene restelkednie Ervin helyett, lesütött tekintettel, halkán adta meg a választ:

— A maga gazdája. — *feleségével* jön.

Az öreg portás tekintete villámokat szórt és éles gunynyal replikázott:

— Azért jött hát ide a nagyságos ur, hogy ezt a leányt kikergesse a házból, melynek már ur-nője akadt?

— Nem azért jöttem, öreg, — szólott szelid hangon Cselkó, — hanem hogy elkészítsem a nagy csapásra, melyen már nem lehet változtatni. Nem is Tarnay kedveért teszem, hanem más valakinek érdekében . . . Ne nézzen így rám, öreg! — folytatta, látván, hogy a portás gyanakodva fürkész vonásaiban, — hát olyan ember vagyok, a kitől *ilyesmi* is kitelik?

Egy pillanatig maradt még rideg és visszautasító az öreg portás arczkifejezése, aztán újból meggyőzte őt a becsületes őszinteség Cselkó vonásaiban.

Nagyot sóhajtva szólott a megadás hangján:

— Hát Isten neki! Végezze el, a mire vállalkozott. Én nem tenném meg sok pénzért.

— Gondolja meg, jó öreg. Én nem ismerem azt a szegény leányt, nem is beszéltem vele soha. Hogyan találjak hát szavakat, hogy kevésbé sujtsa a kegyetlen hír? Maga ellenben rokona, szereti és becsüli; nem lesz tehát olyan kínos rá nézve, ha magától megtudja . . . Ugy-e megteszi?

Az öreg portás küzdött magával, végre így szólt:

— Legyen hát. Tudom, hóhérság, a mit cselekszem, de nem az én lelkemet terheli a felelősség.

— Valóban nem!

— Várjon meg itt. Nem tart sokáig. Az ilyen szegény madarat nem kell sokáig kinozni.

Föltette kalapját és fölment a lépcsőn. Cselk még hallotta, a mint magában dörmögött és szidta ostoba jószívűségét, mely ilyen bajt hozott a nyakára. Még a harmadik emeletről is lehallatszott elégedetlen dörmögése.

A magára maradt férfiú elgondolkodva állott meg a lépcsőházban. Nagyon fölizzgatta és kinozta ez a jelenet. Mikor ide jött, azt hitte, hogy könnyelmű teremtéssel lesz majd dolga, a kit ígérekkel és kilátásokkal arra kell majd bírni, hogy elhagyja a házat. Szóval, alkudozást várt. E helyett azonban igazi szivre és mély érzésre talált, mely megadja magát a csapásnak minden ellenkezés nélkül, de megtör alatta.

Cselkó erős haragot érzett magában. Tarnay léhasága csaknem dühbe hozta. Hogy mer az az ember boldog lenni, mikor itt annyit szenvednek az ő hibája miatt? Vajjon lehet-e áldás azon a frigyen, mely ilyen előzmények után jön létre?

Mit mond majd az a szegény leány, ha megtudja a valót? Sir-e, zokog, vagy leroskad? Talán belehal, de az sem lehetetlen, hogy könnyebben veszi, mint ő gondolja. Utóvégre is, az emberi sziv ruganyos portéka és hamarább lel vigaszt, mint egy ilyen aggódó, töprenkedő poétalélek elképzeli.

Hanem annyi bizonyos, hogy kissé sokáig tart

a beszélgetés. Tíz percze már, hogy elment az öreg portás. Mit csinál olyan sokáig?

Cselkót a türelmetlen nyugtalanság arra vitte, hogy elhagyta a lépcsőházat és fölment az első emeletig. Ott megállott és a karfához támaszkodott. Bizonyos megnyugvást lelt ebben: mégis csak közelebb van így, ha esetleg szükség volna segítségére.

. . . Ebben a pillanatban kétségbeesett, a velőt átjáró kiáltást hallott. A halálra sebzett vadéhoz hasonló volt ez a jajszó. Cselkó érezte, mint remeg meg benne minden érzés és elsápadva szökött a második emelet följárójához, s fölfelé tekintett. Borzasztó látvány tárult eléje. A negyedik emeleten egy női alak hajolt kifelé a rácsozaton, mely a folyosót körülvette. Viaskodott, küzdött egy férfival, aki erőszakkal vissza akarta rántani.

Ráismert a portásra, de ez is megpillantotta őt és lélekszakadva lekiáltott hozzá:

— Jöjjön gyorsan, az ég szerelmére! a szerencsétlen le akarja magát vetni a mélységbe!

Nem egy, de három lépcsőn szökött egyszerre át Cselkó. Érezte, hogy minden pillanat egy emberéletbe kerülhet. Éppen a harmadik emeleten volt, mikor újra hallotta azt a borzasztó, kétségbeesett fölkiáltást és a következő másodperczen valami hirtelen támadó légáram érintette arczát. Előtte egy sulyos test bukdácsolt a levegőn keresztül, valami fekete ruhát látott, tompa zuhanást hallott, — még egy kinos nyögés — aztán csend lett újra.

Nem rohant már fölfelé, hanem megállott és

összetett kezekkel valami átokfélét nyögött az ellen a ki ezt okozta. Vad indulat tombolt lelkében s ha sámsoni erőt érez magában, talán megfogja az oszlopokat és magát is e ház romjai alá temeti, hol a lelketlenségnek már annyi áldozata volt.

Valaki elrohant mellette. Ő nem mozdult meg. Meg volt dermedve. Hallotta az öreg portás hangját alulról, a mint kétségbeesett zokogás közben fölkiáltott hozzá:

— Meghalt, a szegény megölte magát!

S ez a fölkiáltás megtörte lelke és érzése merevségét. Eszébe jutott a még élő áldozat, a ki talán boldog e pillanatban és nem is sejti, hogy átokban fogamzott meg boldogsága. Cselkő érezte, mint szökik könny után könny a szemébe. Elfojtott hangon rebegette el lelkének kinzó aggodalmát e szavakban:

— Szidónia, szegény Szidónia!

Nem a meghalt, hanem a még élő áldozatot siratta ő.

III.

A váczi-utczán végig sétált egy alak, melyet öltözete után bárki angolnak mondott volna. Csakis Albion fiai engedik meg maguknak azt a fényüzést, hogy minden ruhájuk a kényelemnek megfelelően legyen szabva. Amikor utaznak, minden öltönydarab szivós és nem egy könnyedén szakadó kelméből van csinálva, azonfelül a színe is olyan, hogy ne

kelljen minden pillanatban tisztasági szempontból másikkal fölváltani. Szürke utazó kalap, hátra-csüngő hosszú fátyollal, bő porköpenyeg és vízmentes, a lábszárt körülzáró czipő: ha szépiészeti szempontból nagyon is kifogásolható, de mindenestre kényelmes viselet.

Pedig a mi emberünk éppenséggel nem volt angol, a mi abból is kitűnik, hogy egy háromemeletes ház előtt megállt és a fiatal portást — az öreg medve, a ki hat hónap előtt ezt a hivatalt vitte, már nyugalomba vonult — a legtisztább magyarsággal megkérdezte:

— Itt lakik Tarnay ur?

— A *báró* ur csakugyan itt lakik, — válaszolt az ajtonálló, erősen megnyomva a „báró” szót. Bizonyára figyelmeztetni akarta ezt a jött-ment idegent, hogy olyan országban tartózkodik jelenleg, a hol még adnak arra, hogy mindenki megkapja az őt megillető czimzést.

Az idegen azonban észre sem vette a lappangó rendreutasítást, hanem fölment a lépcsőn az első emeletig. Ott megállott egy pillanattig és körültekintett. Mintha tájékozni akarná magát olyan helyen, a hol már rég nem járt ugyan, de még mindig ismeri az alkalmatosságot. A következő pillanatban megnyomta a vilanyos csengetyü gombját, szemben a lépcsővel.

Egy angolosan beretvált inas nyitotta ki az ajtót és kérdőleg tekintett a jövevényre. Bebocsátotta ugyan az előszobába, de itt már olyanféle

mozdulatot tett, mintha névjegy után nyujtaná ki kezét.

— Beszélhetek a báró urral? — kérdezte az idegen a nélkül, hogy ezt a mozdulatot figyelmére méltatná.

— A nagyságos ur kikocsizott, de nemsokára hazajön. Tessék addig a fogadószobába sétálni, — volt a válasz.

Az idegent nem lepte meg ez a szolgálatkészség. Talán hozzá volt szokva, hogy minden ajtó föltáruljon előtte, vagy éppenséggel egészen otthonosnak érezte magát e helyen. Le sem vetette bő felöltőjét, hanem kalappal fején lépett a szobába, a melynek széles szárnyajtóit tiszteletteljesen tárta föl előtte az inas, a ki aztán maga is utána indult s úgy állott meg, mint a ki további parancsokra vár.

A szoba, melybe léptek, utczára nyíló ablakával és gazdag diszitásával épp úgy a jólétről, mint jó izlésről tett tanusgot. A falakon csak néhány festmény, de ezek elsőrangú mesterek művei voltak; a szőnyegek sem titkolhatták el az igazi keleti származást és a butorok egészben is elárulták, hogy finom izlésű nő szeme siklik rajtuk végig a napnak minden órájában.

Lehet, hogy az idegen is kiérezte ezt, mert mintha valami szokatlant találna a környezetben, újból az inashoz fordult:

— Rég lakik már *igy* a báró?

— A nagyságos ur ezt a szobát abból az al-

kalomból butoroztatta újból, hogy megnősült. Ennek már vagy hét hónapja.

Az idegen a legnagyobb meglepetéssel fordult az inas felé és őszinte csodálkozás tükröződött vonásaiban, mikor kérdezte:

— Hogyan? Ervin . . . a báró ur megnősült?

— Éppen hét hónapja. Vidéken volt az esküvő.

Azzal aztán tiszteletteljesen meghajtotta magát az inas és eltávozott.

Az a hang, melyen az idegen gazdájáról beszélt, egészen megnyugtatta őt. Így csak a régi ismerős, a háznak jó barátja szokott beszélni. Bátran magára hagyhatja az arisztokratikus légkörben, nem szívja magába érdemtelenül!

Az idegen, a mint magára maradt, levette a fátyolos kalapot, maga mellé dobta a kerevetre, aztán kényelmesen elnyújtózkodott a puha karosszékek egyikében és elmélázó tekintetét végig sétáltatta a körülte levő tárgyakon. Halvány mosoly játszotta körül ajkait: sok ismerősre talált.

— Még sem változott meg minden, — szólott félhalkan, — ez a fali óra, ez a kerevet még mindig a régi. De Ervin már nem az! . . . Megnősült! Vigyen el az ördög, ha képes vagyok magamban elképzelni, milyen lehet Ervin mint férj.

Mintha felhő borulna homlokára és szomorú emlékek egész sora nehezedne lelkére, fölállott és végigsétált egyszer-kétszer a szobán. Tépelődvé folytatta a magánbeszédet:

— Ej, mit! hisz én sem vagyok már a régi. Elmentem világgá négy év előtt azzal az elhatározással, hogy soha sem jövök többé vissza ebbe az országba, a hol olyan kegyetlenül rágázolt szívemre a sors. Soha! . . . s négy év alig mult el, már ismét itthon vagyok. Felejteni akartam, de rosszul sikerült. Visszahozott újból a régi vágy, mely a távollét idejében sem engedte szívemet megpihenni . . . De ez még mind hagyján; hanem hogy Ervin megnősült, valóban elhitesi velem, hogy történik még uj a nap alatt.

E pillanatban újra megszólalt odakünn a csengetyü éles hangja. A folyosóra nyiló ajtót kinyitották és becsukták, aztán egy érczes férfi-hang kérdezte az előszobában:

— Nem keresett senki?

— De igen, — válaszolt az inas, — egy idegen ur várja nagyságodat a fogadóteremben.

— Egy idegen ur? . . . Add át ezt a bokkrétát a nagyságos asszonynak és mond neki, hogy a vendégek nemsokára érkeznek . . . Ki lehet az az idegen ur?

Mint a ki otthon van, benyitott a fogadóterembe. Egy pillanatig némán nézte egymást a két férfit, aztán egyszerre hangzott el mind a kettőnek ajkáról az örömteljes fölkiáltás:

— Jenő!

— Ervin!

Összeölelekeztek. Az ujonérkezett, a ki nem volt más, mint Tarnay Ervin, a ház ura, ért hama-

rább magához az elérékenyülésből, még egyszer megszorította melegen barátja kezét, aztán vidám hangon szólott:

— Alig hiszek szemeimnek: csakugyan te vagy az, Gerélyi Jenő barátom?

— Valóban én! — válaszolt az idegen, — de úgy látszik, hogy már keresztet vetettek rám; mert ahol még eddig betoppantam, mindenütt nagyobb volt a meglepetés és az ijedtség, mint az öröm. Hát igazán úgy nézek ki, mint valami kísértet?

— Ments Isten! — nevetett a háziur, — sőt ellenkezőleg, még soha sem voltál ilyen jó színben. Hanem ennek az ijedtségnek és meglepetésnek megvan a maga oka.

— Melyik az?

— Rólad nagyon furcsákat beszélt Fáma asszony. Egyszer azzal is megszorított, hogy holt híredet költötte. Valami angol ujság rád fogta azt a bolondot, hogy Afrika belsejében megettek a kanibálok. Még a mártás is le volt írva, a melyben föltálaltak.

Gerélyi vidáman fölkaczagott.

— A mártás is? Te! nem kaphatnám meg a recipéjét? Tudod, nagy gourmand vagyok és szeretném megízlelni, milyen az a sauce à la Gerélyi.

— Mi nem akartuk sehogysem elhinni, hogy ilyesmi rajtad megeshetett és már expedicziót szerveztünk, a mely fölkeressen. Akadt is Stanleynek Cselkó Pál személyében, a kiben van annyi fan-

tázia, mint két amerikai hírlapiróban. Éppen mikor a kaszinóban köröztettük az aláírási ívet a költségek fedezésére, megjött a szerencsés dementi, a melyből megtudtuk, hogy semmi bajod. Ennek öröme azután olyan mulatságot csaptunk, hogy bizonyára meghallottad a pezsgős palaczkok durrogását egészen a Nyianza környékeig.

— Most már emlékszem rá, — szólott tette-tett komolysággal Gerélyi. — Hát a pezsgő volt az, a miről én azt hittem, hogy az arab rabszolga-kereskedők puskáinak dörrenesse? . . . De ez még mind nem magyarázza meg, miért ijedtek meg tőlem a jó barátok és ismerősök?

— Ennek is megmondhatom az okát. Félévvel föltámodásod után egy magyar lap matapapuai levelet közölt a tárczarovatban, melyben csinos dolgok voltak rólad elmondva: Hogy Matapapua ifju királynője meghódolva férfias külsőd előtt, följánlotta neked szivét és koronáját. Te pedig, mint igazi magyar arisztokrata, előbb meg akartad tudni, hány ősei vannak? mire ő egész naivul azt felelte volna: Ősők nincsenek nálunk, mert mi azokat meg szoktuk enni, ha bizonyos kort elérték.

Gerélyi vidáman hallgatta barátjának e tréfás megjegyzéseit, aztán kíváncsian kérdezte:

— Mond csak, ki költötte rólam e bolondnál bolondabb híreket?

— Ki más, mint Cselkó Pali?

— Neki megbocsátom, hisz azért hírlapiró . . .
Hogy van a jó fiu?

— Pompásan érzi magát. Fölvitte az Isten, de még a saját tehetsége segítségével odáig, hogy most már lapkiadó és szerkesztő egy személyben. Nem feledkezett meg rólad. Hol tréfásan, hol pedig komolyan olyan reklámot csapott neked, hogy ma már híres ember vagy.

— Híres én? Ne bolondozzál!

— Amint mondtam. Nem is képezed mennyire érdeklődik a társaság irántad. Mikor négy év előtt elmentél, alig beszélt valaki rólad, most, hogy megjöttél, legalább is két hétig te leszel a saison hőse. Hja! a tudomány terén Afrika van divatban. A mi az ó-korban a félisten volt — többnyire egy olyan uri ember, a ki messzebbre járt, mint a többi halandó, — az ma az Afrika-utazó . . . Akarsz egy nagy szivességet tenni?

— Mi legyen az?

— Maradj nálam ma este. Első estélyemet adom és szeretnék bemutatni vendégeimnek. Hogy megirigyelnek majd ezért a szerencséért!

— Szívesen maradok, de engedd meg előbb, hogy a vendéglőbe menjek átöltözködni. Mert ilyen állapotban csak nem akarsz bemutatni?

Tarnay hirtelen megfogta Gerélyi kezét és esdekléssel maradásra kényszerítette a távozni akarót.

— Mi nem jut eszedbe? — szólott ünnepélyes hangon, — hát azt akarod, hogy a félisten elveszítse nimbusza java részét? Olyannak kell maradnod, a minő vagy.

— Miért te bohó?

— Így akarlak bemutatni vendégeimnek. Képzeld csak, milyen hatással lesz, ha eléjükbe állok, rád mutatok és fölhevonom figyelmüket: „Ime uraim, ezek ama bizonyos saruk, melyeken még tapad valami a Zambezi homokjából, a melyen végig hasalva sütkéreznek a szent krokodilusok! Ez a burnusz-féle köpeny, őserdők illatjában fürdött és — de ezt különösen tessék figyelemmel megnézni! — ez a fátyolos kalap, az a fejtakaró, melyet Matapapua jámbor népe minden áron koronával akart fölcserélni“.

Gerélyi könnyedén meghajtotta magát.

— Benned második Barnum veszett kárba — mondá — egyébiránt ha úgy akarod, ezt sem bánom! Afrikában is megbámulták öltözékemet a tisztelt emberevők és sehogysem akarták elhinni, hogy nem ezzel együtt születtem a világra! hadd teljék hát most benne öröme a civilizáció kani-báljainak is.

— Kit értesz ezzel, te udvariatlan ember?”

— Téged és kompániádat, a kik gonoszabb emberevők vagytok, mint a vad matapapuiak. Ott az igaz, még megsütik néha az embert pecsenyének, de legalább minden czeremónia nélkül. Nálatok előbb lassu tűzön piritják, aztán végig öntözik az embermegszólás édes-savanykás mártásával, megpuhitjátok nagy raffinement-nal és csak azután eszik meg. Akad olyan is, a ki az áldozat csontjait fogai közt ropogtatva, igazi Tartuffe-ként fölkiált: „Édes felebarátom, de sovány vagy! Miért

nem szóltál, mielőtt agyonütöttelek, hogy legalább meghizlaltalak volna!”

Tarnay meglepetve nézett barátjára. Kiérezte szavaiból a rejtett keserőséget és hirtelen más témára vitte át a beszélgetést.

— Tudod-e, — kérdezte, — hogy az én életemben azóta nagy változás állott be?

— Az imént mondta inasod, hogy megnősültél. Mondhatom, sohasem voltam még ennyire meglepve.

— Valóban?

— Hát nem természetes talán az én bámulásom? Tarnay mint férj! Tarnay, a Don Juanok virága, nyügben! Mondd csak, ki volt az a könnyelműségig nagylelkű lény, a ki engesztelő áldozatra szánta magát ilyen bünösért?

Tarnay odament az ablakhoz és kitekintett. Mikor visszatért, arcának kifejezése sajátságosan megváltozott. Az előbbi könnyelmű vidámságot komoly érzés váltotta föl. Nem nézett Gerélyi szemébe, hanem tekintete ragyogva, majdnem tündökölve lebegett a távolba, mintha keresne valamit, a mi véghetetlenül kedves előtte. Aztán egyetlen szóban adott kifejezést érzelmének:

— Angyal!

Gerélyi fölkaczagott. De ezuttal az ő nevetése sem volt a régi zamatos és kedélyes. Guny, világgyűlölet és elkeseredés szólalt meg benne.

— Hát természetes, hogy angyal! Minden asszony az, a kibe éppen bele vagyunk bolondulva!

S ki más mint valóságos angyal volna méltó arra, hogy ifjabb Don Juant megtérítse? Még akkor is csak úgy, ha az előkelőbb arkangyalok koteriájához tartozik!

Kellemetlen érzéssel hallgatta Tarnay barátjának epéskedését. Száraz hangon szakította félbe:

— Kerlek Jenő ne tovább! Te elfelejtetted, hogy itt nem akárkiről, hanem nőmről van szó.

Gerélyi egyetlen lépéssel ott termett barátja előtt és őszinte csodálkozással nézett szemébe:

— Hát komolyan beszélsz? . . . Te leczkézetsz engemet? Te, Tarnay Ervin, a kinek szívében sziklaerős volt a hit, hogy minden nő meghódítható?

— Az régen volt! — válaszolt szemlesütve és elpirulva Tarnay.

— A ki neveltél, mikor az „ugynevezett” női erényt említették előtted és kijelentetted, hogy királynőknek királyi árt kell kínálni, de az ő hűségüknek is van ára!

— Az azelőtt volt . . . Egyébiránt ne ejtsen bámulatba az én változásom. A kikiről így beszéltem, valóban nem érdemeltek kiméletesebb kritikát. Nem az én hibám volt, hanem nevelésemé, hogy kiirtották belőlem a hitet a nőben, mielőtt még megtudtam volna, mi az igazi nő. Honnan tanultam volna meg a tiszta aranyat a salaktól megkülönböztetni, mikor csakis salakot mutattak?

— Valóban, honnan tanultad volna meg? — ismétlé elgondolkozva Gerélyi.

— Ez a mi nevelési rendszerünk átka, — folytatá hévvel Tarnay, — hogy teletömik fejünket mindenféle haszontalan limlommal, de a legszükségesebből éppenséggel nem adnak fölvilágosítást : nem oktatnak arra : *mi a nő?* . . . Mintha csak azt mondanák : „keress, kutass, boldogtalan és a sok közt majd csak rátalálsz az igazira“ . . . Miről ismerjek rá, hogy ő az igazi? „Majd megszólal a szived, ha őt látod“. De sajna, a mi korunkban szív és érzékiség annyira hódított egymástól, hogy már azt sem lehet tudni, hol végződik az egyik, hol kezdődik a másik. Megesik tehát rajtunk, hogy érzékeink után indulunk, elfecséreljük szívünk és lelkünk kincseit a próbalgatásban. Hányszor állottam én meg kutatásaim közben és azt mondogattam magamban : Itt maradok, nem megyek tovább, rátaláltam arra, a mit keresek, de aztán csakhamar beláttam, hogy ez sem volt egyéb *próbaállomásnál*. Föl tudod fogni azt az érzést, mikor az ember látja, hogy reménye meghiusult, hiába vesztegette lelke tisztaságának, teste üdeségének és épségének egy részét arra, mit ő aranynak hitt, pedig csak salak?

Gerélyi sötéten tekintett barátjára és vonásai csaknem torzkifejezésüvé váltak, mikor tompa hangon válaszolt a kérdésre :

— Ki tudná jobban, mint épen én?

— Igaz, te is csalódtál! De neked nem volt életcélod a szerelem, mint nekem. Te nem kerestél olyan epedő szomjusággal magadhoz méltó nőt.

Az első vereség, az első csalódás után megfutottál és a magányba menekültél sebeidet gyógyítani. Én ellenben ki akartam csikarni a szerencsétől, a mit konokul megtagadott s lelkem úgy megtelt csalódásokkal, hogy a sok sebnek betege lett.

— De végre mégis megtaláltad azt, a mit kerestél. Kárpótolva vagy egy kincs által, mely egyenesen a te számodra került ki az alkotó kezéből.

Csodálatos, hogy e szavak után még inkább nehezedett boru Tarnay arczára. Elmélázó hangon válaszolt:

— Gondolod? . . . Bizonyára így volna, ha nem fészkelte volna be magát szivembe a *kétely*. Ezt a férget a próbaidő és csalódásai plántálják azoknak szivébe, a kik már akkor csalódtak.

— Hát ne kételkedjete!

— Könnyü ezt mondani! Annyi csalódás után mi biztosít, hogy most már valóban elértem az üdvnek tiszta forrásához? Hisz nem láthatok be annak a nőnek szivébe, a ki egybekötötte sorsát az enyémmel. Hátha van ott is egy elrejtett zug, a melyben másként szólal meg az érzés, mint én velem szemben? Szeretnék vakon hinni, de nem tudok, mert előttem áll a mult. Pedig a boldogságnak jobbik része a hit!

Pillanatnyi hallgatás állott be. A két jó barát elmélyedt a saját lelkében s lehet, hogy kiki a maga sorsát mérlegelte. Végre Gerélyi szakította meg a csendet.

— Elmondok neked egy mesét, melyet vala-

mikor — nem tudom már hol — hallottam. Vigasztalást ha nem is merithetsz belőle, de tanulságot mindenesetre.

— Taníts meg hinni s hálás leszek, — válaszolt fájdalmasan Tarnay — a többi mitsem ér!

— Ezt az egyet nem nyujthatom, mert bennem sincs már meg, de azért elég jó *magyarázatnak* az, a mit mondani akarok.

— Hallgatlak!

— Az én mesém beillenék hőskölteménynek is, de már csak inkább száraz prózában mondom el. Don Juanról van benne szó, a te dicső mintaképedről. Hát nem igaz, hogy elvitte az ördög, miután a kormányzót megölte; élt ő még tovább is és fogyasztotta a szerelmet. Hanem egyszerre csak azon vette magát észre, hogy beleunt a nagy játékba és étvágya is erősen megcsappant. Nem talált már élvezetet a gyönyörökben és kezdte sajnálni azokat, a kik eddig áldozatai voltak: a férjeket. Hát nem csunya dolog az, hogy a világ mindig kikaczagja a szegény megcsalt férjet és a csábitót dicsőíti? Nem volna-e érdemes megmutatni egyszer, hogy akadhat olyan férj is, a kit nem lehet megcsalni, mert ismeri a nagy játék minden fortélyát? Mikor Don Juan idáig eljutott, már kész is az elhatározása: fölcsap az erény őrének. Új szerep, tehát érdekes, ismeretlen talaj, tehát meglepetések várnak arra, a ki rálép. Már pedig az, a mi új és meglepő, mindig csábitja Don Juant. Egyszerre csak hire jár, hogy megnősült. A világ előbb bámul,

aztán — kaczag. Szegény Don Juan, de megjártad!

Tarnay összerázkódott. Fanyar mosolylyal intézte barátjához a kérdést:

— Matapapuában hallottad ezt a mesét?

— Ott! Kajdács beszélte el fülemilének s ettől hallottam egy álmatlan éjszakán . . . De még többet is mondott: Don Juan első dolga, mikor megházasodott, hogy rálép az óvatos elővigyázat ösvényére és tulad minden régi czimborán. Mert nagyon jól ismeri ezt a bölcs elvet: a hol nincs kísértés, ott nincs is tilos vágy.

— Rosszul ismered Don Juant, ha ezt tetelezed föl róla — mondá büszkén Tarnay.

— Hát nem így cselekszik? . . . Annál rosszabb . . . rá nézve. Ilyen körülmények közt az igaz, hogy kissé nevetséges a mi hőszünk, de legalább boldog. A mit elmondtam, csak az első eset volt. A második az, mikor revanche-ot vesz rajta a sors és őt is megcsalják, valamint ő csalt azelőtt. Ebben van legalább némi igazság.

— Kérem! Ezt az igazságot bátran kihagyhatod a játékból! — tiltakozott hevesen Tarnay.

— Hisz nem mondtam, hogy ez a te eseted! . . . Hátra van aztán a harmadik, mely a leggyakoribb: Don Juan jobban fél a világ gonosz élczétől, mint a saját remegő szívének intő szavától. Inkább eltúri a kételynek minden mardosását, sem hogy nevetséges akarna lenni a régi czimborák

előtt. Mert valóban a legfölségesebb szatira volna, ha Don Juan azt féltené, a mi a sajátja.

. . . Mielőtt még Tarnay e maró gunnyal kiejtett szavakra megfelelhetett volna, föltárult az ajtó s valaki belépett. Üdvözlét helyett e szavakkal vágta ketté a beszélgetés fonalát:

— Ez a prédikátori hang! ez a kérlelhetlen erény! Csakugyan nem lehet másé, mint az öné, Gerélyi Jenő gróf!

IV.

A belépő Cselkó volt. Estélyre öltözve, elsőnek jelent meg a meghívott vendégek közül. Erre az a körülmény jogositotta föl, hogy mind a ház urának ugy urnőjének is régi ismerőse volt. De valószínűleg a jogczim nélkül is talált volna módot arra, hogy a vendégeket megelőzze, mert Cselkó ural, mióta utoljára láttuk, megesett olyasmi, a mi még sohasem azelőtt életében: szerelmes lett.

Szerelmének tárgya pedig itt lakott, ebben a házban, egészen közel, t. i. mint Tarnayék vendége. Lesz még alkalmunk a kis Emmykével, Tarnayénak hugával megismerkedni s akkor kénytelenek leszünk bevallani, hogy ha szokatlan volt is az, a mi Cselkón megesett, de mentségére szolgálhatott az a körülmény, hogy Emmyke nagyon csinos és nagyon eleven eszü kis leány volt.

A mint Cselkó belépett, természetesen azonnal vége szakadt a már nagyon is komolyra vált

beszélgetésnek, melyet a háziur Gerélyivel folytatott. Cselkó melegen szoritott kezét Gerélyivel, a kit nagyon jól ismert és újból ismétlé:

— Csakugyan ön az! Nem csalt tehát előérzetem, hogy ma még olyant fogok látni, a mi kedves előttem.

— Valóban én vagyok, — válaszolt nyájas hangon a gróf; aztán hirtelen eszébe jutott az, a mit az előbb említett előtte Tarnay és kissé perszifláló hangon folytatá: „Én magam, Matapapua királya, a ki eljöttem, hivatalos lapomnak szerkesztőt fogni. Nem jönne velem?”

— Hát már elmondták önnek rossz élczemet? — duzzogott Cselkó. Aztán meleg hangon folytatta, újból kezét szoritva a gróffal: „Higyje el, nem volt abban a szivemnek része! . . . De igenis a szivem üdvözli önt ma tiszta örömmel és tőle telhető ékesszólással!”

Gerélyi szivélyesen viszonozta a baráti kézszorítást, Tarnay pedig kissé csipősen megjegyezte:

— Azt mondják különben, hogy a szivednek semmi köze ahhoz, a mit irsz s azért volna olyan éles a tollad?

— A szivem egészen az én sajátom, — válaszolt tréfásan Cselkó, — ezt nem adom oda a t. előfizetőknek. Az én szegény tollamra is csak az irigyek fogják rá, hogy éles.

— No, de már engeddd meg — vágott közbe Tarnay, — sok ilyen irigyet kívánnék magamnak!

Hisz a legnagyobb dicséret, a mit hirlapíróra mondhatnak, az, hogy tolla éles.

— Gondolod? — Cselkő arczkifejezése majdnem szomoruságot árult el — talán sok kollégámnak jól esik, ha *igy* dicsérik, én jobban szeretem, ha szelid hangom megtetszik valakinek. Igaz, hogy mi hirlapírók sokszor kiméletlenek is vagyunk, de többnyire csak azért, mert nem érünk rá a saját szivünkkel tanácskozni . . . Mi is a hirlapíró szive? Egy óramű, mely másoknak örömről, vigságról ketyeg, de gazdájának sohasem jelzi a boldogság perczét. Egy izgó, fészkelődő husdarab, mely mások fájdalmánál sajog, mások örömében részt vesz, de mitsem tud saját bánatáról és örömről. A mi napunk a szerkesztőségi lámpa, hajnalunk a déli óra, munkára akkor megyünk, mikor más lepihen és a pihenés ideje akkor érkezik meg számunkra, mikor a nagy város fölébred dermedésszerű álmából. Képzelheti már most, milyen lehet ez a mi álmunk, mikor belevegyül az ébredő óriás ásitása, vulkáni topogása és beleolvad azonfelül az a zürzavaros disszonancia, melyet az előtte való nap eseményei képeznek meggyötört fantáziánkban és elfáradt lelkünkben. Ne vegyétek hát rossz néven a hirlapírótól, ha néha éles is a tolla! Csak az idegesség, nem pedig a sziv szól ilyenkor belőle.

— Ön még mindig a régi, — mosolygott Gerélyi, — paradoxon a mindennapi kenyere és . . .

— Tinta az italom, ámbár a pezsgőnek sem vagyok esküdt ellensége, — vágott közbe, a ko-

moly hangulatot magáról lerázva, Cselkó. — De legalább réginek ne mondott volna. Ez a hirlapíróra nézve igazi lealázás. „Régi kollégánk?“ ez annyit jelent, mint az az invalidus, kiirtott elméjű, kopott tollu skribler, a ki kétségbeesetten rágja a toll szárát egy uj fordulatért, kifejezésért, vagy eszméért, — de már nem jut eszébe semmi! Pedig valamennyien odajutunk előbb-utóbb, hogy hiába keresgélünk uj eszmék után. Bármilyen óriási mélységű is a fantáziának az a forrása, melyből a hirlapíró naponta merit, ha hosszabb időn át teszi, ha már „régi kollégánk“ lett belőle, kiürül ez is.

— Ha jobban tetszik, légy üdvöz, mint örökké ifju tehetség! — szólott enyelgő hangon Tarnay.

Cselkó elfintorította arcát s mint a ki keserü lapdacsot nyelt, válaszolt:

— Csak ifju ne! Ez még rosszabb! „Ifju barátunk“, tudjátok-e mit tesz ez a mi nyelvünkön? Ime, egy éretlen ficzko, a ki örökké ott kuncsorog a hirnév előszobájában, hogy audienciát kapjon, de sohasem bocsátják be, mert nincs ajánló levele a tehetség géniuszától.

Tarnay nagyot kaczagott e különös definicziókon, aztán ünnepélyes komolyságot erőltetve magára, tréfás páthosszal szavalta:

— Isten hozott nálam, tisztos középkor! — aztán természetes hangon: -- Ez talán csak ki-elégit.

Cselkó végig simított homlokán, a melyen már ritkulni kezdett a haj és megadással mondá:

— Ezt az ötletet bizonyára az ördög sugta neked! Igaz bizony, középkor a legtalálóbbról kifejezés, habár ez sem mondható hizelgésnek. Nem tiltakozom ellene, mert mellette szól ez a holdvilágos szürkület, mely fejem bubján dereng.

— Minden kihullott hajszálból egy-egy vezéreszme, vagy legalább is vezérczikk lett, — mondá Gerélyi.

— Rajta! csak csipkedjen ön is! válaszolt Cselkó, — bizonyára én volnék az utolsó, a ki e miatt megneheztel. Megszoktuk mi már a gunyt, a szatirát, de vissza is adjuk sokszor kamatostul! Mint a mesebeli szalamander, a tűz nélkül meg sem tudnánk már élni, ha az egész világ nem mártana minket nyakig a gúny lehűtő, de egyszersmind edző forrásába. Ellenünk van minden, még az édes testvér: az író is. Ez még leginkább! Mondja csak, tud ön rá esetet, hogy olyan hirlapírót hoztak volna szinpadra, a ki félbolond, vagy legalább félig gazember ne lett volna?

— Az igaz, hogy a vigjátékiró urak e tekintetben kissé előítéletesek, — jegyezte meg Tarnay.

— Hálátlanok és rosszlelkűek! — heveskedett Cselkó, — így fizetnek meg azért, hogy mi egyetlengetjük előttük a hirnév rögös ösvényét. Ez aztán a bibliai Jakab köszönete, mivel Ézsau egy tál lencséért eladta neki első-születési jogát!

— Nini, ön komolyan veszi a dolgot? — csodálkozott Gerélyi, — hát igazán szereti a zsurnalisztikát?

— Hogy szeretem-e? Minden csepp vérem rajong és lángol érte. Nem cserélném föl a világnak bármilyen kényelmes és gazdagságot nyújtó foglalkozásáért. Ah! édes izgalmak, éjjelek lázas munkája, pillanatoknak súlyos küzdelmekben előkészített sikere, a tietek vagyok, a mig kezemből ki nem esik a toll! Tudom, megöl ez a láz, de előbb üdvöztet; eltompítja előbb-utóbb agyamat, de addig is félistennek érzem magamat, a mig naponta a tömeghez beszélek. Kiszivja a véretem, de csak is azért, hogy nyomdafesték legyen belőle, a mely különösebb nedv még a vérnél is, bármit mondjon Goethe!

Pillanatnyi, csaknem nyomasztó csend állott be e rapszodikus kitörés után. Gerélyi a bámulat és csodálkozás bizonyos nemével nézte a lelkesedést, mely pirosra festette a hirlapíró sápadt arcát, Tarnay, a ki előtt érthetetlennek és talán csináltaknak is tetszett ez az ihletszerű ragaszkodás egy rögzös és fáradságos pályához, kicsinylő mozdulatot tett kezével. Azt másra akarván terelni a beszélgetést, kérdést intézett Cselkóhoz?

— Mond csak, nem láttad ma este Dömsödít? Sógornőmet kísérte el a zeneműkereskedésbe.

— Hogy láttam-e Dömsödít? Minő kérdés! Hát azt nem akarnád talán megtudni, hogy árnyékom velem volt-e ma? . . . Tudod, én csak ellehetnék valahogy Dömsödi nélkül, de ő ragaszkodik ahhoz a jogához, hogy a napnak minden órájában nyakamba kösse magát. A Dioskurok ragaszkodása egymáshoz

mi is volt azon érzelemhez képest, mely a divat emberét a hirlapíróhoz fűzi! Dömsödinek egyetlen vágya, hogy új divatokat kitaláljon és tőlem követeli, hogy megismertessem azokat a közönséggel. Ő az új kézelők, gallérok, nyakravalók és keztyűszinek Edisonja — mi volna pedig Edison reklám nélkül?

— Nem mondta talán, hogy estére eljön?

— De nagyon is mondta! Hisz arról van szó, hogy bemutassa legújabb találmányát . . . Ne ostromoljatok, mert úgy sem árulom el, miben áll ez! Dömsödi sohasem bocsátana meg ilyen indiszkrecciót!

Tarnay megkínálta vendégeit szivarral és ezek rágyújtottak. Épp most csöngettek ismét az előszoba benyilóján és a fogadóteremben levők hallották, mint nyitotta ki az inas az ajtót. Közvetlenül rá lányosan vidám nevetés hallatszott és utána egy éles férfihang, a mint gyors, betanultnak látszó előadással magyarázgatott nagy komolyan valamit.

— Ez ő, az új gombok és a bolond gombák embere, — mondá az ajtóra mutatva Cselkó.

Az ajtó kitarult. Belépett rajta egy fiatal leány és egy körülbelül 28—30 éves dandy. Az utóbbit már ismerjük, ott láttuk a szerkesztőségben, mint a lapnak „közkedveltségü barátját”. Most is épen olyan fontoskodó a modora, de egy cseppel sem szellemesebb az arczkifejezése. Csupán abban változott, hogy míg hat hónap előtt bajuszt viselt

körszakáll nélkül, most körszakáll disziti arczát, de bajusz nélkül.

A mi a fiatal leányt illeti, valóban nem mindennapi alak volt. Üde és életpiros arcza ragyogott attól az örömtől, mely mintegy hirdeti: „Tetszik nekem ez az élet és boldog vagyok, hogy élvezhetem!” Apró szájacskája körül nyájas mosoly fészkelte, melyet nem lehet tettetni, mivel csakis az igazi szivjóság adhatja meg. Fekete, csillogó két szeméből eleven szellem és pajzán gyermekiség szórta röppentyűit. De a szépen domborodó homlok azt is jelezte, hogy komoly gondolkodás sem ismeretlen vendég e kiváltságos lénynél. A mi a többi külsőségeket illeti, mint apró kezek és lábacsok, karcsu termet, szabályos orr, jó izlés az öltözködésben, ezek már csak fokozhatták a kedvező hatást, melyet a fiatal leányka első látása bárkire is tett.

— Jó estét, Emmy kisasszony! — sietett üdvözlétére Cselkó, a ki a szép kicsike belépténél hamar letette az alig meggyujtott szivart és ott termett az ajtónál. Emmy pedig csak kézzelmozgatással viszonzozhatta az ifju buzgalmát, mert Dömsödi még mindig tele torokkal és magas hanggal magyarázgatott tovább:

— Képzeld csak kérem! Három napon és három éjszakán át folytatott kutatás után végre arra az eredményre jutottam, hogy így sohasem érek célra. Ez megdöbentett, lesujtott, csaknem semmivé tett. De azért még nem mondtam le!

Mint Amerika fölfedezője, újabb három napot kértem geniuszomtól. S a harmadik nap estéjén ütött a megváltás órája: fölfedeztem azt, a mit olyan rég kerestem, rátaláltam . . .

— Amerikára? — szakította őt félbe pajkos nevetéssel Emmy.

A jelenlevők hangosan fölkaczagtak, Dömsödi pedig meglehetősen bamba arczkifejezéssel bámult Emmyre. Aztán összeszedvén magát, hebegve válaszolt:

— Azt nem . . . de egy rugót, mely korszakalkotó lesz a kézelők történetében. Nézze csak kérem: ha erre csavarom, sziv-alakja van a gombnak, ha balra, nefelejtsvirágot mutat. Igazi „beszélő” kézelő és pótolja a virágnyelvet.

Tarnay türelmetlenül szakította félbe a fecsegőt. Rámutatott a kissé háttérben álló Gerélyire és így szólott:

— Ugyan, hagyd már abba a gombjaiddal! Hát nem látod, ki van itt?

Dömsödi előbb a csiptetőt tette föl, mert a legujabb divat szerint nem illik valakire e nélkül ráismerni. Aztán affektált orrhangon fölkiáltott:

— Ah! ah! maga az, gróf Gerélyi? Igazán örvendek! Mondja csak, volna olyan szives köztem és Cselkó közt egy vitás kérdésben döntenem?

— Nagyon szivesen, — válaszolt Gerélyi.

— Mondja csak kérem, igaz-e, lehetséges-e, a mit Cselkó el akart velem hitetni, hogy Afrikában nem viselnek mansettát? Én nem tudom elhinni

— S jól is tette, — válaszolt vidáman Gerélyi, — ez olyan rágalom Cselkó urtól, a melyért kénytelen leszek őt Afrika nevében felelősségre vonni.

— Látod? — diadalmoskodott Dömsödi.

Cselkó megfogta a jeles ifju két kezét és melegen megszorította.

— Beismerem, hogy rágalmaztam Afrikát, — szólott ünnepélyesen. — Bocsánatot kérek öntől is, gróf ur.

Mindnyájan nevettek. Tarnay megfogta Gerélyit karjánál és bemutatta Emmynek:

— Gerélyi Jenő gróf, régi barátom, Emmyke hugom.

Emmy arcán az örömteljes meglepetés egy sugara jelent meg.

— Gerélyi ur? a híres Afrika-utazó?

— Az! — válaszolt a gróf helyett Tarnay. Aztán enyelegve folytatta: — Hiszed már most, hogy híres ember lettél? Még a kis lányok is foglalkoznak veled.

— Ne hallgasson ő rá, gróf ur, — tiltakozott Emmy, — belőle csak az irigység beszél.

— Természetesen, hogy az! — csipkelőzött Tarnay, — hisz tudvalevő dolog az, hogy én nagyon irigy ember vagyok. Nem tudom elnézni, ha az én kis sógornőm más valaki iránt is érdeklődik, mert örökhű lovagjának esküdtem. Azért is ki akartam már hívni párbajra Cselkót, mivel a nevedet kitette azok sorában, a kik jelen voltak a jégpálya megnyitásánál.

— De Ervin!

— Azért ne haragudjál kicsikém, inkább lemondok e vérengző szándékról... Most pedig menjen a kis baba a nénikéhez és csináljon toillettet, mert nemsokára együtt lesz az egész társaság. Ha készen lesz öltözködésével, ismét eljöhet a nagy bácsik közé.

Emmy apró tündérkezéssel tréfásan megfenyegette Tarnayt, a ki utána kiáltott:

— Még egyet, kis baba! Mond meg arramenőben a cselédségnek, hogy a főbejárót már ki lehet nyitni és a lámpákat meggyújtani.

A mint Emmyke eltűnt a belső lakosztályokba vezető folyosón, a társalgás más irányt vett. Pikáns adomák, tréfás apercúek keringtek, politikai és napi események jártak szájról-szájra. Valamennyien részt vettek a társalgásban, az egy Gerélyi kivételével, a ki gondolataiba mélyedve állott.

— Min tépelődöl? — kérdezte Tarnay, a ki nek föltűnt barátjának hallgatagsága.

Gerélyi homlokára tette kezét és aztán egy lépést tett a társaság felé.

— Azon töröm a fejemet, — mondá, — hol láttam már hasonló szempárt? Nem ismeretlen előttem ragyogásuk!

— Talán az őserdők mélyében, virág kelyhében, — szólott Cselkó, a ki nagyon jó kedvében volt, mióta Emmyke megérkezett.

— Nini! Cselkó udvarol, de már csak akkor, midőn Emmy nagysám eltávozott. Előbb nem volt

bátorsága! — csufondároskodott Dömsödi, a ki szeretett Cselkóba belekötni, noha nem egyszer járta már meg vele.

Senkisémet hallgatott rá, még Cselkó sem. Őt is inkább érdekelte az, a mit Gerélyi mondott:

— S mintha e vonásokat is láttam volna már! Emlékeztetnek valakire, a kit régebben ismerem, de csak úgy, mint a visszhang az élő szóra emlékeztet.

Tarnay órájára tekintett.

— Bocsáss meg, — mondá tréfás hanglejtéssel, — hogy nem várom be emlékezeted megújulását. De mint háziurnak vannak még egynémely teendőim. Mulassatok jól azalatt, míg én frakkba bujok. Nemsokára vissza jövök érted, Jenő barátom.

Ugyanarra távozott, a mely irányban Emmyke az imént elment.

V.

A fogadóteremben hárman maradtak hátra: Gerélyi, Cselkó és Dömsödi.

Ez a fogadóterem olyan kényelmes otthon-féle volt sajátképpen a ház intimebb ismerősei és barátai számára, egy darabka megmaradt fesztelenség abból az időből, mikor Tarnay még legény életmódot folytatott. A sajátképi fogadóterem a lakás ellenkező oldalán feküdt s ott már a ház urnője dominált.

Cselkó érdeklődését nagyon felköltötte az a

néhány mondás, a melyet az imént Gerélyi ajkairól hallott. Érdekelte őt a grófnak egyénisége már tisztán emberi szempontból is, de mégis leginkább a hirlapírót. Gerélyi nevezetes emberré nőtte ki magát a közönség szemében a lefolyt négy év alatt és Cselkó, a szerkesztő már fontolgatta magában, mit szólnak majd az olvasók, ha csakis az ő lapja hozza az Afrika-utazó megérkezésének híret s talán egyik-másik nevezetes epizódot élményeiből. Azért is inkább áthidalási szándékkal — így remélte t. i., hogy célját elérheti — mint igazi érdeklődésből a gróf régebbi multja iránt, kapaszkodott bele Gerélyi legutolsó szavaiba.

— Viszhang, gróf ur? nemde így mondta? Pedig nincs csalfább valami, mint éppen a viszhang. Sokszor olyan irányba csal, a hova nem is akartunk elindulni.

— Valóban igaza van, uram, — válaszolt mosolyogva Gerélyi. — Lám, mi sem állott ma este távolabb tőlem, mint az elmerengés, az elkalandozás a multba. S ime, alig hogy egy perczig két ragyogó szembe tekintettem, már egészen benn voltam a multban. Az a két sugár szárnyakat öltött s elvitt engem oda, a hol első és utolsó regényemet átéltem.

— Regény? — Cselkó mohón kapott e kifejezésén — ha nem volna indiszkrétzió, gróf ur... Tudja, hirlapíró vagyok és nálunk a kíváncsiság csaknem erény.

— Mint a szimat a rendőrnél, — szólott közbe Dömsödi.

— Nini Gáspárkám, hát te még itt vagy? Rólad biz Isten egészen megfeledkeztem! Nem mennél te is befejezni azt, a mibe kezdted?

— Mibe is kezdtem?

— Azt már nem tudom, de annyi bizonyos, hogy egész életedben okos dolgot még nem végeztél.

Dömsödi hetykén nevetett Cselkó szemei közé.

— Most már azért sem megyek el Palikám! Én is kíváncsi vagyok a gróf ur regényére. S ha érdekes, — a miben nem is kételkedem, — akkor elviszem egy másik laphoz, hogy a tiedet lefőzzem.

Gerélyi türelmesen hallgatta végig a két antagonista incselkedését. Kényelmesen elhelyezkedett azalatt egy támlásszékbbe, rágyujtott egy szivarkára és nézte a fölfelé szálló füstfelhőket. Mikor pedig Cselkó szemközt foglalt vele helyet és Dömsödi a szomszéd asztalokon levő albumokat nézegette, a gróf csevegni kezdett:

— Mondják csak uraim, voltak-e már olyan kedélyhangulatban, mikor az embert valami bennső kényszer kergeti, elmondani azt, a miről hitte, hogy rég el van temetve szive mélyében?... Bizonyára már voltak! S ha nálam ma szokatlanabbul erősen nyilatkozik ez a hangulat, vegyék tekintetbe, hogy négy év óta először vagyok barátaim körében — az egész időt pedig olyan vidékeken töltöttem, a hol a mult fogalmát nem is ismerik.

... Pedig higgyék el nekem, a civilizált ember minden érzésével a multban gyökerezik. Az, a

mije van, nem elégíti ki, nem bizik abban, a mi jön, de azt, a mi volt, körülszövi a költészet és a fantázia minden ragyogásával. Hisz a pesszimizmus is azért hódít olyan nagyon, mert nem talál a modern ember élvezetet a jelenben és a jövőben, hanem tulzott kultuszt üz a multból!

Dömsödi nagyot ásitott erre a bevezetésre. Nem találta egy csöppet sem érdekesnek. Szerencsére a gróf háttal volt feléje s így nem is vette észre a csekély érdeklődést, melyben refleksióit a modern ember egyik diszpéldánya részesítette.

— Azért is, — folytatta Gerélyi, — ne várjanak valami különösen meglepőt. Egyszerű történet az egész, — nekem érdekes, mert multam, — de vajjon önöket is érdekli-e majd, nem merem bizton állítani. Hisz alig van ember a mai időben, a ki ilyesmit át nem élt volna már.

— Én még nem! — kottyant belé Dömsödi, — különös, hogy velem nem történt még teljes életemben valami rendkívüli. Pedig bolondja vagyok a regényeknek.

— Hisz magad is kész regény vagy Gáspárkám! — incselkedett vele Cselkó; — csak nem akadt még eddig, a ki elolvasson. Ne félj, akad még ilyen bolond is!

— Röviden tehát, az én történetem a következő: Szerettem egy leányt és azt hittem egy ideig, hogy ő is szeret. Nem vagyok poéta, Afrika is kiszáritotta némileg fantáziám forrását, de azért mégis megcsendül lelkemben édes dallam, valahány-

szor rá gondolok. Hogy mennyire szerettem, arról talán csekély fogalmat nyújt az a körülmény, hogy miatta hagytam el hazámat és temetkeztem négy éven át vad népek közé, keresve a feledést, de sehol sem találva azt.

— Csak egy szót, gróf ur, — veté közbe Cselkó, — hűtlen volt az a nő?

Gerélyi bus mosolylyal válaszolt:

— A mint veszszük: az is, nem is. Hűtlen volt önmagához, mert a gazdagság csábjának engedett, de nem volt szószegő velem szemben, mert nem kötötte hozzám ígéret. Szép volt, mint Titánia, Shakspeare tündérajátékának e csodás vonzerejű alakja... Regényhősnőknél nem fölösleges a leírás, megkísérlem tehát emlékezetből képmását lerajzolni. Képzeljének maguknak egy karcsu Dianaalakot, mely lenge, mint a szellő és mégis erőteljes és gyors, mint a vadászat istennője. E remek törzsön egy fő, a minőt ébren aligha és csak álmainkban nagy ritkán látunk, ha naphosszant a Louvre csodás műkincsei közt jártunk és mámoros fantáziánk a legszebből, a mit ott összegyűjtött, egy remeket alkot. A magas homlok, mely olyan sima, mint Páros márványa, a legszebb szőke hajtól környezve, mely aranyragyogásu, mikor rásüt a fény és az érett kalász színére emlékeztet a félhomályban. A homlok és két ivalaku szemöldök árnyékában két fekete szem, mely beszédes, ékesszóló és olyan végtelen mélységű, hogy beleszédül annak lelke, a ki elég vigyázatlan bele-

tekinteni. A kis száj talán szigorubb volna a kelle-
ténél, ha nem enyhitené az állacska oválja és azok
a kedves apró gödröcskék, melyekben a szerelem
apró istenkéje olyan szívesen tartózkodik. Ilyen
volt az én hősnőm.

— Vagy legalább ilyennek látta ön! — mo-
tyogott Dömsödi, ki sem véve beszéd közben a
szivart szájából.

— Vagy ilyennek láttam én, — folytatá Ge-
rélyi. — De hogy izlésemmel nem állottam egye-
dül, hozhatnék föl erre számos bizonyítékot. Ma-
radjunk azonban egyelőre mesémnél. Hogy én
milyen voltam akkor, nem nehéz kitalálni. Nézze-
nek meg most és képzeljék, hogy nyolcz évvel
fiatalabb volnék, — mert minden Afrikában töltött
esztendő kétszeresen számít, — aztán gondolják el,
a mit a csalódás és a bánkódás rajtam pusztított,
tegyék hozzá a reményeket és főleg a szerelmet:
előttünk áll majd az akkori Gerélyi Jenő. Most
pedig jön az összeütközés. Egyszerre kértük meg
ketten a leány kezét: én, a ki szentül hittem, hogy
a választott vagyok és egy öreg ember, 70 éves,
közel az élet határához, kimerülve a tulságos élvezetektől,
de roppantul gazdag. Olyan gazdag, hogy
az én vagyonom kiáltó szegénységnek tünt fel az
övé mellett. Mit gondolnak, kit választott a leány?

— Önt! — szólott határozott hangon Cselkó,
a ki néhány pillanat óta sajátságos nyugtalankodással
hallgatta az elbeszélést.

— A gazdag kérőt? — kérdé Dömsödi.

— Ezuttal nem az író találta el az igazat,
 — válaszolt a gróf. — A leány csakugyan a gazdag kérőt választotta. Mondják, hogy kényszerhelyzetben volt, mert atyjának vagyoni romlását tartóztatta föl ez a házasság. Mindegy, akárhogy volt. Mikor én megkértem kezét édes atyjától, ez kereken visszautasított. Sürgős teendők miatt haza kellett utaznom jószágomra s mire visszatértem a fővárosba, mint a villám sujtott, az a hír, hogy távollétemben a nő, a kit életemnél jobban szerettem *Csery* báró menyasszonya lett.

... Cselkó ijedten emelkedett föl székéből és önkéntelenül egy lépést tett Dömsödi felé, mintha meg akarná akadályozni, hogy ez meghallja a kimondott nevet. De már késő volt. A „reményteljes ifju“, mint a jóbarátok Dömsödit rendszeresen nevezni szokták, már kibujt a fotografiák halmaza közül, a hol eddig csaknem elrejtőzött és kissé élesen kérdezte:

— Ki említi e házban *Csery Andor* nevét?

— Senki, Gáspárkám, senki! Csak a füled csengett, — nyugtatta őt meg Cselkó.

— De mintha hallottam volna...

— Hallottad a... majd megmondtam, mit! Elaludtál szépen, mialatt a gróf ur mesélgetett s bizonyára bolondokat álmodtál.

— A' biz' meglehet! — ásitott nagy lelki megnyugvással Dömsödi, nagyon fáradt vagyok, mert a mult éjjel sem aludtam. Nem jönne velem egy pohár pezsgőre?

— Majd később, csak egy pár szavam volna még a gróf urhoz.

Aztán odahajolt Gerélyihez és fülébe sugta:

— Az égre uram, ne említse többé ebben a házban Csery nevét!

— De miért ne? — kérdezte megütközve a gróf.

— Elmondom majd, ha egyedül leszünk. — Most pedig — e szavakat már egészen hangosan mondta Gerélyi, látván, hogy Dömsödi az ablakhoz ment és kinézett, tehát egészen másfelé irányult figyelme, — most pedig kérném, fejezze be regényét.

A gróf a megütközés egy nemével hallgatta Cselkót. Teljesen érthetetlen volt előtte, miért titkolozik vele, s miért nem akarja, hogy kivüle más is meghallja a nevet. Habozva mondá tehát:

— Ha éppen akarja... ámbár ez a különös magaviselet... de már úgy is a vége felé vagyok. Rövid néhány szóval tehát ennyit: A mint meghallottam, hogy Szidónia — vagy ezt a nevet sem lett volna szabad kimondanom? — annak a férfinak ígérte kezét, a ki elég gazdag volt, hogy rutságát is feledtesse, nem tettem többé egyetlen lépést sem, hogy közelébe jussak. Magamba fojtva a fájdalmat, meggyülölve az egész világot, elmentem olyan vidékre s olyan népek közé, a hol nem adnak semmit az emlékekre. De úgy látszik, az én természetem csökönyösebb volt, mert magammal vittem a sebet, s nem tudtam belőle kigyó-

gyulni. Három hónap előtt Kairóban véletlenül azt a hirt vettem egy ismerőstől, a ki oroszánvadászatra indult, hogy Szidónia özvegy, férje meghalt. Lehet, hogy ez a hír hozott engem haza, magam sem tudom egészen bizonyosan...

— S ön képes volna a hűtlent ismét szívére fogadni? — kérde a legnagyobb érdeklődéssel Cselkó.

Gerélyi mély lélekzetet vett és egy pillanatig elgondolkodva állott.

— Nem tudom... valószínű... ha az ő szívében még egyetlen szikrája élne a hajdani szerelemnek!

E pillanatban feltárult a szomszédtermekbe vezető kis folyosó ajtaja és Emmy jelent meg egy fiatal ember karján.

— Itt vannak a szökevények! — szólott vidám nevetéssel, Cselkóra és Dömsödire mutatva. Aztán tréfás szemrehányással szólott a grófhhoz: — Gróf ur, ön ugy látszik, ért a varázslathoz, mert két legjobb tánczosomat annyira lefoglalta, hogy egészen megfeledkeztek rólam.

— Jóvá teszem hibámat kedves kisasszony, — válaszolt nyájasan Gerélyi. Aztán ünnepélyes hangon szólott Dömsödi felé fordulva: — Uraim, tegyék meg kötelességüket, nehogy mulasztásuk átka engem sujtson.

— S ön, gróf ur? — kérde Emmy, — nem lesz majd szerencsénk? A hölgyválasztásnál önre is rákerül a sor.

— Kedves kisasszony, — Gerélyi kosztüm-jére mutatott, — ilyen öltözékben csak talán nem mehetek szalónba. De tudja mit? egészen közel van a szállodám, oda sietek és félóra múlva teljes díszben leszek, hogy hódolatomat tehessem az előtttem ismeretlen házi urnőnél. Addig is ajánljon kegyébe és jóakaratóba.

A mint a gróf eltávozott, Cselkó karját nyújtotta Emmynek s a nagyterem felé indultak. Döm-södi is utánuk akart sasszirozni, de visszatartotta őt az a másik fiatal ember, ki Emmyvel az imént bejött.

— Mondd csak Gáspárkám, — szólott Doroghy, mert ő volt az, — ki az az ur, a ki az imént elment? Valóságos maskara! Aztán még be sem mutatták.

— Mire való volna a bemutatás? Hisz régi ismerősök vagytok.

— Ne mondd! Akármint erőltetem is emlékezetemet, nem emlékszem rá.

— Micsoda? Nem emlékszel Gerélyi Jenőre? Doroghy őszinte bámulattal csapta össze két kezét:

— Gerélyi ebben a házban? De hisz az lehetetlen!

— Miért volna lehetetlen?

— Csak!... S ez az ember még be meri tenni a lábát ebbe a terembe?

— Miért ne merné? Talán csak nem lopott, vagy rabolt? A háziurnak jó barátja, a háziasz-

szonyt sohsem látta. Miért nem jöhetne hát ugy ide, mint bárki más?

Doroghy gunyosan nézett végig czimboráján és gunyos hangon válaszolt:

— Igazad van, pajtikám, még több joggal is jöhet, mint bárki más, mert ő nemcsak a háziurnak, de az asszonynak is — jóbarátja.

— Bolond beszéd! Gerélyi már rég Afrikában járt, mikor Ervinen erőt vett a nőszülési hajlam. Lehetetlen tehát, hogy ismerjék egymást.

— Azt hiszed? Hát *azelőtről* nem ismerhetik egymást?

Dömsödi nyitva felejtette száját a nagy bámulásban és csaknem suttogva vette föl a beszélgetés fonalát:

— Tudsz talán valamit?

— Annyit tudok, hogy még ma itt nagy explozió lesz.

Dömsödi türelmetlenül dobbantott lábával.

— Hallod-e, Károly, — mondá — ez már mégis sok! Jól tudod, hogy ki nem állhatom a titkolódzást és most csak azért is kárpadra feszítesz. Hát ezt érdemeltem én tőled? Mit jelentsen ez a sok rébusz?

— Azt jelenti, — válaszolt diadalmas hangon a kérdező, — hogy Doroghy Károly e pillanatban kezében tartja a szép Szidónia nyugalmát. Csak tőlem függ, kegyetlenül visszatorolni azt, a mit Ervin ellenem vétett. Ha én most azt mondanám: szemet szemért, fogat fogért, bizony nem

az én szemem hullatna könnyeket és nem az én fogam fájdulna meg.

— Hát kié? — kíváncsiaskodott Dömsödi?

— Az csak a fogas kérdés! Válogathatok tetszés szerint a szép szemek és a jó fogak közt. E pillanatban ur vagyok három ember sorsa fölött: nem elragadó gondolat ez?

— Bizonyára az, de — Dömsödi ismét gyanuskodva nézett barátja szemébe, — nem akarsz újból bolonddá tartani? Nem szeretném!

— Te ártatlan lélek, a kinek látköre éppen czipőd orráig ér, hát még azt sem tudod, hogy sajátképpen te volnál az egyetlen ember, a ki iránt vonzalmat érzek? Hát nem találtad ki, hogy egyetlen barátomnak téged tekintelek?

— Mivel érdemeltem ezt a jóságodat? — kérde csaknem elérékenyülve Dömsödi.

— Megmondom. Annyi rosszat tettek velem a szellemes emberek, hogy föltettem magamban, ezentul csak azokhoz tartom magamat, a kikre gondolva irta a szentírás: „Boldogok az együgyűek, mert övék a mennyek országa!”

Dömsödi pulykapiros lett haragjában, duzzogva fordított hátat Doroghynak.

— Ne gorombáskodjál, Károly, — mondá — mert Isten bizony komolyan megharagszom!

— Tudsz is te megharagudni!... De épp ezért meg is mondom neked, mi tölti el szívemet boldogsággal.

— S nem fogsz újból rászedni?

— Nem, Gáspárkám! Esküszöm e szent mansetta-gombokra, melyeket emlékebe kaptam tőled, hogy őszinte és igaz lesz minden szavam. Hiszesz már most nekem?

— Nem egészen, — bizalmatlankodott Dömsödi, — de az nem tesz semmit. Azért mégis beszélhetsz.

— Jer hát ide, hadd sugjam a füledbe, — odább már egészen hangosan is adhatod. Királyi vadat üzők, érdemes lesz a halali. Tarnayról, a szép Szidóniáról és Gerélyi Jenőről van szó!

Dömsödi olyan arcot csinált, mint az operettekben előforduló összeesküvőknel látta, aztán halkán így szólott:

— Te! nekem úgy tetszik, mintha nem nagyon szeretnéd a mi Tarnay barátunkat?

Doroghy epésen föl kaczagott.

— Hogy mondhatasz ilyesmit, Gáspárkám? — szólott gunyos hangján: — hát csakugyan rossz kereszténynek tartasz, a ki azt sem tudja, hogy a felebarátot szeretni kell?!

Mély lélekzetet vett, aztán sötét arczkifejezéssel folytatta:

— Nagyon szeretem ezt az Ervint s ha úgy véletlenül a nyakára tehetném a lábamat, egyszer se mondom, hogy nem éreztetném meg vele egész sulyomat... Ugyebár, szeretnéd tudni, mit tett velem Tarnay?

— Talán elnyerte kártyában pénzedet? — kérde meglehetősen ostoba arczkifejezéssel Dömsödi.

— Nem, Gáspárkám, ennyire még sem ment romlottságban! De elcsábitotta azt a leányt, a kit nagyon, de nagyon szerettem. Tréfa volt az egész, a minő a magunkféle jó czimborák közt naponta előfordul és még haragudni sem lehetett érte. Mert hisz a mi kompániánkban szabad préda az aszszony: az birja, a ki a többit elmarja. Hisz nem tehet róla Ervin, hogy én épen akkor találtam rá a leányra, mikor ez levetette magát a negyedik emeletről és szép ifju teste összezuzva terült el a piszkos földön. Kérdezd csak meg Cselkót — ő is ott volt — sirtam-e, jajgattam-e, vagy csak panaszra nyiltak-e ajkaim? De föltettem magamban, hogy élni fogok Tarnay Ervinnel szemben azzal a jogommal, melyet már a biblia rám ruházott: szemet szemért, fogat fogért!

Dömsödít megdöbentette a vad gyűlöletnek az a kifejezése, mely Doroghy tekintetében lán-golt és csaknem megfélemlítve kérdezte halkabb hangon:

— Mondd csak, Szidóniát akarod elcsábitani?

Mielőtt Doroghy választ adhatott volna e naiv kérdésre, egy különös, de nagyon gyorsan lejátszódó inczidens adta magát elő. Hogy az olvasó ezt megérthesse, újból ki kell emelnünk, hogy a szobából kis folyosó vezetett a többi lakosztályba. Az az ajtó, mely a folyosót elzárta, nagyon ügyesen volt maszkirozva exotikus növények által, melyek csekély távolságban tőle öblös virágtartókban voltak felállítva. A ki a szomszéd lakosztályból

jövőkkel beszélgetni akart, annak nem kellett mindjárt az egész ajtót kinyitnia, hanem egy kis koczkát is eltávolíthatott, megnyomván egy gombot. Nos tehát, Doroghynak, a ki a szemközti tükör előtt állott és nyakraalóját igazgatta, úgy tetszett e pillanatban, mintha az a koczka hirtelen lecsuszna és egy sápadt, haragos arcz jelenne meg a nyílásban. *Fölsimerte benne Tarnayt.* De hirtelen, a mint jött, úgy távozott is a viziószerű megjelenés és a másodszeri óvatos odanézésnél már csak a sima falat látta Doroghy.

Mivel pedig Dömsödi választ nem kapott, újból ismételte kérdését.

— Szidóniát akarod elcsábítani?

— Édes volna ez a bosszu, — válaszolt Doroghy, — de el nem képzelhető. Azt az aszszonyt nem lehet eltántorítani hűségében, Gáspárkám. Inkább tartanám még lehetségesnek, hogy belőled valaki még okos embert faragjon.

Dömsödi eldobta a rosszul szelelő szivart és panaszos hangon dörmögött magában:

— Nem tudom, miért gorombáskodik minden ember éppen velem? Pedig igazán mondhatom, egész életemben még senkit sem bántottam.

— Talán éppen ezért! Mert a ki nem harapós, azt harapják; a ki nem kalapács, az csak üllő lehet. Elég sokáig voltam már az utóbbi, de most beállok kalapácsnak és meg fogom éreztetni sulyomat mindenkivel, de első sorban Tarnay barátommal.

— Mit akarsz ellene tenni?

— Ne félj, Gáspárkám, nem csábitom el a feleségét. Más fogja ezt elvégezni helyettem.

— Talán csak nem Gerélyi? — kérdezte ámulva Dömsödi.

— Eltaláltad. Az én szövetségesem csakugyan ez az Afrikából közénk pottyant Don Quixotte.

Dömsödi kicsinylően mosolygott.

— Én ugyan nem nézem ki Gerélyiből a nagy nőcsábitót, — mondá. — De ha még az is volna, nagyon is kérdéses, hajlandó lesz-e arra a te kedvedért. De még ha meg van is benne ez a hajlandóság, nem hiszem, hogy Szidóniánál célta érne!

Doroghy gunyos bámulattal csapta össze kezeit.

— Nagyszerű vagy ma, Gáspárkám! Ennyi logikai él, ennyi dialektika!... De meg lesz-e nyugtatva, ha azt mondom neked hogy Gerélyi és a szép Szidónia nem a mai naptól való ismerősök.

— Hogy mondhatod ezt? — csodálkozott Dömsödi, — hisz Gerélyi Afrikában járt, mikor Tarnay nőül vette Szidóniát.

— De hátha azelőttről volnának ismerősök? Hátha szerelmesek is voltak egymásba az őrülésig? Még azt is biztosan tudom, hogy csaknem az eljegyzésig jutottak el.

Dömsödi arczán diadalmas mosoly jelent meg.

— Hopp! most már tudom! — szólott fon-

toskodva, — az imént mesélt nekünk Gerélyi egy regényt. Sőt még Csery neve is említve volt. Aztán el akarták velem hitetni, hogy rosszul hallottam. Az a nő, regénye hősnője, akiről beszélt, nem lehet tehát más . . .

— Mint Szidónia! — egészíté ki mondását Doroghy. — Hogy miért nem lett semmi a házasságukból? Tudom ezt is s elmondom neked. Az öreg Kende, Szidónia apja, a bukás szélén állott. Elhibázott spekulációk, tulságos költekezés, odáig vitték az öreg kalmárt, hogy egykori rengeteg vagyonából már csak romok maradtak. Az a híres bankczég, mely kezében tartotta még egy évtized előtt is az összes magyarhoni pénzügyletek szárait, odáig jutott, hogy napjai meg voltak számlálva, ha segély nem érkezik. Ezt a segélyt a duggazdag Csery kínálta, de csak oly feltétel mellett, ha Kende odaadja neki leányát feleségül. Az öreg bankár a lelkét is odaadta volna az ördögnek, hogy kereskedői becsületét megmenthesse, kapva kapott tehát ezen az ajánlaton. De Szidóniánál semmire sem mehetett, mert ez ragaszkodott Gerélyihez. Ekkor Csery és Kende azt a csinyt gondolták ki, hogy a fővárosban elterjesztették a hirt, hogy Csery és Szidónia eljegyzése már megtörtént volna, sőt Gerélyi számára egy eljegyzési tudósítást is nyomattak. Kitünően számítottak! A hebehurgya Gerélyi, a helyett, hogy kutatná e hirtelen elváltozásnak okait, annyira szívére vette kedvesének állítólagos hűtlenségét, hogy vakon neki-

ment a világnak. Szidóniának még melegiben besugták ezt a megfutamodást, még pedig megfelelő kommentárral. Azt állították, hogy Gerélyinek nem engedi meg családja a mesalliance-t. A szegény leány aztán nagy elkeseredésében el is fogadta Csery ajánlatát.

— Nem tudta meg soha a valót?

— De bizony, még pedig az esküvő napján. S tudod-e ki volt az a jó lélek, a ki fölvilágosította?

— Talán bizony te!

— Valóban én. Mint Cserynek távoli rokona, én is meg voltam híva a nászra. Elkésve érkeztem, s mikor e miatt tréfás szemrehányásokkal illettek, elmondtam, hogy Tarnay tartóztatott, a kit meg kellett vigasztalnom. Természetesen az egész vendégsereg kíváncsi volt megtudni, miért szorul a hirhedt Don Juan vigasztalásra. S el sem akarták hinni, mikor azt mondtam, hogy busul, mivel legjobb barátja a csalódott szerelem bánatából kigyógyulandó, Afrikába utazott. Már most tudni akarták, ki az a szerelmes, a ki csak a feketebőrűek országában kereshet és találhat kárpótlást azért, a mit egy fehérbőrű Heléna ellene vétett. Miután Tarnay az egész históriát elmondotta nekem, én is elbeszéltem Gerélyi esetét, úgy a mint tudtam: a hölgy megnevezése nélkül. Sőt talán még elítélőleg is nyilatkoztam arról a nőről, a ki egy derék férfiut kétségbe ejtett. Akkor még négy évvel fiatalabb is voltam és nem száradt ki belőlem minend

páthosz, mint mostanában. Képzelheted hát, milyen hatással volt előadásom a jelenlevők közül azokra, a kik be voltak avatva: Kendére, Cseryre és a szép Szidóniára. De tudtak magukon uralkodni. Hanem hogy a fiatal menyecske kivette az elmondottakból, hogy milyen galád játékot üztek vele, kitünik abból, hogy még az este, mindjárt a nász-lakoma után, elhagyta férje házat és soha sem tért többé oda vissza.

— Hisz ez nagyszerű! Ez valóságos regény!
— lelkesült Dömsödi.

— A java csak ezután jön, — szólott Doroghy. — Mint minden igazi regényben, a véletlen is belejátszott. Szidónia már több mint három éve élt magánosan kis birtokán, mely apai örökségének egyedüli maradványa volt. Ekkor a véletlen Tarnayt hozza közelébe, még pedig olyan állapotban, mely a részvétet, — a szerelemnek ez idősebb testvérét — nagyon is alkalmas fölkelteni. Tarnay négy hétig volt élet és halál közt, a mely idő alatt Szidónia ápolgatta. Gerélyi jó barátját látta benne, semmi egyebet. De Tarnay komolyan belehabarodott a szép nőbe és rövid időközökben háromszor kérte meg kezét. Kétszer kapott kosarat s hogy harmadszor is nem így történt, én vagyok az oka.

— Te? — kérdé bámulva Dömsödi.

— Sejtettem, vagy helyesebben mondva, tudtam, hogy Szidónia addig nem köti sorsát más férfiúhoz, míg nem biztos, hogy Gerélyinek nem

adhatja már meg azt a kárpótlást, melylyel neki tartozik. Én tehát azt a hirt terjesztettem, hogy Gerélyit Afrikában megették a kanibálok.

— De miért tetted ezt?

— Egyengetni akartam az utat Ervin barátunk előtt... Ne nézz rám olyan furcsán, nem jó indulatból tettem, hanem mivel akkor még nem ismertem Szidóniát személyesen, s a hírek után, melyeket Csery terjesztett róla, azt hittem, hogy könnyű lesz Tarnayn revanche-ot venni azért, hogy elcsábitotta azt, a kit én szerettem. Mondhatom, csuful megjártam. Kétségbeesve a balsikeren vissza akartam vonulni és lemondani minden bosszútervről. Ekkor ezt a Gerélyit vezeti utamba a gondviselés. Még ma okvetlenül találkozni fog Szidóniával s ki tudja, nem éled-e föl újból a régi szerelem? De ha nem is, mindenesetre az lesz az első kérdése, hogy ki terjesztette halálhírét? Ki más, mint Tarnay, a kinek haszna volt belőle! No már furcsa vérnek kellene csergedeznie Gerélyi ereiben, ha legalább ezért nem akarná magát megbosszulni. Lehet, hogy a szép asszonyt is végre meggyőzi arról, milyen édes a bosszu!

Dömsödi a legnagyobb bámulattal hallgatta barátjának bosszuszomjától lihegő kitöréseit. A tiszteletnek bizonyos nemével nézte ezt az embert, a ki ilyen őszintén tudott gyűlölni!

— Ezt jól eszelte ki, pajtikám. Valóban borzasztó ember vagy! Tudod-e, hogy kezdek tőled félni?... No de most, Isten veled. Megyek.

Doroghy leplezetlen gunnyal nézett a tipegő emberke után.

— Sok szerencsét az utra, hirmondó angyalom! — szólott félhangosan. — Mégis jó, hogy vannak ilyen üresfejű emberek is a világon! Ez nem gondol semmire, hanem viszi a ragályt, a merre én akarom.

Lopva tekintett a folyosó ajtaja felé és gunyos mosolya csaknem démoni jelleget öltött, mikor egészen halkán megjegyezte:

— Ott is meggyújtottam már a kanóczot, fölrobbant már az akna.

Fogta a kalapját és indult ki az ajtón, abban az irányban, a merre Dömsödi ment.

VI.

Alig hangzottak el a távozó Doroghy léptei, föltárult a közvetítő folyosó ajtaja és belépett Tarnay Ervin.

Nagyon ki volt kelve]szinéből. Czimborái alig ismerték volna föl benne a mindig egykedvű, jóformán blazirt világfit, a kit semmi sem hozhatott ki egyformán gunyoros magatartásából. Arczvonásai csaknem el voltak torzulva. Ökölbeszorított kézzel járt föl-alá és majdnem fuldokolva nyögte ki a szavakat:

— Így vagyunk hát? Velem akarsz kikezdeni Doroghy barátom? — mormogott magában. — Jó, hogy tudom! Gyöngé legény vagy te ahhoz, hogy velem megbirkózzál e téren... a szerelmes

cselszövények terén, a hol még mindig én vagyok a mester... Nem jut eszedbe a vereség, melyet nemrég szenvedtél? Majd eszedbe juttatom újból!

Ismét végigjárta a szobát. Vérének izgatottsága nem akart lecsillapodni. Tombolt, égett és pusztított benne a kegyetlen ellenség, melyről ma már bevallotta, hogy nem bír vele; irgalmatlan erővel támadta meg a *kétely*.

Nem pusztán azoktól e szavaktól, melyeket Doroghy ajkairól hallott. Máskor csak nevette volna az üres fenyegetést. De mikor idejött és a folyosón egy percze megállott, már tombolt minden idegében a kiméletlen kinzó. Épp azért állott meg, hogy erőt vegyen magán, elleplezze fölindulását és a véletlen úgy akarta, hogy a saját nevét hallotta olyan megjegyzés kapcsán, mely megdöbbenté s arra bírta, hogy a többit is végighallgassa. A mit aztán hallott, olaj volt a tüzre és alig birt annyira uralkodni magán, hogy elő ne rohanjon s ki ne töltse vak dühét ellenségén.

Lássuk, mi történt, hogy Tarnay ennyire kijött sodrából. Nagy oka lehetett, s valóban az is volt.

Elhagyta fél óra előtt a czimborákat, végigment az estélynek berendezett termeken, és megnézte rendben van-e minden? Emmyvel néhány tréfás szót váltott, a cselédségnek egy-két parancsot osztogatott, aztán elment nejének lakosztálya felé.

Szidónia csak későn jutott az öltözködéshez. Első estély volt ez ebben a házban „az új re-

gime alatt“, — mint ő mosolyogva mondá — és nagy sulyt fektetett arra, hogy minden a legtökéletesebben megfeleljen férje várakozásának. Most, mikor Ervin bekopogtatott nála, éppen elbocsátotta a fodrásznőt, a ki pompás aranyszínű haját olyan koronába fonta homloka körül, mely diszére vált volna bármely uralkodónónek.

Ervin örömittassan, boldogságtól sugárzó tekintettel nézte nejét. Ez az ember, a ki azelőtt pazar kézzel szórta szive kincseit, most csaknem fukar volt minden gyöngédebb kifejezéssel másokkal szemben. Mindent erre az egy nőre szeretett volna halmazni, a ki újból megtanította őt érezni, szeretni és talán szenvedni is.

Ha meggondolta, hogy azelőtt is megdobbant néha a szive a szépség láttára, csaknem megharagudott saját magára. Hogy is tudott ő abból nőknek osztogatni, a mi egészen és kizárólagosan ezé az egy nőé? Hát nem rablás volt az, a mit elkövetett.

Ervin szeretett volna letérdepelni és bocsánatért esedezni Szidonia előtt, hogy már elpazarolt a kincsekből. Ha nem tette, ez csak azért volt, mivel Szidónia kissé kimért és zárkózott modora feszélyezte őt érzelmi ömlengéseiben.

Otthonka fedte még a nő szoborszerű alakját, s ehhez az egyszerű viselethez olyan különösen ellenállhatatlanul vonzó ellentétben állott a fejlődési fő. Tarnay nem tudott érzelmein uralkodni, csaknem imádásszerű hangon sugta nejének fülébe :

— Mily szép vagy ma, Szidónia!

Kedveskedő mosoly volt a válasz; Szidónia végigsimitott kezével férje arcán és nyájasan válaszolt:

— Akarok is az lenni, — a te kedvedért! Ne mondják, hogy Tarnay Ervin mindenképen rossz cserét csinált, mikor szabadságát odaadta egy nőért.

Aztán kibontakozva férje öleléseiből, szelid intéssel fordult hozzá:

— Te pedig menj a vendégeket fogadni. Ha már a házi asszony elkésett, legalább ne mondják, hogy a házi ur is hanyag.

— Vendégek? Igaz a, majd elfelejtettem megmondani. Egy nagyon kedves barátom érkezett ma, ajánlom jóindulatodba.

— Ki az az ember, a kit még ajánlani is szükségesnek tartasz, miután már azt mondtad, hogy jó barátod? — kérde Szidónia.

— Nem hiszem, hogy találkoztál volna vele, de talán névleg ismered. Egyébiránt meglehetősen elidegenedett társaságunktól: négy évig járt Afrikában.

Szidónia hirtelen férjéhez fordult.

— Afrikában? — kérde és hangjában némi megindulás rezgett, — hogy hívják a te jó barátodat?

— Gerélyi Jenőnek.

Szidónia irtózatosan elsápadt. Mind a két kezével belekapaszkodott az előtte álló toilette-asztal-

kába, de már későn. Magával rántotta azt is, a mint végig esett a földön.

Tarnay megdermedve állott egy perczig. Csak nézte nevének holtra vált arczát és nem tudta elképzelni, mi lehette oly hirtelen ezt a nőt, a ki mindig oly csodálatos erővel tudott magán uralkodni. Lehajolt hozzá és leste szive dobogását. Csak azután jutott eszébe, hogy illatszert vegyen elő s azzal kísérelje meg, az ájultat magához téríteni.

S míg ezt cselekedte, hirtelen úgy érezte, mintha valami irtózatossan fájó érzés osonna be szívébe. Nem tudta még a nevét, de már érezte, hogy megmérgezi vérét és kárhozatot visz lelkébe.

Szidónia lassan tért magához. Lelke még meszsziire kalandozhatott, mert tekintetén fátyol feküdt és nem ismerte meg férjét. Aztán megmozdultak ajkai és halkán suttogta:

— Jenő, te élsz?! Jenő, te nem haltál meg? S én, oh Istenem!...

Tarnay fölugrott térdelő helyzetéből. Ez a néhány szó, mintha ledöntötte volna egét és ellene zuditotta volna a pokol minden démonját. El innen! ez volt mentő gondolata. Attól tartott, hogy ha még egy pillanatig itt marad, két kezével fogja körül ezt a karcsu, szép nyakat és fojtogatja addig, míg el nem tűnik a szép testből az életnek utolsó szikrája is.

Nem nézett hátra, nem emelte föl Szidóniát a földről, hanem ment előre, belevakulva a fénybe,

a mely az imént támadt lelkében, tántorogva és bódultan.

A véletlen vitte a folyosó végére, a hol meghallotta Doroghy fenyegetését és végighallgatta az egész beszélgetést az utóbbi és Dömsödi közt. S mikor ezek eltávoztak, mint a vad, melynek húsába éhes ebek vájták fogaikat és nem tudja őket magáról lerázni, úgy inogott, reszketett és rázkódott össze a kegyetlen fájdalomtól.

Ez volt az, a mitől ő mindig félt. Itt van a nagy ellenség. Most szállj vele szembe, ha vitéz vagy!

Ah, ő nem vitéz, hanem gyáva! Kilopta szívéből a bátorságot az a néhány szó, melyet neje önkivületben kiejtett. Meglopta titkát s most ez a titok az ő lelkét nyomorgatja.

Mit tegyen? Gerélyi és Szidónia tehát nem idegenek egymás előtt, szenvedélyesen szerették egymást? — Csak csel választotta el érzésüket, de ki tudja, nem tapad-e újból együvé, ha találkoznak. Mélyen Szidónia lelkében még mindig szunyadhat a szerelem, Gerélyi pedig nem is tagadja, hogy szereti egykori ábrándképét. . . Eddig nem találkoztak ugyan, de mi lesz akkor, ha találkoznak?

— Hát ha elmondanék mindent Gerélyiinek? —
 — suttogott egy pillanatra felvillanó reménynyel.
 — Talán elég nemeslelkű, hogy elmenjen viszontlátás nélkül? És Szidóniával könnyen elhitetném, hogy csak álom volt az egész.

Aztán újból erőt vett rajta a kétségbeesés:

— De nem! Nem bizom a sikerben. Szidóniáról nem mond le, a ki egyszer megszerette... S nem is bizom férfiu, jó barát nemeslelkűségében. Tudom a saját multamból, mit jelent az... Istenem mit tevő legyek?

Csaknem végleg kimerülve a lelki harcban, két kezébe rejtette arczát, s könnyek, őszinte, forró könnyek folytak végig arczán. Mintha ezzel leolvadt volna lelkéről a félelem, fölállott és bámulva nézte magát a tükörben.

— Mi volt ez? Én sirtam, én remegtem volna? Hát mi lett belőlem?... Gyáva félelem vesz erőt lelkemen, mikor még nem is vesztettem el ügyemet? Hisz még meg sem kezdődött a küzdelem és Tarnay Ervin már leteszi a fegyvert, gyáván sir! Az ördögbe! hogy kaczagnának a jó pajtások, ha látnának. Különösen Doroghy! De ne kaczagjatok! Megmutatom majd, hogy még mindig a régi vagyok. — Csak most légy segítségemre ész, lelemény!

Leült és elmélyedt gondolataiba. Látni lehetett az erek lüktetését homlokán, jeléül, hogy elméje óriási módon dolgozik. De nem volt ez természetes, egészséges munka, hanem inkább túlfeszítése az agynak egy bizonyos irányban, valóságos fixa idea.

Igy találta őt Gerélyi, mikor vagy tíz percz mulva az imént elmondottak után megérkezett a vendéglőből, a hol átöltözött. A mint a szobába

lépett, rögtön észrevette Tarnay nagy felindulását és ijedten kérdezte:

— Mi bajod Ervin? Olyan sápadt vagy. Csak nem történt valami szerencsétlenség?

Tarnay bódult tekintettel nézett barátjára. Nem értette hirtelen, hogyan jön ez ide. Fáradtan hebegé:

— Semmi. . . semmi. . . csekélység az egész. . . elmulik magától.

— De a kezed reszket és a hangod tétova, — unszolta Gerélyi. — Szólj, Ervin, mit jelent sen ez?

Vad láng vetett lobot Tarnay szívében. E pillanatban, mintha inspirálták volna, meg volt a terve. Egyszerre hullott lelkébe a csira s ugyanabban a pillanatban már egész nagyságában nőtt ki a fa. Odalépett Gerélyihez és megfogta kezét, hőtől kiszáradt ajkakkal és reszkető hangon sutogta:

— Szólj őszintén, Jenő, barátom vagy?

Gerélyi meglepetve nézett Tarnay dult vonásaiba.

— Adtam már okot, hogy ebben kételkedj? — kérde csaknem szemrehányó hangon.

— Nem adtál. Hiven osztottad meg velem mindenkor, a mi öröm és bánat ért. De azóta évek multak, akkor ifjak voltunk. . .

— Most pedig férfiak vagyunk, — szólott meleg hangon Gerélyi. — Miért ne váltaná be a férfikor azt, a mit az ifjuság ígért?

— De ha áldozatot, nagy áldozatot kérek tőled?

— Szólj és meglesz!

Tarnay még mindig habozott. Ezzel az őszinte és becsületes barátsággal szemben nem érzett ugyan lelki önvádat — kiölte azt az önző szenvedély az utolsó csiráig egyetlen pillanatban — hanem inkább bizonyos félelmet. Mi lesz tervével, mi lesz vele, ha ez a rokonszenves ember is cserben hagyja? Még mindig nem merte kimondani azt, a mi szíven feküdt, hanem kerülő utakat keresett.

— S ha olyasmit kérnék tőled, a mi ellen föllázad érzésed?

A gyanunak még csak szikrája sem ébredt föl Gerélyiben, annyira bizott barátjában. De azért némi megütközéssel mondá:

— Ha nem ellenkezik a becsülettel, le fogom győzni érzésemet, csakhogy rajtad segíthessek.

Tarnay izzó tekintetében vad öröm villant föl. Mozdulatai, magaviselete, beszéde e pillanatban azt a benyomást tették, mintha lázban cselekedne. Odahajolt Gerélyihez közel, aztán még közelebb és halk hangon sugta fülébe:

— Azt akarom, hogy nőmnek udvarolj és minden rendelkezésedre álló eszközt fölhasználd, arra, hogy tőlem eltérítsed.

Gerélyi ijedten kapta el fejét. Az a lázas izgalom, melyet Tarnay mutatott, e bolondos kívánság, semmi kétség: barátja újabb betegségi roha-

mon megy most keresztül. Önkénytelenül kifejezést is adott ezen aggodalomnak :

— Lázban beszélsz ? — kérdé elfojtott hangon :

— Tapintsad hát meg üteremet, ha azt hiszed, — válaszolt nyugodt hangon Tarnay, a kir. sajtáságos lelki proccesszus folytán, nem uralkodott többé a láz abban a pillanatban, a mint ki mondta azt, a mi lázának oka volt.

— De mit jelentsen ez ?

— Megmondtam mai viszontlátásunk elején. Van egy ellenségem, a kivel nem bírok. Százszor legyőzöm, földhöz sujtom, ismét föltámad, újra megtámad. Ez az ellenség a kétely. Mint látod, a láz, mely emészt, nem ereimben dúl, hanem szívémben tombol. S ebből csak egyszer gyógyíthat ki, a mely örökre elüzi a kételyt : ez pedig a bizonyosság. Elepedek érte ! Tudni akarom végre, lehetek-e igazán boldog.

Gerélyi mély sajnálkozással nézte barátját. Láta, hogy beteggel, lelki beteggel van dolga, a ki kapaszkodik egy rögeszmébe. Hát ha véget lehetne vetni a rögeszmének azzal, hogy kimutatja tarthatlanságát. Megfogta kezét és szelid hangon így szólott :

— Gondold csak meg, Ervin, mit kívánsz tőlem. Ez már nem csupán érzés dolga, hanem a becsületé is.

— A mai fogalmak a becsületről éppen nem ellenkeznek azzal, hogy valaki barátja nevének udvaroljon ; különösen akkor nem, ha ez a barát is így akarja.

— No, akkor az én becsületem régibb keletűs nem a mai napról való, — válaszolt élénken Gerélyi. — De tegyük fel, hogy elég oktalan volnék ráállani örült eszmédre, nem volna még ezzel elérve a bizonyosság! Hisz az, a mi nem sikerült nekem, sikerülhetne másnak. S ez a gondolat újból és örökké marczangolná lelkedet, s hiába lett volna az aljas játék.

Tarnay nyersen föl kaczagott.

— Bizd csak rám! — mondá szakgatott hangon, — ha te nem, más ugy sem tántoritja el nőmet.

— De miért éppen én?

Tarnay forró homlokára tapasztá kezét, mintha onnan egy eszmét akarna kiszorítani.

— Sohsem voltál játékos, — mondá tompa hangon, — nem is tudod tehát a „nagy játék“ esélyeit. Mikor valaki már összes vagyonát elvesztette, s nem marad egyébje, mint egy drága családi ereklye, sokáig küzd magával, koczára tegye-e ezt is? Ha elveszti, akkor egészen koldus, de ha beüt a szerencse, visszahozhatja ez a tétel mindenét. Ez a küzdelem a kegyelet és a vágy között, hogy visszanyerje azt, a mit elvesztett, borzasztóan kínos. Végre is, mint minden játékosnál, nála is a vágy győz. S ettől a percztől csodálatos megnyugvás vesz erőt szivén. Mert az élet ezer fenyegető esélyei közül, már ezentul csak kettővel áll szemben. Vagy nyer, vagy veszít. S mind a kettő többet ér a bizonytalanságnál. Nos tehát, én

is a nagy játék előtt állok! Vagy megnyerem örökre a hitet, vagy elvesztem visszahozhatlanul, de legalább megszabadulok kinzómától, a kételytől.

— De miért éppen én? — ismétlé Gerélyi.

— A játékos babonás is szokott lenni, — válaszolt kissé habozva Tarnay, — s az én babonám az, hogy te nekem szerencsét fogsz hozni.

Gerélyi epésen fölkaczagott.

— Köszönöm ezt a bizalmat, — mondá ideges hanglejtéssel, — de nem kérek e fajtaból.

— Nem teljesited kérésemet?

— Ezt a kérést semmi esetre!

— Utolsó szavad ez?

— Ebben a kérdésben az utolsó. Kérj tőlem bármit, de...

Tarnay nyersen közbevágott:

— Nem kérek többé senkitől semmit.

— Mit fogsz tenni?

— Miért kérded, hisz ugy sem érdekel!

— Azért kérdem, mert látom, hogy ismét bolondságon töröd a fejedet.

Tarnay egy pillanatig elgondolkozott, aztán határozott hangon kijelentette:

— Ha éppen tudni akarod, elmondom: a mint véget ért ez a beszélgetésünk, szobámba megyek és golyót röpítek agyamba.

Gerélyi elsápadt. Tarnay hangjából ki lehetett olvasni, hogy nem muló felhevülés, hanem sziklaerős elhatározás mondatja vele e szavakat.

De olyan képtelennek tetszett az egész dolog, hogy Gerélyi még mindig kételkedett.

— Csak nem beszélsz komolyan? — kérde bámulva.

— Esküszöm becsületemre, hogy így lesz!
— válaszolt szilárd hangon Tarnay.

— De hisz ez örültség!

— Nem az, hanem inkább végtelen vágyódás pihenés után. Annyira boldogtalannak érzem magamat e mardosó kételylyel szivemben, hogy a halál gondolata már is enyhülést nyújt. Hisz ez csakugyan örökre véget vetne kétkedésemnek!

Gerélyit csaknem ellágyította ez a mély ke-serv. De aztán felülkerekedett benne a tudat, hogy minő erkölcstelen alapon áll ez az egész exisztencia és szigorú hangon válaszolt:

— Erről az önző, szivtelen játékról ismerek rád és fajodra. Ha Don Juan vagy vérmérsék-letednél és elveidnél fogva, mért nem is maradtál az? Mi szükséged volt, hogy beállj közénk, a kiknek érzése nem csupán kalandvágý? Csalás volt eddigi életed és most csalással akarnád bizton-ságotat kierőszakolni. Kalóz a szerelemben, mi közöd neked a biztos és igaz szerelemhez?!

Tarnay nem válaszolt. Odament barátjához, megszorította kezét és szakgatott hangon mondá:

— Isten veled!

Gerélyi nem bocsátotta el a kezét.

— Mit fogsz tenni?

— A mit mondtam. Akaratom megmásíthatlan.

— De Ervin!

— Isten veled!

Már ott volt a folyosó-bejáratnál. Gerélyi lelkében iszonyu küzdelem folyt le e rövid néhány másodperc alatt, de végre győzött benne a baráti érzés a szigorú elv fölött.

— Megállj! — kiáltott, — megteszem azt, a mit kívánsz!

Tarnay megfordult s arcán a diadalmas öröm egy sugara villant föl.

— Igazán megteszed? — kérde mohón.

— Meg. Csak nem engedhetem, hogy vakon rohanj vesztedbe egy örült rögeszme miatt. De egy föltételt szabok eléd.

— S melyiket?

— Azt, hogy a dolog kettőnk titka maradjon. Nem óhajtanám, hogy bárki a világon valaha sejtse ezt az örült alkut, mert megeshetne, hogy mindkettőnket a bolondok házába zárnák.

— Legyen, a mint kívánod. Tehát becsületszóra, a dolog kettőnk titka.

— Becsületszóra!

Sajátságos, hogy Tarnay nem merte barátja kezét megszorítani. S Gerélyi is úgy tekintett rá, mint ellenségre szokás: hidegen és csaknem szenvedélyes haraggal eltelve.

Pillanatnyi hallgatás után megszólalt Tarnay:

— Menjünk, bemutatlak majd nőmnek.

— Menjünk! — volt az egyhangú válasz.

VII.

A folyosón végig haladva, elértek a sajátképi estélyi termekhez, a hol már együtt volt a vendégek zöme. Többnyire az előkelő világ kitünőségei, a kaszinónak számos tagja, több író és művész.

Emmy nagyon jól beletalálta magát a helyettes háziasszony szerepébe, míg nővére távol volt. Alig néhány perczre Szidónia is bejött és vendégeitől körülrajongva, szivélyes modorral fogadta az érkezőket, mindenki számára volt egy-egy nyájas szava és lekötelező mosolylyal fogadta a bókákat, melyeket a háznak kiváltságoltabb barátai mondtak neki. Alig lehetett rajta észrevenni, hogy az imént a legnagyobb lelki rázkódtatások egyikén ment keresztül. Valamivel halványabb volt, mint rendesen, de magatartása épp olyan királynői és előkelő. Nagy és erős lélek lakott e nőben.

Csak Cselkó sejtett valamit azokból a viharokból, melyek e nyugodt külső alatt a nő szívében tomboltak. Ő azzal a szándékkal jött ide, hogy Szidóniát értesitse Gerélyi megérkezéséről, mielőtt mástól hallaná és meglepetésében talán elvesztené az uralmat önmaga fölött. De a mint megpillantotta Szidóniát — türelmetlenül várta megjelenését — egyetlen tekintet elég volt neki arra, hogy megtudja: itt már nincs mit közölni mert, mindent tudnak.

Nem mert czélzást tenni, mert respektáita e nő bánatát, akiről tudta, hogy nemesebb és tisztább szív az övénél nincs a világon. S a mint a terem egyik sarkában állva, észrevette, hogy Szi-dónia mikor egy pillanatra magára marad, önfel-letten szívéhez szoritja kezét és maga elé hámul, az ő lelke előtt is feltűnt az a jelenet, mikor egy boldogtalan leány levetette magát a negyedik eme-letről s önkénytelenül intézte önmagához reszkető ajakkal a kérdést:

— Igazán kezdetét venné már a megtorlás?

Aztán őt is magával vitte a mulatság árja. Megpillantotta Emmyt, a ki az imént fejezte be teendőit s valakit keresni látszott. A milyen egy-szerű, derék és szerény fiu volt ez a Cselkó, még föl sem merte volna tételezni, hogy ez a kedves leányka őt keresi tekintetével, hanem azért mégis odasietett hozzá és karjával megkinálta, melyet Emmike látható meglelégedéssel elfogadott.

A tánczot megelőzőleg kis hangverseny volt. Összesen két-három számból állott, hogy megiz-veljék a vendégek a zene gyönyörét, de meg ne sokalják. Egy hegedü-szóló, melyet egy hires mű-vész adott elő, utána egy énekszám és végre zongora-kettős. Mindegyik piéce közt tiz percnyi szü-net s az összes hangverseny alig vett egy órát igénybe.

Cselkó minden szerénysége daczára, diplo-matának elég ravasz volt. A hegedü-szóló előtt Emmyt olyan helyre vezette, a honnan mindent

szépen lehetett áttekinteni és meghallgatni, ha az ember éppen ezt akarta, de magába is vonulhatott, ha nem volt kedve a zene hangján elandalogni. S rettenetes, hogy ki kell mondanunk, Cselkó föl is használta ravasz fondorlatainak előnyeit: erősen udvarolt Emmykének.

Ez pedig látható élvezettel szürcsölte magába a bódító, de kellemes italt, melyet a fiatal leányoknak okos és szellemes udvarló szokott nyújtani. Egészen nekipirult és szép szemei ragyogtak a társalgás hevében. A híres művész, a ki Tarnay iránti barátságából jött el az estélyre, bizonyára nagyon megneheztelt volna, ha megsejti, hogy a háziasszony huga még csak azt sem vette észre, mikor végződik a játék és ijedten riadt föl, mikor fölhangzott a taps.

A taps által keltett zajban Cselkó, fölhasználva az alkalmat, mikor az összes vendégség figyelme le van kötve, odahajolt egészen közel Emmykéhez, hizelgésszerű lágy mozdulattal megérintette a lány kezét és esdő hangon csak egy szóval intézett hozzá kérdést:

— Igen?

— Igen! — hangzott a válasz, mely annyira megerőltette Emmykét, hogy még jobban belepirult.

Kövezték a többiek példáját és fölállottak. A vendégek szétoztladtak a többi termekbe, hogy a tiz percnyi időközt csevegve és sétálgatva töltsék. A koncert-teremmé átalakított szoba csaknem üresen maradt.

Szidónia is éppen el akarta hagyni a szobát, mikor hirtelen föltárult a folyosóra vezető ajtó és belépett rajta Ervin, még valakitől kísérve. Szidónia nem nézett hátra a belépők okozta zajra, de lépése meglassudott, mintha valami titkos erő vonzaná visszafelé:

— Kedves nőm, — szólott Tarnay, — engedd meg, hogy legjobb barátaim egyikét, Gerélyi Jenő gróf urat bemutassam neked.

A nőnek ideje maradt elkészülni e találkozásra és mégis ingott a járása, mikor megfordulva, két lépést tett a vendég felé. Gerélyit azonban egészen váratlanul találta a meglepetés. Ónszinü sápadtság borította arcát, mert minden csepp vére szive felé tódult. Mintha nem akarna hinni szemének, még közelebb lépett, de aztán egy fél perczig némán és mereven állott, mint egy szobor. Végre iszonyu erőlködéssel lerázta magáról a bémulást, mely érzékein erőt akart venni és reszketeg, tompa hangon kérdé Tarnayt:

— Szidónia... ő... a te nőd?

Tarnay kegyetlen örömmel nézte a bódultságot, melybe barátja esett. Aztán, mikor Gerélyi kérdésével fordult hozzá, hideg hangon és suttogva válaszolt:

— Gondolj becsületszavadra: Itt az idő, hogy megkezdjed játékodat.

VIII.

A váczy-utczán tavaszi fény csábitgatott. Hulámzó tömeg tódult a kirakatok előtt. A mosolygó napsugár visszfényre talált a szép női arczokon, mikor egy-egy ismerős köszöntgetését fogadták és viszonozták nyájasan. A toilettek már egészen tavaszra vallottak és lengők, illatosak, világosszínűek voltak, akár csak a szabad mező. Ha valaki egy kapubejárás alatt megállott — a járdán nem volt tanácsos megállani — és végignézte ezt a nyüzsgő embersokadalmat, önkénytelenül eszébe jutott a méhek első kivonulása a kasból tavasz elején.

Csakhogy az itt járókelők aligha képviselték a társadalom méhkasában a szorgalmas méheket. Talán inkább a heréket? A kiknek nincs egyéb föladatuk ebben az életben, minthogy vigan és gondtalanul morzsolják le a napokat, minél kevessebbet gondoljanak a gonddal, minél többet élvezzenek. Hát ez is nehéz föladat! talán terhesebb, mint sok ember gondolná, a kinek fogalma sincs arról, mit tesz az, mindennap más élvezetről gondoskodni. Nem egyszer gyötri ilyen csak az élvezetnek élő ember agyát azzal a gondolattal, mivel fogom a mai napot agyonütni? Ettől a gondtól pedig a munkás ember rendesen meg van ki-mélve.

Ma azonban gondtalanul döngicséltek a kas-

ból kiszabadult herék. Jól esett nekik is, hogy a tél helyet engedett a tavasznak. Mégis csak változás. A bóditó atmoszfera után, mely a szalónok és táncztermek sajátja, egy másik atmoszfera, a mely tiszta, üde, de azért mégis illatos. Az utánzott illatok után a valódiak. Aztán a mi ennek a változásnak nyomában jár: készülődés a fürdői életre, maga ez az élet, a sok utazás, a hegy-mászás, csinos kalandok és végre visszatérés a fővárosba, de már ujult étvágygyal és fölfrissült erővel.

A sok sétáló alak közt egy régi ismerősre is találunk. Dömsödi Gáspár „mutogatja“ magát a tavaszi korzón, a mi ugy értendő, hogy a nagy „föltaláló“ ezuttal egy új kalapforma meghonosításán dolgozik és önzetlen lelkének egész hevével magyarázgatja boldog, boldogtalannak: mennyivel előnyösebb az ő „koponyavédő“-je, — ezt a nevet adta találmányának, — az eddig divó kalapoknál.

— Azt hiszed, Párisból vagy Londonból hoztam? — magyarázgatja épen most Cselkó Pálnak, a kit megcsipett, mikor ez a Korona-kávéházból kilépett, a hol megreggelizett, — nagyon tévedsz! Ott már nem teremtenek ujat, legfőlebb csak variálják a régit. Ha ujat akarsz, menj Kelet felé, barátocskám.

— Onnan jövök; Konstantinápolyból, — válaszol nevetve Cselkó, — de új kalapformát nem hoztam magammal.

— Mert nem értesz hozzá. Ilyesmihez nem elég a tudomány, az ész, hanem izlés is szükséges.

— Jól van, Gáspárkám, elismerem, hogy csak neked van izléсед. De most bocsáss. Látogatást kell tennem.

— Tarnayéknál?

— Ott is... Mit vigyorogsz? Vagy talán a mosolygásnak ez a neve van most divatban, amikor ismerősökről megemlékezünk?

— Nem éppen, vagy csak akkor, ha furcsákat tudunk ezekről a jó ismerősökről.

— Mi az a furcsa? — kérde Cselkó és hangja meglehetősen nyers volt. Hanem Dömsödit nem ijesztette meg ez a ráförmedés. Bizalmasan füzte karját Cselkóéba és elkezdett fecsegni.

— Igazán három hétig voltál a mozlimok közt? Meg is látszik rajtad! Ennyire hátramaradni mondaine-dolgokban. Azt sem tudod hát, hogy Gerélyi gróf mindennapos Tarnayéknál?

— Mi van ebben?

— Semmi annak, a ki nem ismeri a viszonyokat, de roppantul sok a beavatottaknak. S én az utóbbiak közé tartozom.

— Természetesen, mint minden pletykánál!

— De ez nem pletyka, hanem reális, pusztá valóság. Valamint az is valóság, hogy Gerélyi udvarol a szép Tarnaynének. S ez sem fogadja egészen közönyösen az afrikai hódító hódolatát. Mert régi ismerősök ők ám és...

— Tudom a többit!

— Honnan tudod?

— Könnyű kitalálni, Gáspár barátom. Ha te egy mondatnak elejét érinted, én már ismerem a végét is. Mert az embermegszólásnak, a rágalomnak is meg van a maga sablonja.

— De hallod-e, ez nem rágalom! Sőt több az igazságnál, mert megtorlás. Ervint utólérte a nemezis. Most ő a férj és neki kell remegnie.

— S nagyon remeg? — kérde gunyosan Cselkó.

— Az igazat megvallva, nem, — válaszolt Dömsödi, — el kell ismerni róla, hogy itt is méltó ellenfél. Olyan hidegen és önbizalommal teszi meg a huzásait, mintha egészen bizonyos volna a nagy játék kimeneteléről. Mert azt bizonyosan tudod, hogy ő a szerelmet és a házasságot nagy játéknak tekint, a hol csak az nyer, a ki a legmagasabb betéttel játszik.

— Tudom... De most ég veled!

Cselkó faképnél hagyta Dömsödit és elsietett. Tarnayék háza felé vette útját. Dömsödi bamba arczkifejezéssel nézett a hálátlan után, a ki így fogadja az ő felvilágosításait. Hiába! mégis csak plebejusi nép ez az ujságíró nép! Igazán nem érdemes vele foglalkozni. Csak olyan nagyon rá nem szorulna az ember!

Körülnézett a nagy embertömegben, nem akad-e másik ismerősre, a kinek elmondhatná, a mi a szivét nyomja: uj fölfedezését... azt, a mit

Tarnayról tud, vagy sejt...és keserü panaszát a hálátlan világ ellen. Csakugyan megpillantott egy áldozatot, melyre érdemes lecsapni, mert nemcsak hogy neki mondja el keserveit az ember, hanem esetleg tőle is ki lehet csalni valami érdekes tudnivalót.

Tarnay Ervin a nemzeti kaszinó felől jött. Három hét óta, a fogadóestély utáni naptól számítva, élete ismét visszazökkent a régi kerékvágásba. Estéit a kaszinóban töltötte, a dejeunert is ott költötte el és lehetőleg került az együttlétet nejével. A jó pajtások ujjongva fogadták a rég nélkülözött czimborát és egy hét múlva Ervin már ismét „főnöke“ volt a vig kompániának.

Nagyon tévedne azonban, a ki azt hiszi, hogy ez a visszatérés boldoggá vagy legalább megelégedetté tette őt. Roppant izgatottság vett néha rajta erőt és minden önuralmába került, hogy ilyenkor elpalástolja lelki állapotát, nehogy észrevegyék a czimborák. Valami démon lakott benne, melyet pillanatig sem volt szabad felügyelet nélkül hagyni, nehogy rombolva és pusztítva lépjen fel. Ez a démon néha az őrülésig csigázta képzelődő tehetségét és Ervin valóságos víziókat látott, melyek olyan élethiven állottak előtte, hogy csaknem fölörditott fájdalmában és dühében.

Nejét kerülte azon este óta; de ha találkozott vele, egyetlen tekintettel kikémlelte egész lelkét. Nem kételkedett abban, hogy azonnal észreveszi rajta, ha beállna az a változás, melytől any-

nyira rettegett. Oh, de mennyire rettegett! Néha csaknem erőt vett rajta a borzasztó fájdalom, mely szívét folyton marczangolta. Ilyenkor szeretett volna odaborulni Szidónia lábai elé, ölébe hajtani fejét és mindent elmondva neki, arra kérni, hogy fussanak a nagy világba, el valami magános helyre, a hol nem kell a veszélytől tartani. De aztán összeszorította fogait, erőt vett rajta a dacz és haragosan dörmögött magába:

— Bizonyosat akarok tudni!

Gerélyi Jenő eljárt a házba napról-napra. Bizonyos órákban pontosan lehetett őt jönni látni s épp olyan pontosan volt meghatározva a távozás órája is. Vele is csak ritkán beszélt Tarnay és ekkor sem a fogadásról volt köztük szó. Mintha mind kettő tartott volna attól, hogy érintvén a kérdést, aknát robbantanak föl, mely mindkettőjüket pusztulásba és kárhozatba sodorja. Mert nagyon gyűlölte egymást az egykori két jóbarát és mikor futólag kezet szorítottak, ez mindig úgy történt, mintha kölcsönösen ki akarnák próbálni erejüket.

Dömsödi csatlakozása nem éppen a legnyájasabb gondolatok közt találta Tarnay Ervint. Ezért is szívesen fogadta a kis embert, a ki csevegéseivel némi szórakozást nyújtott neki. Dömsödi el volt bájolva. Ilyen figyelmes hallgatóra nem akadt még a délelőtt folyamán. S hogy ez a hallgató éppen Tarnay, még megduplázta a succés-t. Egész lelkesedéssel vette le fejéről a kalapot, megállott az aszfalton és mintha katedráról beszélne, nagy szak-

értelemmel és teljes odaadással magyarázgatta az ő kalapjának előnyeit.

— Látod ezt a kis csapféle nyilást? Az eddigi kalapoknak az volt a hibájuk, hogy vagy nem volt rajtuk szelelő lyuk és a fej kigőzölgései ott rekedtek a kalapban, vagy pedig egyenes volt a ventilátor és a levegő ki- és bejárhatott tetszése szerint, a mi pedig különösen hűvös időben nem egészséges. Egészen másként áll itt a dolog. Ez a csapféle nyílás lehetővé teszi, hogy rossz időben elzárjuk a ventilátort, de máskülönben is regulazza a levegő betódulását.

Egészen boldog volt, látva azt, hogy a járókelők közt sokan megállnak és hallgatják magyarázatát. Készakarva vegyített technikai kifejezéseket beszédébe. Tarnay, a kinek a csoportosulás nem volt inyére, nem segíthetett másként magán, minthogy Dömsödi fejére kényszerítette a csudakalapot, aztán karon fogva a derék ifjút, így szállította le a rögtönzött kathedráról.

Ezt sem bánta Gáspár. Hogy Tarnay, a híres Tarnay, vele karöltve jár, fölért az ő szemében két olyan sikerrel, mint a minőt mansetagombjaival elért. Tuláradó örömeiben azon törte fejét, hogyan hálálhatná meg Ervinnek ezt a jóságot . . . Hah, meg van! Elmondja neki, mit forral ellene Doroghy. Ez nemcsak baráti jócselekedet, de a közmorál szempontjából is dicsérendő vállalkozás. Mert ha valakit a világon, úgy az ártatlanul üldözött férjeket kell támogatni és oltalomban részesíteni.

Dömsödi nagyot lélegzett annál a gondolatnál hogy ő most a közmorál lovagjának fölcsap. Csak azt nem tudta, hogyan kezdjen bele. Hátha Tarnay félreérti és gyanusításnak veszi az egész dolgot? Mindegy! Az igazi lovag ettől sem riad vissza. Éppen szólni akart, midőn Tarnay megelőzte egy kérdéssel:

— Nem láttad még ma Gerélyit? — kérdé.

— Hisz ez pompás! — gondolta magában Dömsödi, — ez csakugyan megkönnyíti föladatomat! — Hangosan pedig így válaszolt:

— De mintha láttam volna . . . Mond csak Ervin, nem tűnt föl neked, hogy ez a Gerélyi nagyon szomorú egy idő óta?

— Éppenséggel nem! Sőt úgy találom, hogy jókedvű és vig.

— Ugy? — Dömsödi nagyon megnyomta ezt a szót, magában pedig azt gondolta: „Szegény férj, alighanem a te rovásodra megy ez a vigság“. — Csakugyan azt találod, hogy nagyon vig. S nem gyanus előtted ez a körülmény?

— Már miért volna gyanus? Csak nem pityereghet folyton az ember.

— De én úgy találom, hogy szomorúsága . . . akarom mondani: a vigsága azon naptól datálódik, mikor nálatok találkoztam vele.

Dömsödi ezeket a szavakat ugyanazzal a hangsúlylyal ejtette ki, melyet a rossz vidéki színészek használni szoktak, mikor jelezni akarják, hogy valami fontos ügybe be vannak avatva. De

milyen nagy volt a bámulata, mikor Tarnay hirtelen megállt, kirántotta karját az övéből és nyers hangon így szólott:

— Kedves Gáspárkám! Mint föltaláló tudhatod, hogy a legszebb kalap sem áll jól, ha hiányzik az ember fejéről a fülek. Szeretlek nagyon, mert ostobaságod daczára is jószívű fiu vagy, de azt mondom neked, ne avatkozzál az én dolgaimba, mert kénytelen lennék fejedet imént említett legszebb diszeitől megfosztani.

S mielőtt a szájátva bámuló Dömsödi a belsőjében háborgó érzelmeknek kifejezést adhatott volna, Tarnay hátat fordított neki és eltűnt a sokadalomban.

Egy pillanatra fölforrt Gáspárban a lovagias érzés. Utána akart rohanni Ervinnek, hogy fülébe dörögje: „Életemhez lehet jogod, ha sértve érzed magadat, de füleimhez soha!“ De aztán meggondolta, hogy a milyen haragos Ervin, nem jó vele kikezdeni; mert képes bebizonyítani, még pedig azonnal, hogy igenis van azokhoz is joga. Mély bánattal nemes szívében elhatározta, hogy zsebre dugja ezt a gorombaságot is, mint már sok egyebet.

Valóságos buskomorság vett erőt a derék fiun. Hát így hálálják meg az ő jóindulalát? Hát ezért fáradozik ő barátai érdekében?

— Soha többé! — hangzott sziklaerős elhatározása, — rideg, önző leszek, mint a többi. Nem örödöm az ő bajukkal, hanem csak magamnak élek.

S a mint erre a megállapodásra jutott, meg-

pillantotta Gerélyit, a ki a Gizella-tér felől jött. A grófnak látása rögtön eszébe juttatta előbbi emberbaráti szándékát. Hátha itt sikerül az, a mi Tarnaynál nem sikerült? Hátha ezen az uton lehet a bekövetkezendő veszélynek elejét venni? Feledve volt minden sértődés, bubánat, csak az a gondolat uralta, hogy mint megmentő szerepelhet.

— Ervin azt mondta, hogy még a délelőtt folyamán szeretne a gróf urral beszélni, — e szavakkal kezdte meg a társalgást.

Gerélyi megdöbbsent. Beszélni akar vele Tarnay? Valószínűleg szemrehányást akar neki tenni, hogy nem jár el elég buzgalommal elvállalt szerepében. Keserű érzés fogta el Gerélyit e gondolatnál és csaknem fenyegető volt a hang, melylyel a különben egyszerű kérdést megtette:

— Hol beszélt vele?

— Az imént a váczi-utczában. A kaszinóba ment; ugyanakkor láttam Cselkót Tarnayék házába lépni. Szerencsés kópé ez a Cselkó.

— Miért?

— Mert gyermekkori ismerőse a szép menyecskének és a régi ismeretség révén talán nagyon is gyakran fordul meg a háznál.

Gerélyi lenéző tekintettel mérte végig Dömsödit.

— Tudja-e, mit gondolok önről, Dömsödi ur?
— kérdé.

— Kíváncsi vagyok.

— Hogy ön nagyon jó fiu, de kissé ostoba.

— Hát már ön is gorombáskodik velem!?

kiáltott a legnagyobb elkeseredés hangján a minden egéből kicseppent emberbarát és föltaláló.

— Mert erősen rászolgált. Higyje el nekem, egy cseppet sem áll önnek jól az a modor, melyet Tarnaytól és Doroghytól elsajátított. Isten önnel!

Dömsödi pillanatig utána bámult, aztán megfordult és éppen szemben találta magát a nagy Kristóf szobrával; neki mondta el legujabb fogadását:

— Legyek arra kárhóztatva, hogy egész életemen keresztül harmadévi divat szerint öltözködjem, ha még egyszer de csak egyetlen egyszer is, valakinek szivességet fogok tenni. Hogy rám mordultak, mikor figyelmeztetni akartam őket a fenyegető veszélyre! Ugy kell nekem! Igaza van Fifi-nek, mikor csufol, hogy én vagyok az a bizonyos kanál, mely minden lében megfordul. De nem leszek ezentul!

S miután körülnézett, nincs-e közel vagy távol valaki, a kit megvigasztalhatna, a kinek jó tanácsot adhatna, a kitől gorombaságokat zsebre rakhatna és miután meggyőződött, hogy ilyen ember nem áll e pillanatban rendelkezésére, nagyot sóhajtva hozzátette:

— Megyek Filihez és elmondok neki mindent.

IX.

Cselkó Pál egyenesen Tarnayék háza felé vette útját, miután szerencsésen sikerült Dömsödit lerázni nyakáról. Tudta, hogy Szidónia jó

ismerősök és barátok számára már délelőtti tizenegy után „itthon van“, s ha valaki, ugy bizonyára ő jogot tarthatott arra, hogy a ház régi ismerősei és jó barátai közé számítsák.

Szidónia azonnal elfogadta, sőt látható örömmel ment elébe. Melegen szoritotta meg kezét és majdnem szemrehányó hangon üdvözölte e szavakkal:

— Csakhogy itt van már! hol késett olyan sokáig?

Cselkó nem válaszolt azonnal, hanem figyelmesen vizsgálta Szidónia arcát. Talált ott több olyan vonást, mely a multa emlékeztette: arra az időre, mikor Szidónia nagyon boldogtalan volt. Arcza sápadtabb, mint három héttel ezelőtt és bizonyos fáradság ömlött el egész lényén. Mintha nagyon megviselte volna a lelki küzdelem.

— Nem felel kérdésemre? — unszolá Szidónia.

— Messze voltam. Konstantinápolyban jártam. Három hete, hogy elutaztam és csak ma reggel érkeztem meg. Első utam ide vezetett.

— Így már megértem azt, a mi rejtély volt előttem. Nem tudtam magamnak megmagyarázni, mi lehet oka, hogy ön kerül s éppen akkor...

Szava elakadt és elpirult, mintha azon venné észre magát, hogy többet mondott a kelleténél; de Cselkó kiegészítette gondolatát:

— Éppen akkor, midőn szüksége van egy jó barátira. Csak mondja ki bátran ezt a szót, Szidónia, mert én mindent tudok.

— Mindent?

— Ugy van. A mit ki nem találtam a multból hallottak után (ön jól tudja, hogy mi hirlapírók sokat hallunk), azt elárulta nekem egy beszélgetés, melyet azon este Gerélyivel folytattam. Ő egy pillanatnak csodálatos fölhevülésében elmondta élettörténetét, s én még a találkozás előtt sejtettem, mi fog bekövetkezni.

— Miért nem értesített?

— Nem tehettem, mert öltözőjében volt s mihelyt onnan kijött, Ervin, a ki be sem várhatta, hogy bemutassa önnek régi barátját, már eleibe vezette Gerélyit. Képzelteri kínos aggodalmamat, mikor közeledni láttam önöket egymáshoz. Attól tartottam, hogy a meglepetés elveszi lelki erejét és olyasmit tesz, ami felkölti Ervin gyanuját. Láttam aztán később, mikor a társasághoz jött, sápadtan, de meg nem törve. Csak én tudtam valamennyi jelenlevő közt, milyen megpróbáltatáson ment keresztül s mennyi megerőltetésébe kerül ez a büszke nyugalom. Nem mertem önhöz közelíteni az este, mert attól tartottam, hogy én nem birom el az ön kinjait!

Szidónia szomoruan mosolygott e szivből jövő meleg részvétre. Odanyujtotta kezét Cselkónak, melyet ez tiszteletteljesen megcsókolt.

— Köszönöm, Pál, e jóságát, — mondá szeliden, — tudom, hogy ön részvéttel van irántam. Cselkó tekintete föllángolt.

— Részvét? Mondja inkább, hogy tisztelet és

odaadó hűség az én osztályrészem önnel szemben. Mert ha van nő a világon, a ki számot tarthat egy férfit önzetlen hűségére, úgy ön az a nő, s én vagyok az a bizonyos férfi. Mi is voltam én akkor, mikor ön fölkereste azt a nyomorult külvárosi hajlékot, melyben én, a proletárivadék, lázban égő testtel állottam napszámos-szüleim halottas ágyánál? . . . Emlékszik még arra jelenetre, Szidónia? . . . S mi lett volna később is belőlem, ha ön közbe nem jár értem apjánál, a ki megengedte, hogy zseb-pénzének egy részét az én tanításomra fordítsa. S azóta, Szidónia, bár néhány évvel idősebb vagyok önnél, azzal a meleg rajongással szeretem önt, melylyel anyámat szeretném, ha még élne.

Olyan őszinte és naiv lelkesedés reszketett a férfi szavában, hogy Szidónia újból kezét nyujtotta neki e szavakkal :

— Itt a feleletem !

— Nagyon jól értem én e szavakra nem szoruló választ, — mondá mosolyogva Cselkó. — De még mindig nem mondtam el, hol voltam a hosszú három hét alatt. Éjfél után, mikor visszamentem a szerkesztőségbe, ott találok konstantinápolyi tudositómnak egy sürgönyét, melyben arról értesít, hogy nagyon fontos események készülnek az „Arany szarv“ tájékon. Csak jelezte azokat, de én elegendőnek találtam, hogy azonnal utra keljek. S mikor odaérkeztem, olyan bonyolodottnak találtam a helyzetet, hogy három héten alól nem is szabadulhattam. Ez legyen méntségem, hogy nem voltam itt.

— Ön ott volt, a hova kötelessége szólította,
— mondá Szidónia, — pedig jól tudja, mint oktatuk egymást a gyermekévekben arra, hogy a kötelesség a legnagyobb ur!

— Ön ugy hangsulyozza ezt a mondást, Szidónia, mintha ez az ur ismét zsarnoka volna életének, mint sok szomorú éven át volt. Mondja őszintén, nincs szüksége az én tanácsomra?

— Nincs. Nem változott meg semmi bennem és körültem.

— De Gerélyi?

— Gerélyi Jenő gróf nem halt meg, ennyi az egész! Hazatért? Annál jobb! Egy derék emberrel van több a haza földjén. Csak ennyiben érdekel megérkezése.

— Bizonyos ön ebben, Szidónia? . . .

Fölénnyel tekintett a szép nő Cselkóra és büszkeség csengett hangjából, mikor így válaszolt:

— Miért e kérdés, barátom? Vagy talán azt a gyávaságot tételezi föl rólam, hogy nem merek a saját szivem mélyébe tekinteni, attól tartva, hogy ott még a régi idők rejtett emlékeire bukkanok. A ki olyan sokáig élt magányosan, mint én s a hosszú idő alatt távol tudott magától tartani minden emléket, az már nem fél a hazajáró lelkektől. Gerélyi rám nézve egy ilyen hazajáró lélek s nem több a többinél!

— De ön szenved, Szidónia! — szólott bánatos hangon Cselkó.

— A szenvedés a nők közös osztályrésze,

Pál barátom. Nekem valamivel több jutott ki belőle, de nem zúgolódok az igazságtalan osztályozás miatt, mert tudom, hogy erőm is nagyobb. Aztán „a kötelesség a legnagyobb ur“, csak nem tételezi föl rólam, hogy elfelejtettem jeligenket?

Cselkó gondolkozva nézett maga elé. Látszott vonásain, hogy küzd magával, végre mégis föl-szólt:

— Megengedi őszinte és igaz érdeklődésemnek, hogy még egy kérdést tegyek?

— Megtagadtam valaha önnel szemben az őszinteséget? — szólott szemrehányó hangon Szidónia.

— Nem! annyira őszinre és igaz, hogy ol-tárt emelnék igazságszeretetének, ha még a régi Graeciában élnénk! . . . Tehát kereken és nyíltan: mit keres Gerélyi Jenő gróf még mindig ebben a házban?

Szidónia tekintete végig siklott a falakon csüngő képeken, mintha támpontot keresne, aztán hirtelen rideg lett, mintha valamely rejtély előtt állna. Tompa hangon válaszolt a nő e csaknem vakmerő kérdésre:

— Olyan kérdés ez, barátom, melyet két hét óta mindennap intézek magamhoz, a nélkül, hogy meg tudnék rá felelni. Hisz, ha kevesebb volna bennem az önbecsülés, már megfelelttem volna és akkor pirulnom kellene az önnek adandó válasz miatt . . . De a milyen bizonyos vagyok benne, hogy tudva és akarva sohasem mondtam valótlant,

olyan biztosra veszem azt is, hogy Gerélyi Jenő gróf nem miattam jár el ebbe a házba, a hol jelenléte csak fájó és kellemetlen emlékeket ébreszthet föl.

— De mégis, mi birhatja arra, hogy naponta eljöjjön?

— Ez az, a mit nem tudok, nem is sejtek. Mondok önnek még valamit: látom azt is, hogy Gerélyi nem jön ide szivesen. Örömtelenül lépi át küszöbünket és megkönnyebültnek látszik, mikor ismét eltávozik. Majdnem azt mondanám, hogy valami hatalmas kényszer alatt áll, mikor így cselekszik.

— Kényszer? — Cselkó bámulva nézett maga elé.

— Ugy van: kényszer! Reszket, mikor alkalma nyílik, velem egyedül lenni s mégis keresi az ürügyeket és az alkalmat, hogy egyedül lehessen. Ha hozzám szól, megtörik hangja s látom ilyenkor arczán a szenvedést. Valami bűvölet vehetett rajta erőt.

— Ezt a bűvöletet nem kell sokáig keresnem, — mondá mosolyogva Cselkó, — máson is erőt vesz, ha olyan szép nővel áll szemben, a kit szeret.

— Nem ez az! Gondoltam én is erre, de már most bizonyosan tudom, hogy a mi Gerélyit ide vezeti s velem szemben elfogulttá teszi, nem a szerelem. Valami más ez, a minek lényét nem ismerem, és ha ismerném sem tudnék nevet

adni. Valami borzongató rém kísért körültem, a mely fagyos lehelletével ki akarja tépni szivemből a hitnek utolsó csiráját is. Képzeld csak, kit nem fogtam már gyanuba?

— Kire van gyanuja, Szidónia?

Az asszony arcát pir borította, nem a szégyen pirja, hanem a haragé. Önmagára neheztelt, mikor egyetlen szóval megfelelt Cselkó kérdésére:

-- Férjemet!

Cselkó igazán megijedt e szóra, olyan váratlanul jött az. Fölugrott székeről és odalépett Szidónia elé:

— Az égre, kedves barátnőm, gondolja meg, hogy hova viszi ez az önkinzás! Hisz ez a gyanu olyan oktalan, hogy nem is érthetem, miként férközhetett közel nemes lelkéhez.

Szidónia végig simított homlokán és pillanatnyi szünet után halk hangon válaszolt:

— Én is százszor mondtam már magamnak, hogy méltatlanság, ha így gyanusítom férjemet. De mit tehetek róla, ha nem akar tőlem tágitani az a különös érzés, mely akkor este elfogott, mikor férjem bemutatta Gerélyit. Csak egy futó tekintetet vettem arczára s ezt is csak félig vakultan — mert szemeim előtt ködbe borult a világ — de úgy tetszett akkor, mintha gunyt látnék felém cikkázni vonásaiból s mintha ellenséges indulat szólna hangjából; Gerélyi pedig, mintha föl akarna lázadni Ervin ellen, de nem merne.

— Képzelőds és semmi egyéb! Gondolja

meg jól, a mit mondott s maga fogja belátni, hogy az lehetetlen!

— Mit tudom én már, mi lehetetlen s mi nem az? — szólott bánatos hangon a fiatal nő és panasza annál fájóbb volt, mert csüggedés és megadás vegyült hangjába; — hát lehetségesnek hittem volna azt, hogy Gerélyi Jenő szemében akadályt fog képezni polgári származásom és erősebb lesz örökölt gőgje, mint szerelme? . . . Mégis megtörtént! . . . Lehetségesnek tartottam volna valaha, hogy Csery Andor neje leszek? . . . Pedig az lettem! . . . Elképzelhettem volna, hogy én, a ki annyira irtózom a nyilvánosságtól, még országra szóló botránynak hősnője is leszek, mivel az esküvő napján elmenekültem férjem házából? . . . S mégis ugy történt! Azért tettem, mert megtudtam, hogy milyen rút alkunak estem áldozatul. Apám adott el, hogy megmeneküljön a bukástól és Csery vonakodott a nász után a kialkudott vételdíjt megfizetni, mivel már ugyanis az övé a portéka. Ott kapott össze előttem a két kufár s mikor irtózva menekültem, Csery utánam kiáltotta, de úgy, hogy az egész világ meghallotta: azért hagyom el, mivel sokalja a vételösszeget s nem akar fizetni. Pedig azért mentem, mivel undorral töltött el a két kalmárlékek vetélkedése, a kik közül egyik apám, a másik férjem volt.

A szegény nő hangja megtört e heves indulatban kiejtett szavaknál, zokogásba fult beszéde és néhány másodpercen át csend uralkodott a

szobában. Cselkó fölállt, az ablakhoz ment és ki-tekintett. Nem bírta el lelke, hogy e büszke, a szenvedéshez szokott és megtörhetlennék tartott jellemet így megalázva lássa. Valami sejtelem támadt szívében, hogy itt még eddig névtelen érzés is működik közre, a melyről maga Szidónia sem tud. Mely részvéttel szólította meg:

— Szegény Szidónia! szegény nő!

Szidónia letörölte könnyeit és szelid hangon, melyből már egészen hiányzott az iménti fölindulásnak heve, folytatta:

— Merné ön még ezek után mondani, hogy van lehetetlenség? Én nem merném! S le is mondtam már arról a reményről, hogy valaha ebben az életben olyasmivel találkoznék a rossznak és a lelkiismeretlenségnek terén, a mi még bámulatba ejthetne. Ime nézze csak ezt. Bizonyára olyas valami ez is, a mi ön szerint és egyáltalában a becsületes lelkek szempontjából ugynevezett lehetetlenség!

— Mit jelentsen ez, Szidónia? kérdé Cselkó, látva, hogy a nő föláll és íróasztalához megy, a hol valami levélfélét vesz elő.

— Csak egy kis orvtámadás a társadalom holmi álarczosától, — mondá keserű gunynyal a fiatal nő. — Akadt olyan ember, a ki megirigyelte tőlem azt a csepp nyugalmat, melyet szívem hosszú és kinos vivódás után kiküzdött magának. Olvassa csak el!

Cselkó átvette a finom papirra írott sorokat és elkezdett olvasni:

„Asszonyom! Ön nem olyan kíváncsi és okosabb, mint a többi nők, azért nem néz majd arra, hogy ki írta e sorokat, hanem inkább azt nézi, igaz-e, a mite sorok tartalmaznak? Biztosítom, az utolsó betűig megfelel a valóságnak mindaz, a mit szükségesnek tartok önnel tudatni. Régóta érdeklődöm élete iránt és tudom, milyen fájdalmas regény előzte meg Csery báróval való házasságát. Azt is tudom, hogy mi birta önt arra a végzetes elhatározásra, hogy nőül menjen másodszor is, még pedig Tarnay Ervinhez. Semmi más, mint az a hír, hogy Gerélyi Jenő nincs többé életben. Most már ön is tudja, hogy ez a hír nem volt igaz, de talán kíváncsi volna megtudni, ki terjesztette? Emlékezzék a kriminálisták azon elvére: ha valami gonosz történt kutasd mindenek előtt, kinek volt, vagy ki remélt hasznot belőle. A jelen esetben csakis Tarnay Ervin huzott előnyt Gerélyi halálhíréből. Ne is kutasson hát tovább, hanem fogadja el bátran, hogy ő a hír terjesztője.“

— Banditafogás! — kiáltott hangosan Cselkó; — már tudom, hogy ki írta ezt a levelet. Senki más . . .

— Akár ki írta, — szakította félbe a patto-
gót szomorú hangon Szidónia, — rám nézve az a lesujtó, hogy lehetséges mindaz, a mit irt. De mivel a névtelen ur azt hitte, hogy így nem lesz elég biztos a tőrdőfés, még mérget is kent a tőr hegyére.

— Mit akar ezzel mondani? — kérde cso-
dálkozva Cselkó.

— Olvassa csak tovább . . . Vagy ne olvassa,
inkább elmondom röviden, élő szóval. Még egy
csomó ujdonsággal kedveskedik az én névtelenem.
Azt írja a többi közt, hogy Gerélyi nem lépett ön-
kényt vissza, mikor . . . hisz jól tudja ön, mily
időt értek én ezzel! Őt is rászedték, valamint en-
gem. A fővárosban valaki azt a hirt terjesztette,
hogy el vagyok jegyezve Cseryvel és Gerélyinek
— ha csak nem akart tolakodó lenni — nem ma-
radt egyéb hátra, mint visszavonulni. Lássá, ked-
ves barátom, a többit már csaknem elhittem, de
ezt az egyet sohasem hiszem el.

— Talán azért, mivel igaz! — gondolá ma-
gában Cselkó; hangosan pedig hozzátevé, még pe-
dig kissé gunyosan:

— S egyebet nem tud az ön névtelen leve-
lezője?

— De igen! Még azt is hozzá teszi — Szi-
dónia habozott, mintha félne a saját gondolataitól,
aztán hirtelen folytatta: — még azt is hozzá teszi,
hogy az én eljegyzésem hírét is Ervin terjesz-
tette . . .

— De hisz ez képtelenség! Ez abszurdum!
— kiáltott Cselkó; — Ervin még akkor nem is-
merte önt és . . .

— Miért e fölindulás, barátom? — szólott
bánatos hangon Szidónia; — egy hazugsággal
több vagy kevesebb nem változtat a dolgon. Raj-

tam már csak úgy lehet segíteni, ha az egészet meg tudná czáfolni. Mer ön erre vállalkozni? Állíthatja tiszta lelkiismerettel, hogy a levélnek egész tartalma koholmány.

S mivel Cselkó nem válaszolt azonnal, bánatos hangon folytatta a fiatal nő:

— No lássa, ön nem tud hazudni! Pedig mily jól esett volna ez egyszer egy kis hazugság!

X.

Az egész beszélgetés Szidónia és Cselkó közt a Tarnay-háznak azon részében folyt le, mely Ervin lakosztályához tartozott és a ház bensőbb barátainak szolgált bizalmasabb összejövetelek színhelyéül. Ismerjük már ezt a szobát azon este óta, mikor Ervin itt fogadta Gerélyi Jenőt és tudjuk, hogy összekötő folyosó vezetett belőle Szidónia lakosztályába.

Mikor a beszélgetés e pontjához értek, pillanatnyi hallgatásba merültek. Cselkó elgondolkozott a hallottak fölött és föltette magában, hogy beszélni fog Ervinnel, még e nap folyamán. Meg fogja tudni tőle, mi történt a lefolyt hetek alatt, ami ilyen változást előidézett. S ha úgy találja, hogy Tarnay ismét a régi ösvényre tévedt, lelkére fog beszélni a barátság régi jogánál fogva (a mely jogot azonban csak nagyon ritka esetben szokás respektálni).

Szidónia észre vette Cselkó elmélázását. A

nők rendszerint gyorsabban teszik magukat túl a nagy indulatokon és szenvedélyeken, mint a férfiak s így Szidónia lelkében már elsimultak az érzés viharában keletkezett hullámok, mikor Cselkó még mindig hallani vélte azok tomboló zajgását. A nő a saját baja miatt nem feledkezett meg mások dolgairól; Cselkó ellenben, a ki lángoló érzéssel eltelve jött ide és égett a vágytól Emmykét viszontláthatni, annyira el volt telve azokkal, a miket hallott, hogy még a saját érzéséről is megfeledkezett néhány pillanatra.

Önzetlensége azonban meg lett jutalmazva. Lehet, hogy Szidónia már sokalta is a saját érzelmeinek bonczolgatását és más tárgyra akart áttérni, vagy pedig igazi jóindulatában Cselkó iránt, nem tartotta szükségesnek a konveniencczia határait olyan szorosan betartani, hirtelen véget szakított a hallgatásnak.

— S most beszéljünk az ön ügyeiről, kedves barátom, — szólott jóságos mosolylyal.

— Az én ügyeimről? — Cselkó meglepetve riadt föl gondolataiból.

— Az ám! Hát nem tudja már, hogy nekem anyai jogom van önnel szemben? Vagy talán elfelejtette volna, hogy volt egy idő, mikor minden terveinek és titkainak részesévé tett?

— Hogy felejthetném ezt el? — szólott mosolyogva Cselkó; — csak nem tart talán hálátlannak?

— De biz annak tartom! — válaszolt tette-

tett szigorral Szidónia; — vagy nem hálátlanság az, mikor egyszerre minden ok nélkül megvonja tőlem bizalmát és titkolózik?

— Én vontam volna meg öntől bizalmamat?

— Ugy van! Sőt mi több, színjátékra is adta magát. Ön veszedelmes ember, Cselkó ur, s ajánlom mindenkinek, hogy lányos háznál ne tűrje meg!

Cselkó elpirult, zavarba jött és hebegve szólott:

— Hogyan Szidónia, ön sejtené . . .

— Hogy nem a mi régi barátságunk az egyedüli mágnes, mely önt ide vonza? Igenis, barátom, bátor vagyok ilyesmit sejteni! Sőt mi több, tudom egészen bizonyosan, hogy Emmyke hugom két szemében van az a vonzerő, melynek ön nem képes ellenállni.

— S nem neheztel, hogy elég vakmerő voltam . . .

— Egy szép és kedves leányba szeretni, a ki az én hugocskám? Dehogy neheztelek! Inkább volna okom hiányos izlése miatt panaszt emelni, ha nem vette volna észre, milyen imádandó kislány az én Emmykém. De erre a panaszra nem adott okot, Cselkó ur, sőt annyira ment, hogy nagyon is mélyen nézett az említett kislány két szemébe.

Cselkó nagy zavarban volt, mert ez a derék és világi dolgokban teljesen jártas szerkesztő a saját szívbeli ügyeiben olyan ügyetlen volt, mint egy kis leány. Megőrizte lelkének tisztaságát és érzelmeinek őszinteségét azon nő számára, a kit

szeretni fog. Ritka eset ez a mai korban, de mégis előfordul néha olyan férfiaknál, a kiket a munka fiatalságuk éveiben teljesen elfoglal, olyannyira, hogy nem marad idejük egyebekkel foglalkozni.

— S Emmy kisasszony? — kérde bátortalan hangon.

— Még nem kérte meg tőlem az ön kezét, — válaszolt tréfás hanglejtéssel Szidónia. — Csak annyit tudok, hogy kiváló előszeretettel olvas egy bizonyos napilapot, de különösen azokat a politikai cikkeket, melyeket egy bizonyos valaki ír ebbe a lapba.

— S lehet ezt jó jelnek venni?

— Oh, maga naiv lélek! Hát azt sem tudja még, mit jelent azt, ha egy fiatal leány politikai cikkeket olvas? Ez azt jelenti, hogy érdeklődik az iránt, a ki azokat írta.

Elragadtatásában Cselkó ajkaihoz vitte Szidónia kezét és hévvel megcsókolta.

— Ön angyal, Szidónia! — szólott melegen.

— Eltévesztette a czimet, barátom! — válaszolt mély megilletődését tréfa és mosoly alá rejtve Szidónia. — Nem nekem szól ez a láng, — épp itt jön az, a kit megillet. Mondja meg neki.

Könnyed főhajtással üdvözölte Cselkót és eltávozott a közbeneső folyosón át. Cselkó utána nézett s így nem vette észre, hogy az előszoba ajtójában Emmyke állott. Az utolsó szavak alatt lépett be, melyeket Szidónia mondott és kissé elbámult, mikor nővérét hirtelen távozni látta.

Ugy állott talán félperczig az ajtóhoz közel és várta, nem veszi-e őt észre Cselkó. Mikor pedig ez nem történt, kissé duzzogva szólalt meg:

— Szidónia elsiet . . . Pedig meg akartam kérdezni . . .

Cselkó örömteljes meglepetéssel fordult meg ez ismerős hang hallatára. Odasietett Emmykéhez és rövid üdvözlés után így szólt:

— Már vége a sétának, Emmy kisasszony?

— Épp most jöttem haza Mártával s erre tartottam, mert az inas azt mondta, hogy Szidónia itt van.

— Egyebet nem mondott az inas? Például azt, hogy én is itt vagyok?

— Azt is mondta.

— Ugyebár ennek is volt némi része abban, hogy nem a főlépcsőn jött föl? — szólott esdő hangon Cselkó.

— Ennek is! — válaszolt nagyon halk hangon és mélyen elpirulva Emmyke. De hirtelen föltalálta magát és folytatta: — Sietek Szidóniához, kérdezni akarok tőle valamit.

Még nem tett két lépést a folyosó felé, mikor Cselkó kérő hangon szólott:

— Ha megengedi, Emmy kisasszony, én is önnel megyek.

— Ön is akar tőle valamit megkérdezni?

— Eltalálta. Feleletet várok egy fontos kérdésre, mely rám nézve valóságos életkérdés.

— Miért nem kérdezte eddig? — szólott

pajkosan Emmy; — hisz, mint az inastól hallottam, körülbelül egy órája, hogy beszélgetnek.

Cselkó hősie elhatározással elégette maga mögött a hidakat; megfogta Emmy kezét és így szólott:

— Mert azt a kérdést csak mi ketten és együttesen intézhetjük hozzá.

— Nem értem! — hebegett nagyon elpirulva Emmyke, tekintetével a földön keresve valamit, a mi nem volt ott.

— Csakugyan nem érti? — Cselkó bátrabb lett, megszorította a fiatal lány kezét, — akkor kénytelen leszek bővebb magyarázatot adni.

Lehajolt és hosszú csókot nyomott Emmy kacsójára.

— Így már értem! — válaszolt ez, mintha kérdésre felelne.

— Elengedi hát a magyarázatot?

— El!

— S mehetünk együtt.

— Szidónia nénit megkérdezni!

Karöltve osontak el a folyosóra vezető ajtón. Mosoly arcukon, boldogság szivükben. Mint két játszótárs, mint két jó bajtárs es mégis eltelve szivükben meleg és tartós érzéssel. Ezeknek mulatság, öröm a szerelem, — de nem játék!

Szidóniát nem találtak szobájában. Az inas, a kitől tudakolták hollétét, azt a felvilágosítást adta, hogy a fogadóteremben van. Látogatás érkezett.

— Majd később beszélünk Szidónia nénival!

— jegyzé meg mosolyogva Cselkó, — addig menjünk a kertbe sétálni.

S lementek az ősi uri háznak háttérében levő kis kertbe. Oda is elkísérte őket a fényes napsugár, a mely már rég nem látott két ilyen, igazi boldogságtól sugárzó arcot.

Az a vendég, a ki látogatóba jött, Gerélyi Jenő volt. Miután Dömsödi értesítette, hogy Tarnay Ervin beszélni óhajt vele, elment a kaszinóba, abban a reményben, hogy ott találkozik vele. De a szolga értesítette, hogy Ervin kevéssel azelőtt itt volt és kereste őt, s arról értesülvén, hogy még nem járt erre, hátrahagyta az üzenetet, hogy a nap folyamán mindenáron beszélni óhajt vele.

Vajjon mit akart tőle Tarnay? Ez a kérdés foglalkoztatta Gerélyit. Becsületszávára akarja figyelmeztetni? Eszébe juttatni a rút alkut? Vagy éppen séggel szemére akarja vetni, hogy nem jár el igérete értelmében?

Nagyon beteg volt Gerélyi Jenő lelke három hét óta. Egyetlen lázalom volt egész élete, mióta Szidóniát viszontlátta és meggyőződött arról, hogy imádandóbb mint valaha. Ujra átélte mindazon kinokat, melyeket az első elszakadás után érzett és újból küzdötte át azt a legkinosabb harczot, mely akkor áll elő, ha az az ember maga az ellenfél is, védő is. Saját magát legyőzni, dicső harcz lehet, de a sebek, melyek ilyen küzdelemben kijutnak, fájóbbak a világ minden fájdalmánál.

Az első napokban azért járt el Tarnayék

házához, mert őrködni akart Ervin fölött, a kiről azt hitte, hogy egy önfeledt pillanatban mégis erővel rajta a kétségbeesés és öngyilkossá lesz. Aztán más érzés vonzotta őt. Egész nagyságában és elemi erővel ébredt föl újra Szidónia iránti szerelme. Kezdte észre venni, hogy szívesen játsza el az elvállalt szerepet. Még nem játszotta ugyan, hanem csak átgondolta minden részleteiben, mint egy lelkiismeretes színész, a ki minden nuance-szal tisztában akar lenni, mielőtt kilépne a közönség elé.

Ah, de szegény Gerélyi rossz színész volt! Mikor elméletben már készen volt minden részlettel és a gyakorlatba kellett volna átvinni a theoria vivmányait, azon vette magát észre, hogy ez nem komédia, hogy ez nem próbajáték, hanem rettenetes valóság?

Akármit végződik is, csak ő a vesztes. Ha Szidónia megtántorodik, mi lesz az ideálból, melyet ő annyi év óta szívének oltárán imádott? S ha hideg marad — a második vereség előtt nem lehet ismét Afrikába menekülni!

S mig fölment a lépcsőn, a villám gyorsaságával járta be lelkét egy vihar, melynek ha szavakat adna, így szólna:

„Rejtélyes erő, mely ide vonz és még rejtélyesebb erő, mely elüz köréből! . . . Mi történt velem? Mi vagyok hát én most? . . . Lelketlen gép, mely úgy mozog a mint a gépész csavarja, vagy őrült, a kit egy másik esztelennek rögeszméje kerget? . . . Talán mind a kettő, lehet, hogy egyik sem . . . Ez

az őrült ígéret, melyre becsületszóval kötöttem le magamat! . . . Mi lesz velem, mi lesz velünk?! . . . Nem jól teszed, Ervin, hogy így próbára teszed a régi barátságot . . . Hisz ember vagyok én is, ereimben forró vér lüktet s még nem szokott el szívem a vágyaktól . . . Miért térítesz hát el a becsület ösvényéről, holott velem szemben a becsületesség egyetlen véded? . . . Csak egy a mentséged: hogy nem tudhattad, mit cselekszel! . . . De így is elég rút ez a játék s önzésed oltárán olyan magasan állsz, mint a bálvány, mely fejével a felhőket éri, lábával pedig a sárban gázol . . . Szerettelek egész szívemből, Ervin, csaknem úgy, mint apa a fiát, a kinek még hibáiban is gyönyörködik. Nem bírtam el lelkemen, hogy önkezed által lássam kioltani életed egy őrült szeszély miatt. Inkább a saját érzésemet fojtottam el és ráálltam a rút, a gonosz, vagy mint te nevezed, a nagy játékra . . . De most vége e szeretetnek. Leszámolok veled s aztán örökre elválnak utaink.“

Mig így rapszodikus szökésekben törtek előre gondolatai és öltöttek alakot, már ott volt Szidónia lakosztályában. Az inas csaknem bámulva nézte ennek az embernek láztól kipirult vonásait.

— Itthon van a bárónő — kérdé Gerélyi rövid és szakgatott hangon. Aztán be sem várva a feleletet, hozzátette: — Jelentsen be!

Mikor magára maradt, még egy pillanatra fölmerült lelke előtt a nagy vállalkozás, de nem engedte a józan ész felülkerekedni. Dideregve és

mégis hőségtől elepedve támaszkodott a fogadó terem asztalához, mikor reszkető ajakkal suttopta :

— A koczka el van vetve! Vessünk mielőbb véget a játéknak . . . Be kell váltani az ígéretet . . . Leszek hát becsületérzésből gazember.

XI.

Szidónia sokkal nyugodtabbnak érezte magát, mióta Cselkó előtt kiöntötte háborgó indulatát. A szivbe szorult fájdalom a legkinzóbb ; mihelyt azonban megszólalhat, már nem sebezhet annyira. Tudta azt is, hogy egy jó barát őrködik most felette, a ki nem engedi, hogy védtelenül álljon ellenfeleivel szemben, hanem elébe tartja az őszinteség pajzsát, — a mely szükség esetében saját maga ellen is megvédheti őt.

Lehet, hogy Szidónia leginkább remegett *ettől* az ellenségtől. Valószínű, hogy nyugodtan várta volna be Gerélyi közeledését, mely támadással volt egyértelmű, ha nem tart attól, hogy a saját szivében van egy hang, mely Gerélyi érdekében szünetlenül föl-szójal. Ezt a hangot akarta elnémitani, mikor Cselkó előtt föltárta szivét sazt hitte, hogy e szándéka sikerült.

Azért egészen nyugodtan fogadta az inas jelentését, hogy Gerélyi Jenő gróf beszélni akar vele. Nagyon helyes ! Most éppen harczias kedvében van és nem fél az ellenségtől. Csitt te áruló a szivben ! Nem fogsz álnokul megtámadni. Résen vagyok és nem tartok cseleidtől.

Átment a fogadó terembe. Míkor Gerélyi lázban égő vonásait megpillantotta, melyekre ki volt írva a végzetes elhatározás, hogy küzdeni akar életre-halálra, egy pillanatra megdöbbsent, de csakhamar erőtt vett magán és hideg hangon szólott az őt némán üdvözlő férfihoz :

— Bészélni óhajt velem?

Gerélyi válaszolni akart, de még nem talált szavakra érzése, némán meghajtotta magát.

— Szóljon! Kész vagyok Önt meghallgatni, — mondá Szidónia s maga az ablak párkányzatához támaszkodva, olyan mozdulatot tett, mintha Gerélyit üléssel megkinálná. Ez azonban nem vette észre a meghívást, állva maradt, két kezével a szék támlájába kapaszkodott és e hőségtől kiszáradt ajkakkal rebegette :

— Tudja-e Szidónia, mire gondolok e perczben?

A „Szidónia“ szóra megremegett a nő, de csakhamar erőtt vett indulatán és röviden felelt :

— Nem is sejtem. Beszéljen!

— Arra gondolok, a mit utazásaim közben Stambulban egy tudóstól hallottam. Nyelvkincsét akarta gyarapítani és Köves-Arábia belsejébe készült. Volt a török fővárosban egy jó ismerőse, egy jámbor dervis, a kit valamikor súlyos betegségből gyógyított. Bucsuzáskor így szólt hozzá a dervis : „Kincsekkel nem jutalmazhatlak életemnek megmentője, de azért hálátlan sem leszek. Adok valamit utra, a mi hasznodra lehet. Vedd tőlem ezt a papírt, melyre egyetlen szó van ráírva. Jól jegyezd

meg ezt a szót! Lehet, hogy utazásod közben életed nagy veszélyben forog, s nem segít már rajtad sem imádság, sem könyörgés. Akkor mond ki ezt a szót. Előbb azonban nem: sem barátoknak, sem kedvesnek, sem örömben, sem pedig bánatban. A tudós szórakozottan vette át a papírszeletet, futólag tekintett rá s még nem volt a dervis czelláján kívül, már is elfelejtette a figyelmeztetést . . . Eszébe jutott azonban egy év múlva, mikor nomádok kezébe jutott, a kik kémnek tartották és meg akarták ölni. A végső veszélyben megemlékezett a dervisről és kereste emlékezetében azt az egy rejtélyes szót. De hiába! Bármint erőlködött is, a tuleröltetett emlékezet megtagadta a szolgálatot . . . Már feje fölött villant a halálhozó fegyver . . . ekkor hörgő sóhajként tört elő ajkairól a csak egyszer hallott szó. Meg volt mentve . . . Mint az a halálos rémületében vergődő ember, én is keresem most azt az *egyetlen* szót, mely áthidalhatná a köztünk tátongó ürt, keresem, de nem találok! Érzem én is annak a boldogtalannak összes kinjait, de nekem nem jön segítségemre az emlékezet.

— Egy szó ugy sem tehetné jóvá azt, a mit elrontott egy tett! — mondá rövid szünet múlva Szidónia. Meghatotta őt a mély fájdalom, mely Gerélyi hangjában rezgett, de leküzdötte fölindulását és hideg, megközelíthetetlen maradt, mint a márvány.

— Tudom! Jóvá már nem teheti, de adhatna enyhét a megkinzott léleknek, mint a csepp víz

enyhet ad a sorvasztó szomjában elépedő pusztai vándornak, miként az egy szó „kegyelem“ életet ad a halálra ítéltnek.

— Nem voltam ítélő bírāja, nem is oszthatok hát kegyelmet! — válaszolt Szidónia, de hangja már nem csengett olyan szilárdan.

— Vajha inkább bírárnak lett volna, — sóhajtott fájdalmasan Gerélyi, — vajha ne csak azt írta volna alá vakon, a mit mások rólam ítélnék.

Ez a panasz bántotta Szidóniát, mert eszébe juttatta a saját szenvedéseit. Kissé élesen kérdezte tehát:

— Csak nem akar szemrehányást tenni?

— Nem, Szidónia, nem teszek önnek szemrehányást, mert hisz ön sem hibás abban, hogy elhitte azt, a mit apja mondott, valamint az én egész bűnöm abban áll, hogy másoknak hittem. Mindketten sajátképpen ugyanazon erény által vétkezünk: azzal, hogy hittünk.

— De nem *egymásban*, — viszonzá bús hangon a fiatal nő, — és a könnyenhivőség, mint minden tulzás, már nem erény.

— Közös volt a hiba, miért ne lehetne hát közös a bocsánat is? — esdekelt Gerélyi.

— Éppen mert a tévedés közös volt, a bűnhődés is az! — válaszolt szilárd hangon Szidónia. — Figyeljen rám: harag és megindulás nélkül beszélek, mert akarom, hogy tisztában legyünk egymással. Én már rég megbocsátottam önnek és nem táplálok iránta neheztelést, noha azt mondják, hogy

a megsértett szerelem haragja túlél minden egyéb indulatot. Megvallom, sulyos lelki küzdelemben került nekem ez a bocsánatadás, s vívódtam magammal, míg akaratom célzt ért. Ez a harcz föl is emésztette lelki erőmnek egy részét. A többit pedig elhasználtam abban a küzdelemben, melyet megrontóim ellen emberi méltóságomért folytattam. Mikor végre győzelmesen maradtam a csatatéren, (nem kell önnek mondanom, milyen szomorú győzelem volt ez :) mély csüggedés és kimerültség vett rajtam erőt. Aztán nyomban rá eltompultság. Olyan volt ez, mint egy álom- és emlékezetnélküli alvás a hosszú betegséget követő üdülés napjaiban. Mikor fölbredtem, észrevettem, hogy eltűnt a harag, a neheztelés, a bánat, de ezzel együtt a multnak minden emléke is.

Gerélyi lesütött fejjel hallgatta a magyarázatot, az utolsó szavaknál összerezsent és csaknem neheztelő hangon mondá :

— Tudja-e, asszonyom, hogy a mit ön most mondott, az halotti beszéd volt egy elhunyt szerelemre? Nem lehetett olyan életerős az ön szerelme, ha olyan könnyen esett meg kimulása!

Volt valami e szavakban, a mi bántotta Szidóniát. Nem annyira az igazságtalanság a szemrehányásában, mint inkább a gunynak mellékize, mely Gerélyi hangjából kiérzett. Csaknem hevesen válaszolt tehát :

— Ime a férfit! Azt még el tudná viselni, hogy a nő, a ki szerette, már nem szereti, sőt gyűlöli

és megveti: de a közöny sérti hiuságát. Feljajdul benne az önhittség, mivel meghalt az a mult, a melyben ő szerepelt. Nem a multat sajnálja, hanem szerepét!

— Ön méltatlanul bánik velem, Szidónia? S jól tudja, hogy szavaiban nincs igazság.

A szenvedély lángja kicsapott a fiatal nő szívéből. Harag, bánat, rég elfojtott fájdalom csaknem zokogóvá változtatták hangját, midőn két szép karját keresztbe téve keblén, indulatosan szólott:

— Igazság? Miért keresi éppen nálam? S ha igazságtalan vagyok, kinek van joga arra, hogy szememre lobbantsa? Ki volt velem szemben igazságos? Apám-e, a ki drágán megfizettette velem kereskedői becsületét? Első férjem-e, a kinek éhes vágytól elgyötrött lelke az én lelkemet ki akarta hörpinteni, hogy gonosz szomszédja csillapuljon? Ön-e?, a ki, mint eddig hittem, örökölt gögijének dobott volna prédául, de most már tudom: azért hagyott el, mivel hire járt, hogy a pénz elvakított és vagyoni előnyökért lemondtam mindarról, a mi eddig szent volt előttem... Jobb szerettem az első föltevést, mert a családi büszkeség még kimenthette önt, de a könnyenhivőség, melynek folytán föladott, elítéli!

Gerélyi lelkén is erőt vett az ingerültség e szemrehányások hallatára, melyek annál inkább okozhattak fájdalmat, mivel sok volt bennök az igazság. Elvesztette higgadtságát és epésen válaszolt:

— Ebből a szép sorozatból még hiányzik

valaki asszonyom. Ön megfélekedezett férjéről, Tarnay Ervin urról!

— Jó, hogy figyelmeztetett! — kiáltott lázas hangon és vilámló tekintettel Szidónia. — Ez az egyetlen ember, a ki kivétel a többi között. Mikor mindenki igaztalan volt irántam, ő tudta módját, hogy igazságot szolgáltatson nekem, a nélkül, hogy gázolna hirnevemben és becsületemben. Védelmezte önt mivel tudta, hogy ezzel engem is megóv a kisértéstől, mely nagyon is csábító módon mutogatta az öngyilkosságot . . . De ne higgye, hogy Gerélyi Jenő grófot, az ő jó barátját védelmezte! hisz azt sem tudta, mi annak a férfinak a neve, a ki miatt kesergek; nem is sejtette, hogy ki az, a kit védelmez. Mikor mindenki elhagyott, csak ő maradt mellettem, hogy önzetlen lovagom legyen!

— Önzetlen! . . . Ervin! — kaczagott Gerélyi.

— Igen is ő! . . . Tudom azt is, mit akar ön e csufolódással mondani, tudom, hogy Ervinnek rossz hírét költik az emberek. Mondják, nincsenek elvei, vagyis inkább csupán egy az elve: az, hogy minden nő elvtelen . . . Bánom is én, akármit mondanak róla! Törődöm is én azzal, milyen arcot mutat ő a világnak! Velem szemben gyöngéd és odaadó; azt megadja, a mit mindenki megtagadott: a bizalmat.

Határtalan keserőség töltötte be Gerélyi szívét e szavak hallatára. Hisz ha valaki, úgy ő tudta, mennyire más Tarnay Ervinnek igazi képe! S látva, hogy az ő rovására istenitik azt a férfit, a kinek

lelkében nincs egy rejtett zug, melyben nem volna korlátlan ur az önzés, hallva e dicsőítő szavakat, elvesztette az önuralmat maga fölött és elkezdett kaczagni, epésen, szenvedélyesen és kinosan:

— Ervin! . . . Ha! Ha! Ha! . . . Ervin!

Szidónia vonásait elöntötte a méltatlankodás biborpirja. Sértő hangon így szólott:

— Azt hiszem, véget vethetünk beszélgetésünknek. Csak belátja talán, hogy gunyja nem sebezhet? — Hiu erőlködés volna a küzdelmet folytatni, azért jól lehet, győztes ön nem lehet, átengedem önnek a csatatért!

Valóságos királynői mozdulattal intett kezével bucsut a kegyetlen fájdalomtól sujtott férfiunak és eltávozott. Gerélyi utána nézett, míg a köd, mely tekintetére borult, föl nem oszlott meleg könnyekben és csaknem zokogó volt a hang, melylyel öngunynyal telt gondolatainak hangosan is adott kifejezést.

— Teremtő isten, meghajlok bölcseséged előtt. Jól rendezted be világotat. A vaknak éles tapintatot adtál, de viszont az élesszeműnek vakhíttet. Így van kiegyenlítve az ellentét . . . Mi is lett volna, ha ez a nő nekem hisz, a ki igazat beszéltem, s nem annak, a ki rut játékot üz belőle? . . . Talán boldogtalanok lettünk volna mind a ketten? Így pedig csak magam vagyok az . . . De mit tovább! Megfeleltem a rám rótt kötelességnek és mehetek bucsuszó nélkül oda, a honnan jöttem.

Tántorgó lépéseivel közeledett az ajtóhoz. Meg-megállt. Nem volt olyan könnyű elmenni, mint

gondolá. Itt hagyni minden hitét, minden reményét s megfosztva az utolsó szent érzéstől ismét világnak bolygani: ez több, mint a mit emberi erő elbir. Hogy Szidónia nem szereti, ezt még elbirta lelke, de hogy nem becsüli már, oh ez a gondolat poklot forrasztott benne.

Közelgő lépéseket hallott a folyosó felől. Ez fölriasztotta. Csak most nem találkozni ismerőssel! Gyorsan erőt vett magán, és az ajtó felé sietett. A mint ki akarta nyitni, az ajtó engedett egy kívülről jövő nyomásnak, föltárult és a küszöbön Tarnay Ervin megjelent.

A két férfiú néma megdöbbenéssel nézte egymást. Valamit kiolvastak egymás vonásaiból, de az irás homályos és a fürkésző tekintet elfogult volt. Nem tudtak tisztába jönni. De annyit mindegyik tudott, hogy ellenséggel áll szemben.

Önkénytelen mozdulattal akarta Gerélyi ellenfelét félretolni, hogy az utat szabaddá tegye, de Ervin erősen megállott és nem engedte. Végre megtörte a hallgatást:

— A kaszinóban kerestelek . . .

— Minek fáradtál oda? — kérdé keserű gunynyal Gerélyi, — hisz jól tudtad, hogy rabszolgád vagyok és hogy parancsodra itt kell lennem!

— A hol különben is nagyon szívesen időzöl! — válaszolt erőltetett mosolylyal Tarnay.

— Vagy talán nem volt elég serény rabszolgád? Tette akarod serkenteni?

Tarnay megdöbbent barátjának lázban égő

tekintetétől. Félbe akarta szakítani, tréfával elütni a haragot, de Gerélyi nem engedte szóhoz jutni. Megfogta vasmarokkal Ervin kezét és egészen közel hajolva hozzá, suttogó hangon folytatta:

— Nem szükséges már, hogy kergess: megtettem, a mit tőlem kívántál.

— Megtetted? igazán megtetted? — kiáltott Tarnay és most rajta volt a sor elsápadni.

— Meg vagy már most velem elégedve? — folytatta a legnagyobb szenvedélylyel Gerélyi, — fölszabadítás már most a kicsikart becsületszónak nyüge alól?

— Az eredmény! . . . Mi volt az eredmény? — fuldokolt Tarnay; — szólj hát! beszélj végre! ne feszíts a kinpadra!

— Kinpad?! — kaczagott Gerélyi; — hát van még benned érzés, mely nem tompult el végleg az önistenítés mámorában? hát van még testedben olyan reszkető ideg, mely megérzi a lélek kinjait.

Könyörögve, ajkát véresre harapdálva és összetett kezekkel szólott Tarnay:

— Az égre, Jenő, sujts le egyetlen szóval, de ne e lassu tűzhalált!

Mintha nem is látná az előtte görnyedő alakot, Gerélyi maga elé bámult és tompa hangon suttogott:

— Hogy tudnám most megtorolni azt, a mit ellenem vétett, de nem tudok hazudni . . . Győztél Don Juan. Helyes volt a számításod. Mert mindig

a gonosz az, mely legjobban tudja megítélni az erényt. Ezt a nőt nem lehet eltántorítani.

Ah! mintha mázsás kő omlott volna le Tarnay lelkéről, megkönnyebbülten fölsóhajtott.

— Nőd kiállotta a próbát, — folytatta Gerélyi, — nemes lelke ideált lát benned. Hallod-e, Tarnay Ervin, ideált lát te benned! Nem kaczagnál velem?

— S való, a mit mondasz? Vagy tán csak hitegetni akarsz?

— Nem hiszed? Váratlanul jött talán neked? Nem vagy megelegedve, Don Juan? Jól van hát, elmondom azt is, a mi diadalodnak megadja még a külön zamatját is. Nagyobb veszélyben voltál, semmint elképzelhetted volna. A próbajáték komolyba ment, igazi nagy játék volt. Többet tettél kockára, semmint a játék hevében sejtettél volna: én és nőd régi ismerősök voltunk, egykor szerettük egymást.

Először a hosszú három hét alatt érezte Tarnay az önvád fullánkját szívében. Ez a kínos fájdalom, mely a vele szemben álló férfiú szívét marczangolta, az ő műve volt. Elvesztette önbi-zalmát, az önzés elhallgatott benne és csaknem megtörve rebegett.

— Nincs szavam, melylyel bocsánatot kérnék tőled. Olyan mély fájdalmat okoztam neked, hogy gyógyulását csakis az időtől remélhetem. Nem sejthettem akkor, hogy régi sebet tépek föl.

— Hiszem! mert e hit nélkül megátkoznám

az órát, melyben megismertelek, — válaszolt tompa hangon Gerélyi. — De most bocsáss!

— Csak egy szót még! — könyörgött Tarnay.

— Bocsáss: menj nődhöz és élvezd diadalodat! Hát nem érzed át, hogy a pokol tombol szivemben, mikor mosolygó arcodat látom?

Tarnay félreállott az ajtóból és Gerélyi elrohant. Tántorgó lépéseinek zaját elnyelte a puha szőnyeg. Ervin elsápadva és az önvád sulya alatt görnyedve nézett utána.

— Ha ezt tudtam volna! — rebegett reszkető ajakkal.

(Vége az első kötetnek.)

Országos Széchényi Könyvtár

VII. ÉVFOLYAM. (Folytatás).

Egy apáca története. Regény írta Verga G. Finom vonásokból összeállított, gyöngéd és kedves kép, mely minden olvasót megragad és gyönyörködtet. Nyelvezete költői és bájos. Ára 50 kr.

Yerba Buena. Regény írta Bret Harthe. Fordította Fái J. Béla. Bájos leánynak az alakja *Yerba Buena*, a ki a művészet legnagyobb tökéletességével van rajzolva. A regénynek drámai ereje és meglepő fordulatai bizvást versenyeznek Bret Harthe előbbi műveivel. A két kötet ára 1 frt.

Elmult évekből. Elbeszélések írta Váradiantal. A kiváló drámairó és lyrikus költőnek ez az első prózában megjelent kötete. Ebben is megvannak az említett két költői műfaj előnyei: a nyelvezet ragyogó szépségű, a cselekmény pedig minden elbeszélésben drámai hűvel és erővel van megírva.

Veszedelmes bűbáj. Regény két kötetben, írta Theuriet André. Fordította Fái J. Béla. — A kiváló francia írónak egyik legsikerültebb és legmegragadóbb munkája.

A kegyencz Regény két kötetben, írta Sudermann H. Fordította Tábori Róbertné. A cselekmény maga annyira érdekfeszítő, hogy kevés újabb regényt lehet vele összehasonlítani.

Damáz Margit. Regény, írta Kövér Ilma. Jókai Mór előszo-

vával. Jókai Mór előszójában a legnagyobb dicsérettel emlékszik meg e regényről és bizonyára elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy valóban kitűnő regényről van szó.

Kis Herczegné. Regény, írta Mrs. Hungerford. Ford. Fái J. Béla. Mrs. Hungerford a modern angol társadalom kitűnő festésében a legjobb írókkal versenyez. A „Kis Herczegné” hősnője valóságos kis pastell, kire gazdag költői lelkének összes kincseit reápezarolta a szerző.

A kiengesztelt átok. Regény, írta P. Szathmáry Károly. A nemrég elhunyt kiváló írónak egyik hátrahagyott kitűnő munkája. „Nem hosszú lére eresztett lélektani elmélkedés” hanem valóságos jól megírt s eleitől végig érdekfeszítő regény.

A tilalom. Regény, írta Tinsseau Leon. Ford. Fái J. Béla. Két kötet ára 1 frt. Egy művész élete és szerelme az érdekes tárgy, mely a mese alapjául szolgál s melylyel hatalmas drámai összeütközésben bontakozik ki a szerelem és barátság nagy küzdelme. Két kötet 1 frt.

A vér. Regény egy kötetben. Irta Beniczkykyné Bajza Lenke. A jeles írónő e legújabb műve egyesíti magában mindazon előkelő tulajdonságokat, melyek Beniczkykynét a magyar olvasó közönség kedvenczévé tették. Ára 50 kr.

VIII. ÉVFOLYAM.

Ohnet György. Nimrod és társai. Regény két kötetben. Ford. Tóth Béla. Ára 1 frt.

Az „Egyetemes Regénytár“-ban

eddig megjelent 126 kötet, szerzők szerint A B C rendben.

	évf.	kötet
Abonyi. Magduska öröksége, regény	II.	7-8
" A „pénzes molnár“ románcza	IV.	12
Aldé. Az uri körökben	I.	18
Beniczkyné. Saját kezébe, regény	I.	16
" „Ő az“ regény	III.	1-2
" A hegység tündére, regény	V.	1-2
" Rang és pénz, regény	VI.	6-7
" A vér.	VII.	18
Bolsgobey. A kek fátyol, regény	I.	7-8
Bret-Harte. Yerba Buena	VII.	6-7
Bródy S. Emberek. "Elbeszélések.	III.	17
" Faust orvos.	V.	10
Burnett F. H. "A kis lord", regény.	IV.	16
Carmen Sylva. Tábori posta, "	II.	17-18
Cherbuliez. Holdenis Meta. "	III.	7-8
" Miss Rovel "	V.	17-18
Coleman John. Curly egy színész története	VI.	5
Collins. "Nem!" regény	I.	18-14
Conway. Beatrice házassága, "	I.	4-5
" Élő halott, "	II.	3-4
" Paulina, "	V.	3-4
Csiky Gergely. Az elvált asszony, regény	IV.	1-2
Daudet E. Az elítélt leánya	V.	18-14
Delpit A. A marquisné, regény	II.	18-14
" E. A hitetlen, "	III.	3-4
Dosztojevszkij. Fehér éjszakák, regény	III.	18
Eckstein. Violanta, "	I.	15
Feuillet. A halott, "	I.	9
" Az özvegy, "	II.	8
" Művészbecstület	VI.	8-9
Gonzales. Egy csontváz elbeszélése	I.	17
Groller. A tábornok ur fia, elbeszélés.	III.	10
Gyarmathyné. A havasok alján	VI.	10
Haggard Rider. "Ő", regény	IV.	3-4
Herczeg Ferencz. Fenn és lenn	V.	11-12
Heyse P. Felejthetetlen szavak	V.	15
Hungerford Mrs. Kis hercegnő	VII.	14
Jókai M. A ki a szívét a homlokán hordja.	V.	16
Kazár. Lég és föld. Kitörölt évek, két elbeszélés.	III.	9
" „A szívárvány“, regény	IV.	15
Kövér Ilma Damáz Margit	VII.	18

	évf.	kötet
Letneff. Anjuta. Orosz regény	IV.	17—18
Lindau. Jung Helén, elbeszélés	II.	9
„ Lázban, regény	VI.	17
Margítay. Megölt lelkek, regény	II.	5
Mikszáth. A lohinaí fü, elbeszélés	I.	3
„ A fészek regényei, elbeszélések	II.	16
„ „Almanach 1888“, 14 elbeszélés	III.	5—6
„ „Almanach 1889-re“, ...	IV.	5—6
„ „Almanach 1890-re“, ...	V.	5—6
„ „Almanach 1891-re“, ...	VI.	3—4
„ „Almanach 1892-re“, ...	VII.	3—4
Mudrony. Ideiné leánya ered. reg.	VI.	15—16
Ohnet. A bánya, regény	I.	1—2
„ Lise Fleuron, regény	I.	10—11
„ A Croix-Mort grófnök, regény	II.	1—2
„ Sarah grófnő, ...	II.	10—11
„ Akarat, ...	III.	11—12
„ Rameau orvos	IV.	18—14
„ Utolsó szerelem	V.	8—9
„ A Pierre lelke	VI.	1—2
„ A vasgyáros (hámoros)	VI.	11—12
„ A gyűlölség adója	VII.	1—2
„ Nimród és Társai	VIII.	1—2
Ouida. A freskók, regény	III.	15
Petelei. A fülemile, elbeszélés	I.	12
Serao. Isten hozzád szerelem, olasz regény	VI.	18—14
Sudermann. A kegyencz	VII.	11—12
P. Szathmáry. Balassa Bálint, ört. regény.	II.	12
„ A legszebb hercegnő, regény	III.	13—14
„ A kiengesztelt átok	VII.	15
Tarchetti. A szív küzdelmei	V.	7
Theuriet. Veszedelmes bűbáj	VII.	9—10
Tinseau Leon. A hivek, regény	VI.	18
„ A tilalom	VII.	16—17
Tolnai. A jubilánsok, regény	I.	6
Furgenyev. Első szerelem. Kipp-Kopp, elbesz.	II.	15
Uchard. Blaisot kisasszony, regény	III.	16
Váradí Antal. Elmúlt évekből	VII.	8
Verga. Egy apácza története.	VII.	5
Welten. Egy éjszakára bezárva	I.	3
Werner. Szent-Mihály	IV.	9-10-11
Zola Emile. Álom, regény	IV.	7—8

Egy-egy kötet ára csinos piros vászonkötésben 50 kr.

Kapható minden könyvkereskedésben.

AZ ÉN UJSÁGOM

KÉPES GYERMEKLAP

→ Szerkesztő: PÓSA LAJOS ←

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 forint - Félévre 2 forint.

Negyedévre 1 forint.